

2012

Σχέδιο Φύλαξης της Ζώνης Ειδικής Προστασίας Άνδρου

ΟΜΑΔΑ ΜΕΛΕΤΗΣ

Βασίλης Γκορίτσας	Περιβαλλοντολόγος
Τάσος Δημαλέξης	Δρ. Βιολογίας
Ξενοφών Πασούλας	Γεωγράφος
Πολυξένη Γαλάνη	Βιολόγος
Κωνσταντίνα Σκανδαλή	Επιμέλεια κειμένων
Σύμβουλοι:	
Γιάκομπ Φριτς	Φυσικός
Βικτόρια Σαράβια	Περιβαλλοντολόγος (Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία)
Δημήτρης Ζάννες	

Πίνακας περιεχομένων

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΖΕΠ ΑΝΔΡΟΥ	7
1.1 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΖΕΠ ΑΝΔΡΟΥ.....	7
1.2 ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	9
2.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΟΡΙΑ, ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ, ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΧΑΡΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ, ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ.....	9
2.2 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΟΡΙΑ ΖΕΠ, ΤΚΣ, ΚΑΖ	13
2.3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ.....	16
2.3.1. Τάσεις – ενασχόληση – ενδιαφέροντα τοπικού πληθυσμού.....	16
2.3.2. Οικονομικές δραστηριότητες	16
2.3.3. Τουρισμός, οικότουρισμός, παρατηρητές άγριας ορνιθοπανίδας.....	18
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ.....	20
3.1 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ.....	20
3.2 ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ.....	23
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΤΡΟΦΟΛΗΨΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΜΑΝΣΗΣ	29
4.1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΣΤΟΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΚΥΚΛΟ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	29
4.2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ ΤΩΝ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΕΙΔΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΖΕΠ ΑΝΔΡΟΥ.....	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
Οικολογία και χαρακτηριστικά βιοτόπων αναπαραγωγής του Μαυροπετρίτη	29
Οικολογία και χαρακτηριστικά βιοτόπων αναπαραγωγής του Σπιζαετού	33
Οικολογία και χαρακτηριστικά βιοτόπων αναπαραγωγής του Αιγαιόγλαρου.....	36
Οικολογία και χαρακτηριστικά βιοτόπων αναπαραγωγής του Θαλασσοκόρακα.....	39
4.3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΤΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΟΡΝΙΘΟΠΑΝΙΔΑΣ	41
Falco peregrines (Πετρίτης)	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
4.4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ – ΠΙΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥΣ.....	42
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΦΥΛΑΞΗΣ	45
5.1: ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΦΥΛΑΞΗΣ.....	45
5.2: ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΦΥΛΑΞΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΙΔΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ.....	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΦΥΛΑΞΗΣ.....	50

6.1 Η ΟΜΑΔΑ ΦΥΛΑΞΗΣ	50
6.2 ΤΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ Ο ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΣ (ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΣ) ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	50
6.3 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΦΥΛΑΞΗΣ	51
6.4 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ - ΖΩΝΟΠΟΙΗΣΗ	54
6.5 ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ, ΤΥΠΟΙ ΠΕΡΙΠΟΛΙΑΣ – ΕΠΟΧΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ	59
6.5 ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ – ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ	60
6.6 ΕΠΙΤΡΠΟΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΤΙΣ ΖΕΠ, ΤΚΣ, ΚΑΖ.....	Σφάλμα! Δεν έχει οριστεί σελιδοδείκτης.
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗ ΦΥΛΑΞΗ.....	62
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ.....	63
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΦΥΛΑΞΗΣ	64
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΦΥΛΑΞΗΣ	65
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: ΕΠΑΝΑΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	67
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΧΑΡΤΕΣ ΑΝΔΡΟΥ	73
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΖΩΝΕΣ ΠΕΡΙΠΟΛΙΑΣ	74
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	75
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ - ΒΙΒΛΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΟΣ.....	76
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5: ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΠΕΡΙΠΟΛΙΩΝ	78

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ LIFE ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΖΕΠ ΑΝΔΡΟΥ

1.1 ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΗΣ ΖΕΠ ΑΝΔΡΟΥ

Το παρόν έργο στοχεύει στην εφαρμογή μέτρων διατήρησης για την άμεση προστασία των τεσσάρων ειδών χαρακτηρισμού και των άλλων ειδών στην ΖΕΠ της Άνδρου. Ο γενικός στόχος είναι να καθιερωθεί ένα καλά δομημένο, αποτελεσματικό, κοινωνικά αποδεκτό και οικονομικά βιώσιμο Σύστημα Διαχείρισης για τη ΖΕΠ, ικανό να συντονίζει τις δραστηριότητες των αρμόδιων αρχών στο εσωτερικό του χώρου, και να πραγματοποιήσει τον πυρήνα της διαχείρισης που είναι απαραίτητος για την επίτευξη και τη διατήρηση του επιθυμητού επιπέδου διατήρησης των ειδών προτεραιότητας στην ΖΕΠ και να εφαρμόσει τη δοκιμαστική λειτουργία της σε πλήρη κλίμακα.

1.2 ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Πιο συγκεκριμένα, το παρόν πρόγραμμα διάρκειας 48 μηνών έχει ως πρωταρχικό στόχο να παράγει βασικά εργαλεία διαχείρισης της ΖΕΠ, με πρώτο το Σχέδιο Διαχείρισης που θα διαμορφώσει ένα μόνιμο σχήμα διαχείρισης της ΖΕΠ. Αυτό με τη σειρά του θα εφαρμόσει μια μακροπρόθεσμη διαχείριση της ΖΕΠ της Άνδρου, με την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων διατήρησης του σχεδίου για την άμεση προστασία του Μαυροπετρίτη (*Falco eleonora*), του Σπιζαετού (*Hieraaetus fasciatus*), του Αιγαιόγλαρου (*Larus audouinii*) και του Θαλασσοκόρακα (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*). Τα αποτελέσματα αυτών των δραστηριοτήτων αναμένεται να επιτύχουν σημαντική βελτίωση της κατάστασης διατήρησης των 4 ειδών προτεραιότητας στη ΖΕΠ της Άνδρου, με την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων διατήρησης για την αντιμετώπιση των επειγόντων απειλών των ενδιαιτημάτων αναπαραγωγής και αναζήτησης τροφής. Οι δράσεις που προβλέπονται είναι σύμφωνες με τις κατευθυντήριες γραμμές και προτεραιότητες που καθορίζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τη Birdlife International στα Διεθνή Σχέδια Δράσης Ειδών για τα 4 είδη-στόχους. Μια εκτεταμένη διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης και επικοινωνιακή εκστρατεία προβλέπεται για τη διάδοση της προσέγγισης του έργου και των αποτελεσμάτων στην τοπική κοινωνία, τους επισκέπτες και το ευρύ κοινό.

Περιοχή του έργου είναι η πρόσφατα συσταθείσα ΖΕΠ, «Άνδρος: Κεντρικό και νότιο τμήμα, γύρω νησίδες και παράκτια Θαλάσσια Ζώνη», GR4220028, η οποία περιλαμβάνει εσωτερικά και παράκτια χερσαία ενδιαιτήματα καθώς και παράκτιες θαλάσσιες περιοχές στην Άνδρο και τις γύρω νησίδες. Στην περιοχή του έργου περιλαμβάνεται και η νησίδα Μανδηλού η οποία ανήκει στη ΖΕΠ «Όρος Όχη, παράκτια ζώνη και νησίδες», GR2420012, και στην οποία αναπαράγονται περίπου 30 ζεύγη Αιγαιόγλαρου που χρησιμοποιούν για τροφοληψία τους τη ΖΕΠ της Άνδρου. Η ΖΕΠ Άνδρου φιλοξενεί 182 αναπαραγωγικά ζεύγη του Μαυροπετρίτη, 2-3 ζεύγη Σπιζαετού και πάνω από 60 ζεύγη του Θαλασσοκόρακα. Οι διαχειριστικές δράσεις διατήρησης για τη βελτίωση των ενδιαιτημάτων αναπαραγωγής και αναζήτησης τροφής σε συνδυασμό με το Σχέδιο Διαχείρισης ΖΕΠ θα δημιουργήσουν άμεσα και έμμεσα καθώς και μακροπρόθεσμα οφέλη στους επιλεγμένους τοπικούς πληθυσμούς των ειδών-στόχων, και η εκστρατεία ευαισθητοποίησης και

επικοινωνίας του κοινού θα έχει επίδραση στο σύνολο των πληθυσμών και των βιοτόπων τους στην περιοχή του έργου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

2.1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΟΡΙΑ, ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ, ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ, ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

Διοικητικά όρια

Σύμφωνα με το νόμο Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87 Α'/7.6.10) «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης*», μεταρρυθμίστηκε η διοικητική διαίρεση της Ελλάδας και επανακαθορίστηκαν τα όρια των αυτοδιοικητικών μονάδων καθώς επίσης ο τρόπος εκλογής των οργάνων και οι αρμοδιότητές τους. Ο Δήμος Άνδρου δημιουργήθηκε από τη συνένωση των τριών προϋπαρχόντων δήμων, των δήμων Άνδρου (5 δημοτικά διαμερίσματα), Υδρούσας (11 δημοτικά διαμερίσματα) και Κορθίου (6 δημοτικά διαμερίσματα). Ανήκει στη περιφέρεια του Νοτίου Αιγαίου, έχει έκταση 379,21 τ.χιλ και πληθυσμό 10.009, με βάση τα στοιχεία της απογραφής του 2001, ενώ η έδρα του ορίστηκε η πόλη της Άνδρου.

Χάρτης 2.1.: Οικισμοί - οδικό δίκτυο της νήσου Άνδρου

Δημογραφικά στοιχεία

Για την νεότερη απογραφή του 2011 η Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία δεν έχει ανακοινώσει τα επίσημα στοιχεία καθώς το προσεχές διάστημα γίνεται αξιολόγηση των στοιχείων και υπολογίζεται ότι θα είναι διαθέσιμα στα τέλη του 2012 με 2013. Με βάση τα προσωρινά αποτελέσματα του μόνιμου πληθυσμού της Ελλάδας κατά την απογραφή του 2011 που ανακοίνωσε η Ε.Σ.Υ.Ε. ο πληθυσμός του Δήμου της Άνδρου ανέρχεται στους 9.170 μόνιμους κατοίκους εκ των οποίων το 49,8% είναι άνδρες και 52,2% γυναίκες. Οι κυριότεροι οικισμοί του νησιού είναι η πόλη της Άνδρου (1.800 κάτοικοι), το Μπατσι (970 κάτοικοι), το Γαύριο (1.069 κάτοικοι), το Κόρθι (σύνολο 1.653 κάτοικοι, Κόρθι και όρμος Κορθίου), και η Μεσαριά (896 κάτοικοι) σύμφωνα με την απογραφή του 2001.

Γεωμορφολογία

Η Άνδρος είναι το βορειότερο νησί των Κυκλάδων και εντοπίζεται μεταξύ της Εύβοιας και της Τήνου. Η απόσταση της από το νοτιότερο σημείο της Εύβοιας, τον πορθμό Καφηρέως, είναι περίπου 6 ναυτικά μίλια, ενώ χωρίζεται από το βορειότερο άκρο της Τήνου με το δίαυλο του Στενού πλάτους μόλις 0,8 ναυτικά μίλια. Έχει σχήμα επιμήκες με μέγιστο μήκος τα 40 km και πλάτος τα 16 Km. Όσον αφορά τη γεωμορφολογία, η Άνδρος είναι κατά κύριο λόγο ορεινή με κυριότερους ορεινούς όγκους το όρος Πέταλο και το όρος Κουβάρα με υψόμετρο τα 1000 μέτρα, που εντοπίζονται κεντρικά του νησιού. Εξετάζοντας το νησί της Άνδρου, ξεκινώντας από βορειοδυτικά προς νοτιοανατολικά διακρίνονται διαδοχικά τέσσερις ορεινοί όγκοι,

Α) οι Άγιοι Σαράντα με τις κοιλάδες του Φελλού και του Γαυρίου στα δυτικά του,

Β) η οροσειρά Πέταλο – Κουβάρα στο κέντρο του νησιού,

Β) ο Γερακώνας με υψόμετρο 731 μέτρα, και τη κοιλάδα της Μεσαριάς στα δυτικά του,

Γ) η Ράχη το νοτιότερο βουνό της Άνδρου με υψόμετρο 681 με τη κοιλάδα του Κορθίου να τη χωρίζει από τον Γερακώνα.

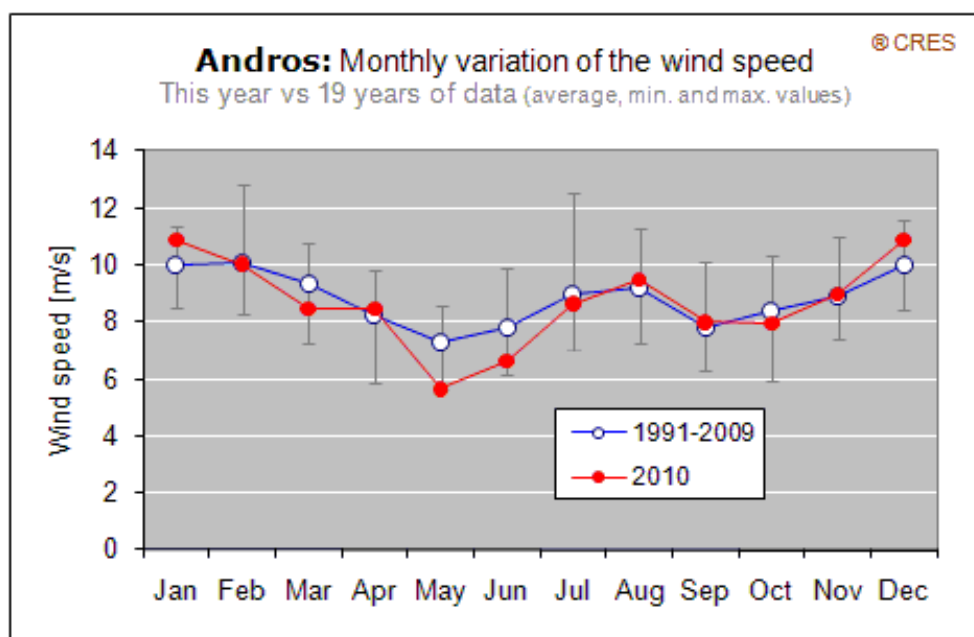
Τα πετρώματα της είναι στη πλειοψηφία τους κρυσταλλοσχιστώδη (μεταμορφωμένα) με επικρατέστερους τους μαρμαρυγιακούς σχιστόλιθους. Η ακτογραμμή της είναι στο μεγαλύτερο κομμάτι βραχώδες με έντονες και απόκρημνες κοιλότητες.

Αν και η Άνδρος αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα νησιά της Ελλάδας, δεν διαθέτει μεγάλα ποτάμια. Παρόλα αυτά, είναι πλούσια σε χείμαρρους, που κατά τη διάρκεια των χειμερινών μηνών είναι πλούσιοι σε υδατικά αποθέματα και πηγές, λόγω των αδιαπέρατων γεωλογικών πετρωμάτων της. Τα ποτάμια της Άνδρου πηγάζουν από τις λεκάνες απορροής των τεσσάρων ορεινών όγκων της και έχουν κύριο προσανατολισμό από δυτικά προς ανατολικά και αντίστροφα. Ένας από τους σημαντικότερους χείμαρρους, ο Άχλας, εντοπίζεται κεντρικά της Άνδρου, πηγάζει από το όρος Πέταλο, κατευθύνεται ανατολικά και εκβάλλει στην παραλία του Άχλα, ανατολικά του νησιού. Βορειότερα συναντάμε τον Αρνιπόταμο που πηγάζει από την Κουβάρα κατευθύνεται ανατολικά και εκβάλλει στην παραλία της Λεύκας. Νοτιότερα εντοπίζεται ο Μεγάλος Ποταμός (ποταμός των Λιβαδίων) που πηγάζει από το Γερακώνα και εκβάλλει στο Παραπόρτι, τη παραλία της πόλης της Άνδρου, καθώς επίσης και τα Διποτάματα που εκβάλλουν στον όρμο του Συνετίου, βόρεια του Κορθίου.

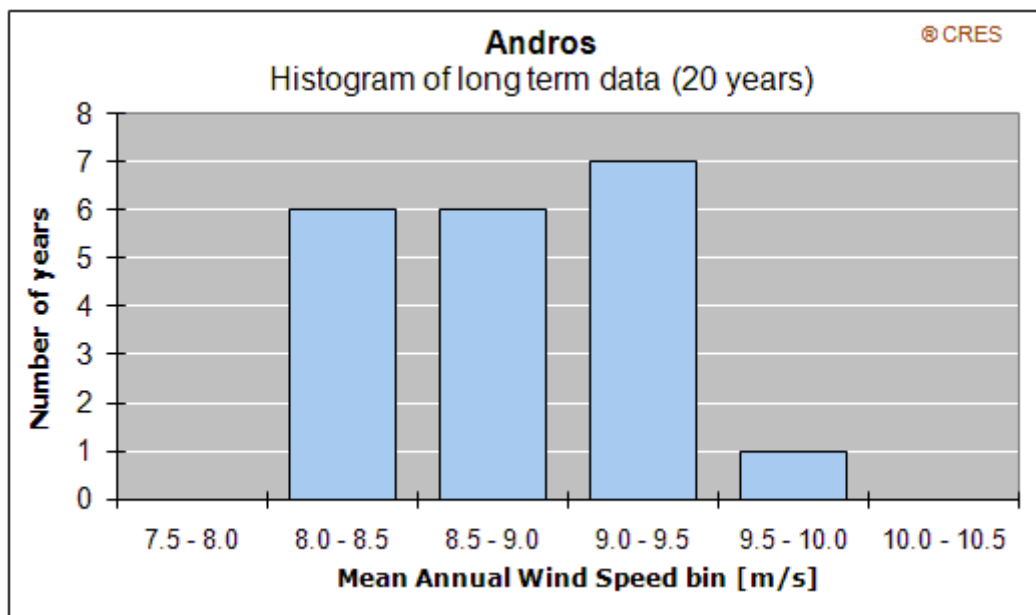
Κλιματολογικές συνθήκες

Το κλίμα της Άνδρου χαρακτηρίζεται ως ήπιο μεσογειακό. Η γειτνίαση της με τη θάλασσα προσφέρει ήπιους χειμώνες ενώ το βορειότερο γεωγραφικό ύψος την κάνει ψυχρότερη από τις υπόλοιπες Κυκλάδες. Τα μελτέμια που ξεκινάνε κατά την περίοδο Μαΐου, σταδιακά αυξάνονται μέχρι τα μέσα του καλοκαιριού και εξασθενούν κατά τον Οκτώβριο. Κρατάνε τη θερμοκρασία του καλοκαιρινούς μήνες σε χαμηλά επίπεδα ($<40^{\circ}\text{C}$). Τα ποσοστά βροχόπτωσης είναι μεγαλύτερα από αυτά των υπόλοιπων Κυκλάδων ενώ σε συνδυασμό με τη μεγάλη έκταση, το ανάγλυφο και τη σύσταση των πετρωμάτων της, παρουσιάζει πληθώρα επιφανειακών και υπογείων υδάτων. Οι δυνατοί άνεμοι των χειμερινών μηνών αλλά και τα ισχυρά μελτέμια των θερινών μηνών είναι χαρακτηριστικά του νησιού. Σύμφωνα με στοιχεία του Κ.Α.Π.Ε. η μέση ταχύτητα του ανέμου είναι τα 9,7 m/s και είναι από τις υψηλότερες μεταξύ των Κυκλάδων.

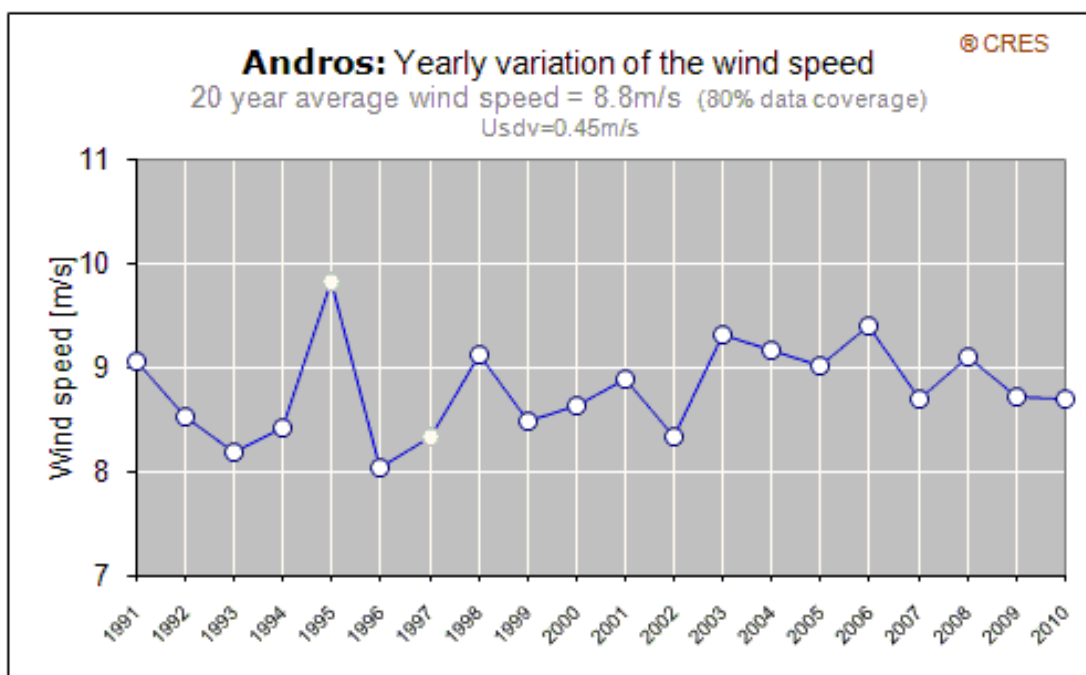
Τα ανεμολογικά δεδομένα αποτελούν ένα βασικό εργαλείο στο σχεδιασμό του Σχεδίου Φύλαξης, καθότι ένα μεγάλο κομμάτι της εποπτείας της περιοχής θα γίνεται με θαλάσσια μέσα. Θα πρέπει λοιπόν κατά το σχεδιασμό να υπάρχει επαρκής γνώση των ανεμολογικών συνθηκών που επικρατούν στην Άνδρο, διότι επηρεάζουν άμεσα την περιπολία με πλωτά μέσα. Τις ημέρες που πνέουν ισχυροί άνεμοι στη περιοχή, δεν είναι εφικτή η εποπτεία στο θαλάσσιο κομμάτι. Ταυτόχρονα όμως μειώνονται και οι δραστηριότητες που μπορεί να αποτελέσουν απειλή για την προστασία της ΖΕΠ (π.χ. λαθροαλιεία). Επίσης τις μέρες που επικρατούν ισχυροί άνεμοι μπορεί να πραγματοποιείται εποπτεία από το χερσαίο τμήμα. Συνεπώς με βάση τις ανεμολογικές συνθήκες που επικρατούν, θα εκτιμηθεί ο συνολικός αριθμός περιπολίας στο θαλάσσιο και χερσαίο τμήμα και πως αυτός κατανέμεται στους μήνες του έτους. Παρακάτω παρατίθενται τα διαγράμματα με τα ανεμολογικά δεδομένα των τελευταίων ετών που είναι διαθέσιμα από το ΚΑΠΕ.

Διάγραμμα 2.1.: Μέση μηνιαία ταχύτητα ανέμου (μέση, ελάχιστη, μέγιστη τιμή έτους 2010 και μ.ο. ετών 1991-2009),
πηγή ΚΑΠΕ

Διάγραμμα 2.2.: Κατανομή μέσης ετήσιας ταχύτητας ανέμου (μ.ο. δεδομένων 20 ετών), πηγή ΚΑΠΕ

Διάγραμμα 2.3.: Μεταβολή της μέσης ετήσιας ταχύτητας ανέμου (μ.ο. δεδομένων 20 ετών), πηγή ΚΑΠΕ

Βλάστηση

Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις του νησιού αποτελούν περίπου το 10% της συνολικής έκτασης, με το μεγαλύτερο ποσοστό (62%) να είναι επικλινείς υπό τη μορφή τεχνητών αναβαθμίδων. Οι διαβαθμίσεις των τεχνητών αναβαθμίδων έχουν σύνηθες πλάτος 4 με 6 μ. και ύψος 1,5 μ.. Τα τοιχεία είναι κατασκευασμένα εξολοκλήρου από λίθινες πλάκες και η όλη κατασκευή των αναβαθμίδων εξυπηρετεί τη συγκράτηση του

νερού των βροχοπτώσεων το οποίο δεν παρακρατείται λόγω των αδιαπέρατων σχιστολιθικών πετρωμάτων που εμφανίζονται σχεδόν στο σύνολο του νησιού.

Οι κυριότερες γεωργικές εκτάσεις του νησιού εντοπίζονται στις κοιλάδες του Φελλού του Γαυρίου του Πιτροφού και του Κορθίου, ενώ καλλιεργούμενες εκτάσεις σε αναβαθμίδες υπάρχουν διάσπαρτες στους περισσότερους οικισμούς τις Άνδρου με εκτενέστερες στο Κόρθι και τη κοιλάδα της Μεσαριάς.

Κατά μήκος των ποταμών και των χειμάρρων, όπου τα υδατικά αποθέματα είναι υψηλά, αναπτύσσονται δέντρα όπως ιτιές και πλάτανοι αλλά και πολλά υδροχαρή φυτά, ενώ στα ορεινά εμφανίζονται διάφορα αυτοφυή δέντρα όπως η αγριελιά, το σφενδάμι και ο δρύς. Στις πεδινές εκτάσεις του νησιού ευδοκούν διάφορα οπωροφόρα δέντρα αλλά και εσπεριδοειδή. Η βόρεια πλευρά του νησιού είναι πλούσια σε χαμηλή και θαμνώδη βλάστηση με φρύγανα ενώ απουσιάζουν μεγάλα δέντρα κυρίως λόγω των ισχυρών ανέμων αλλά και του ορεινού ανάγλυφου. Παρόμοια εικόνα παρουσιάζει και το νότιο τμήμα του νησιού, νοτιότερα της κοιλάδας του Κορθίου. Σε περιοχές με μέτριο υψόμετρο συναντάμε μακκία βλάστηση, χαρακτηριστική του μεσογειακού τοπίου, με κυρίαρχους τους σχόινους και τις κουμαριές.

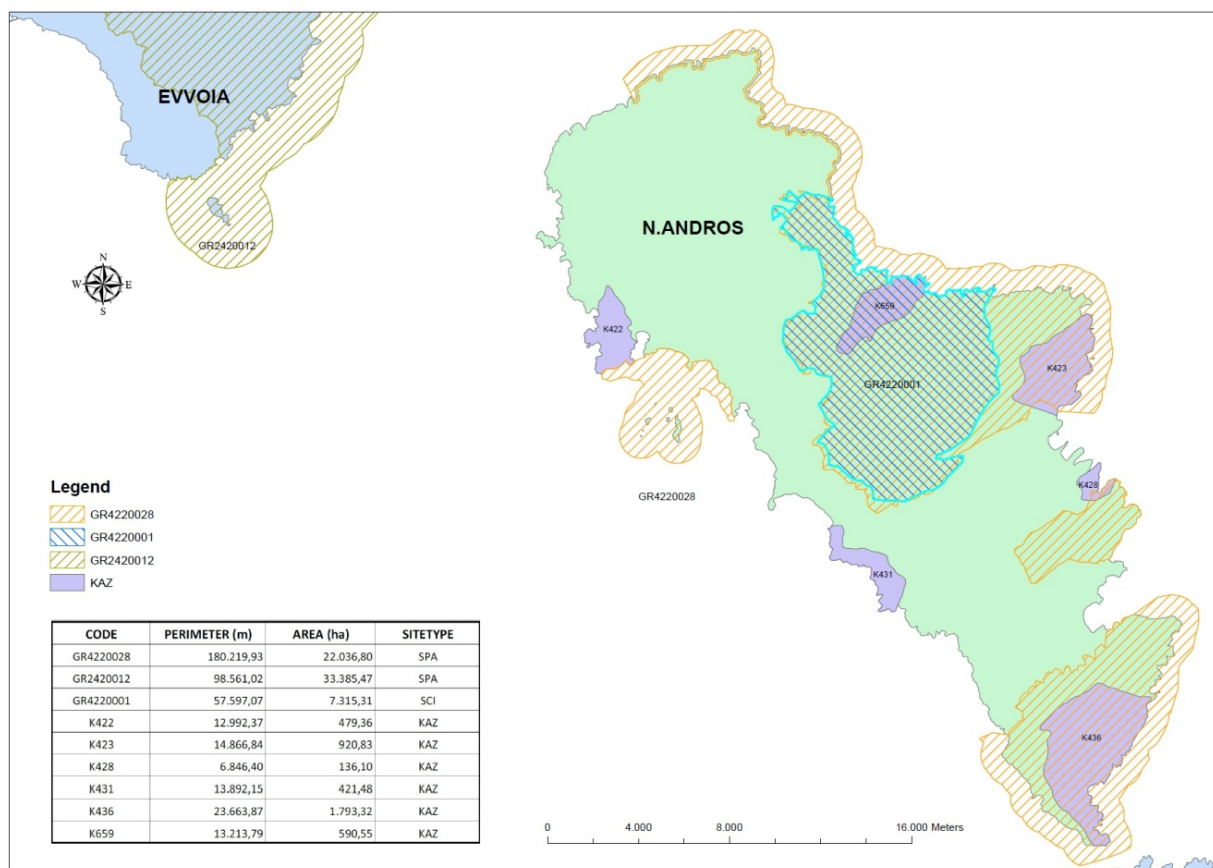
Καθεστώς προστασίας

Η νήσος της Άνδρου περιλαμβάνει 2 περιοχές οι οποίες εντάχθηκαν στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο "Natura 2000" εκ των οποίων η μια είναι Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) και η δεύτερη είναι Τόπος Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ). Επίσης περιλαμβάνει και έξι Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στα πλαίσια του παρόντος προγράμματος LIFE εξετάζεται και η νησίδα Μανδηλού που εντοπίζεται νότια της Εύβοιας και ανήκει στη ΖΕΠ Εύβοιας «Όρος Όχη, παράκτια ζώνη και νησίδες» με κωδικό GR 2420012 και έκταση 33.385,47 εκτάρια.

2.2 ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΑ ΟΡΙΑ ΖΕΠ, ΤΚΣ, ΚΑΖ

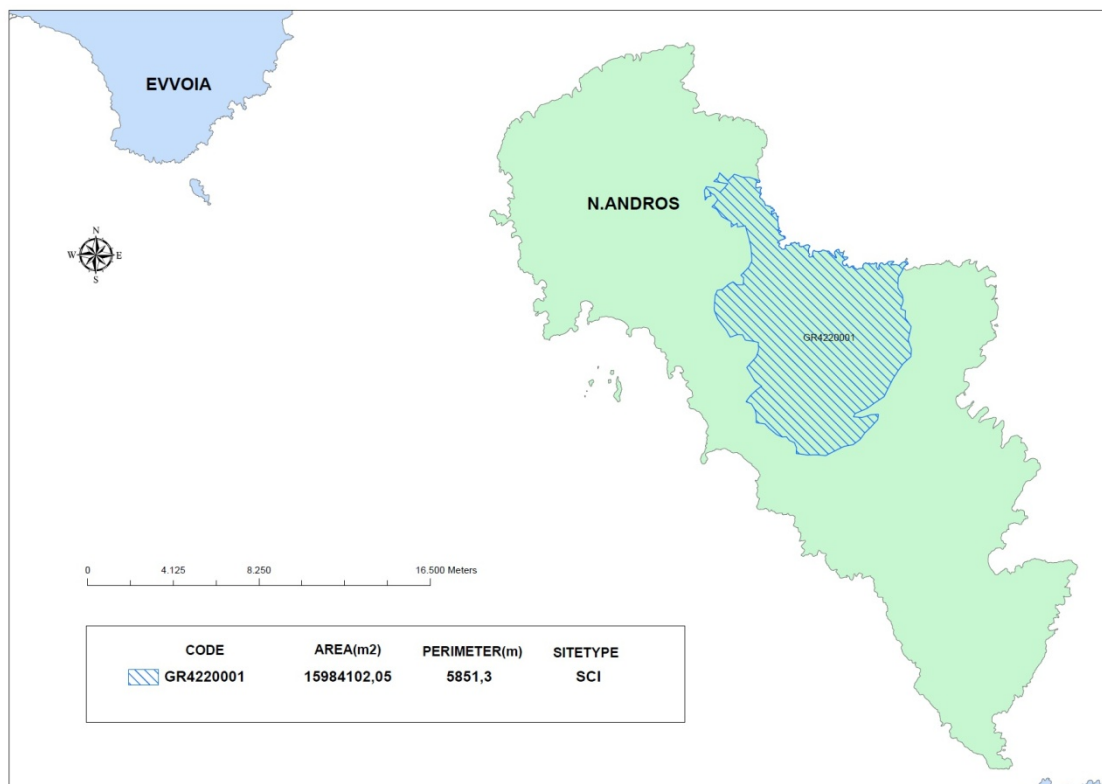
Στη νήσο της Άνδρου, υπάρχουν θεσμοθετημένες περιοχές προστασίας που διακρίνονται σε α) μια Ζώνη Ειδικής Προστασίας (παράρτημα Β «Κατάλογος Ζωνών Ειδικής Προστασίας, Φ.Ε.Κ. 1495 Β' /06.09.2010) β) έναν Τόπο Κοινοτικής Σημασίας.

Χάρτης 2.1: Χάρτης με τις προστατευόμενες και υπό προστασία περιοχές της Άνδρου που περιλαμβάνει :τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας Άνδρου GR 4220028, τη νήσο Μανδηλού που ανήκει στη ΖΕΠ Εύβοιας GR2420012, τον Τόπος Κοινοτικής Σημασίας Άνδρου GR 4220001, τα Καταφύγια Άγριας Ζωής Άνδρου

Ζώνη Ειδικής Προστασίας: Η ΖΕΠ Άνδρου «Άνδρος: κεντρικό και νότιο τμήμα, γύρω νησίδες και παράκτια θαλάσσια ζώνη» έχει κωδικό GR 4220028 και συνολική έκταση 22036,802 εκτάρια εκ των οποίων τα 14984,452 αποτελούν τα χερσαία τμήμα και τα 7052,35 εκτάρια το θαλάσσιο τμήμα.

Τόπος Κοινοτικής Σημασίας: Ο ΤΚΣ Άνδρου «Άνδρος: όρμος Βιτάλι και κεντρικός ορεινός όγκος» έχει κωδικό GR 4220001 και συνολική έκταση 7315,314 εκτάρια.

Χάρτης 2.2: Τόπος Κοινοτικής Σημασίας Άνδρου GR 4220001

Καταφύγια Άγριας Ζωής: Στην Άνδρο υπάρχουν θεσμοθετημένα, με βάση υπουργικές αποφάσεις (βλέπε κεφ.3), έξι καταφύγια άγριας ζωής εκ των οποίων τα τέσσερα από αυτά βρίσκονται εντός των ορίων της ΖΕΠ.

- Όρος Χάρακα (Γαυρίου Άνδρου), με κωδική ονομασία **K422**, έκταση 4.790 στρ. με βάση την απόφαση του Υπ. Γεωργίας 32239/1655 (ΦΕΚ 600 Β' /30-4-76)
- Στενιές -Μ Αγ. Νικολάου, με κωδική ονομασία **K423**, έκταση 9.208 στρ. με βάση την απόφαση του Υπ. Γεωργίας 217139/2997 (ΦΕΚ 551 Β' /16-6-77)
- Συνέτιο (Άνδρου), με κωδική ονομασία **K428**, έκταση 1.361 στρ. με βάση την απόφαση του Υπ. Γεωργίας 175814/3040 (ΦΕΚ 668 Β' /18-7-80)
- Κόλυμπος-Ζαγανιάρη (Παλαιόπολης), με κωδική ονομασία **K431**, έκταση 4.215 στρ. με βάση την απόφαση του Υπ. Γεωργίας 241641/6780 (ΦΕΚ 171 Β' /1-3-78)
- Στενό Κορθίου (Άνδρου), με κωδική ονομασία **K436**, έκταση 17.933 στρ. με βάση την απόφαση του Υπ. Γεωργίας 161271 (ΦΕΚ 698 Β' /21-9-82)
- Μεγάλα Βράχια, με κωδική ονομασία **K659**, έκταση 5.905 στρ. με βάση την απόφαση της Περιφέρειας Ν. Αιγαίου 2402/17-7-98

2.3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΠΙΚΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

2.3.1. Τάσεις – ενασχόληση – ενδιαφέροντα τοπικού πληθυσμού.

Όπως και στις περισσότερες περιοχές στην Ελλάδα, και στην Άνδρο παρατηρείται το φαινόμενο της αστικοποίησης και της συγκέντρωσης του πληθυσμού στα μεγάλα κέντρα του νομού τις τελευταίες δεκαετίες. Η κοντινή απόσταση από την Αθήνα σε συνδυασμό με τα φαινόμενα αστικοποίησης οδήγησε,

Α) στη μετακίνηση μέρους του πληθυσμού από τους μικρούς οικισμούς προς τα μεγαλύτερα οικιστικά κέντρα του νησιού που είναι η πόλη της Άνδρου, το Γαύριο, το Μπασιό και το Κόρθι.

Β) στην εσωτερική μετανάστευση προς τα μεγάλα αστικά κέντρα και κυρίως την Αθήνα για την εξεύρεση εργασίας. Η σταδιακή εγκατάλειψη των αγροτικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων καθώς επίσης και παραδοσιακών επαγγελμάτων που σχετίζονται με την ύπαιθρο οδήγησε στη μείωση του πληθυσμού στους μικρούς αγροτικούς οικισμούς που μεταφέρθηκαν στους κεντρικούς οικισμούς. Η εγκατάλειψη τέτοιων επαγγελμάτων είναι πιο εμφανή στις νεαρότερες ηλικίες που προτιμούν να δραστηριοποιηθούν στο τομέα του εμπορίου αλλά και σε πιο σύγχρονα επαγγέλματα.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ε.Σ.Υ.Ε. για τον πληθυσμό της Άνδρου, παρατηρείται σταδιακή μείωση κατά τις δεκαετίες του 70, του 80 και του 90 ενώ από το 2000 και μετά υπάρχει μικρή άνοδος. Για την περίοδο 1961 έως 1991 το ποσοστό μείωσης κυμαίνεται στο 32,1% ενώ η απογραφή του 2001 έδειξε αύξηση της τάξεως του 15,2% σε σχέση με το 1991. Η έντονη αστικοποίηση που δέχτηκε η πόλη της Αθήνας και η αφθονία θέσεων εργασίας το διάστημα μεταξύ των 1970 και 2000 ώθησε πολλές οικογένειες να μετακινηθούν για να καλύψουν τις ανάγκες ιδιαίτερα των νέων επαγγελματιών τάσεων. Η άνοδος του μορφωτικού επιπέδου, σε συνδυασμό με τη μετακίνηση των κατοίκων στις μεγαλουπόλεις για σπουδές σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα αποτέλεσε μονόδρομο για ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού. Η γενικότερη τάση για καλύτερη και πιο εξειδικευμένη εκπαίδευση, αποτέλεσε καθοριστικό παράγοντα της στροφής από τον πρωτογενή προς τον τριτογενή τομέα.

Παράλληλα με την ανάπτυξη των μεγάλων αστικών κέντρων της χώρας, σταδιακά εκσυγχρονίζονται και τα κέντρα των νομών. Η ανάπτυξη των κεντρικών οικισμών της Άνδρου προσφέρει νέες ευκαιρίες στον επαγγελματικό τομέα. Νέες θέσεις εργασίας σε τομείς σύγχρονων επαγγελμάτων απαιτούν εργατικό δυναμικό με εξειδικευμένες γνώσεις και τεχνικές. Η ανάπτυξη του εμπορικού λιμένα του Γαυρίου έδωσε νέα πνοή στις μεταφορές αγαθών, αλλά και αποτέλεσε καθοριστικό παράγοντα για την ανάπτυξη του τουρισμού. Η Άνδρος αποτέλεσε πόλο έλξης για διάφορες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τουρισμό, αλλά και στο εμπόριο και αυτό οδήγησε στην αύξηση του πληθυσμού της μετά το έτος 2000. Επίσης η αύξηση στη ζήτηση για εξοχικές κατοικίες στο νησί τα τελευταία χρόνια, οδήγησε στην άνοδο του κλάδου των οικοδομικών δραστηριοτήτων.

2.3.2. Οικονομικές δραστηριότητες

Το ορεινό ανάγλυφο της Άνδρου σε συνδυασμό με την εδαφική σύσταση και τις κλιματολογικές συνθήκες με έντονους ανέμους, δεν ευνοούν την ανάπτυξη της γεωργίας στο νησί. Οι κοιλάδες που διαθέτει παρέχουν τις κατάλληλες συνθήκες για την ανάπτυξη γεωργικών καλλιεργειών, αλλά η συνολική τους έκταση είναι αρκετά

μικρή, για την επαρκή ανάπτυξη του κλάδου. Ιδιαίτερη ανάπτυξη γνωρίζουν οι καλλιέργειες σε αναβαθμίδες στην προσπάθεια να εκμεταλλευθούν όσο το δυνατό μεγαλύτερες και γόνιμες εκτάσεις.

Ο κλάδος του πρωτογενή τομέα που γνωρίζει τη μεγαλύτερη ανάπτυξη στο νησί, είναι η κτηνοτροφία με τα βοσκοτόπια και τα μόνιμα λιβάδια να καλύπτουν σχεδόν το 40% της συνολικής έκτασης. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. για την κάλυψη των χρήσεων γης της Άνδρου για το έτος 2000, το 28,5% είναι καλλιεργούμενες εκτάσεις, το 38,45% είναι βοσκότοποι και αγρολιβαδικές εκτάσεις, το 26,62% δάση, ενώ το υπόλοιπο 6,43% είναι οικισμοί και λοιπές εκτάσεις. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ζώων που εκτρέφονται στο νησί είναι αίγες, πρόβατα και πουλερικά, ενώ η εκτροφή βοοειδών είναι μικρής κλίμακας.

Όσον αφορά το δευτερογενή τομέα, η μεταποιητική δραστηριότητα στην Άνδρο βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα, κυρίως λόγω της έλλειψης πρώτων υλών, αλλά και της έλλειψης τεχνικής κατάρτισης. Το μεγαλύτερο μέρος των πρώτων υλών εισάγεται στο νησί, με αποτέλεσμα να αυξάνεται το κόστος των παραγόμενων προϊόντων, λόγω του υψηλού κόστους μεταφοράς. Οι επιχειρήσεις του δευτερογενούς τομέα, δραστηριοποιούνται κυρίως σε κλάδους που σχετίζονται με την οικοδομή. Το εμπόριο και η επεξεργασία ξύλου και αλουμινίου, καθώς και η εξόρυξη πέτρας, είναι δραστηριότητες αρκετά ανεπτυγμένες στο νησί. Δεύτερος σε σειρά έρχεται ο κλάδος των ποτών και των τροφίμων, ιδιαίτερα στον τομέα της ζαχαροπλαστικής όπου η Άνδρος έχει μακρά παράδοση. Στο σύνολο των δραστηριοτήτων του δευτερογενούς τομέα, η Άνδρος διαθέτει τα προϊόντα της τοπικά, ενώ λίγες είναι οι επιχειρήσεις που εξάγουν τα προϊόντα τους εκτός των εθνικών συνόρων και η όποια εξαγωγική δραστηριότητα είναι μικρής κλίμακας. Εξάιρεση αποτελεί το εργοστάσιο εμφιάλωσης νερού "Σάριζα" στην Αποίκια, βορειοδυτικά της πόλης της Άνδρου. Ο βιομηχανικός τομέας στο νησί δεν είναι ανεπτυγμένος και οι μεγαλύτερες σε κλίμακα δραστηριότητες είναι το εργοστάσιο παραγωγής ενέργειας στην πόλη της Άνδρου, καθώς επίσης και τα αιολικά πάρκα που υπάρχουν στο Καλυβάρι. Επίσης νοτιοδυτικά του νησιού, κοντά στο Ζαγανιάρι, λειτουργεί λατομείο εξόρυξης πέτρας.

Εκτός από τις δραστηριότητες που σχετίζονται με τον τουρισμό, ο τριτογενής τομέας στην Άνδρο περιορίζεται στα μεγάλα κέντρα. Στον τομέα της παροχής αγαθών και υπηρεσιών δραστηριοποιούνται πάνω από 300 επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου, οι οποίες προσφέρουν τα αγαθά τους στην τοπική αγορά ενώ κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών, που η τουριστική κίνηση αυξάνεται, παρατηρείται και η αντίστοιχη αύξηση στη ζήτηση προϊόντων, κυρίως των τοπικών.

Ενδιαφέρον στοιχείο για το νησί, παρουσιάζει και το υψηλό ποσοστό σε εξοχικές κατοικίες το οποίο ξεπερνάει το 50%. Σύμφωνα με στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε., τα υψηλότερα ποσοστά σε εξοχικές κατοικίες συγκεντρώνονται στα περίχωρα των τριών μεγάλων αστικών κέντρων, το Γαύριο, το Μπατσί και την πόλη της Άνδρου, ενώ επίσης υψηλά ποσοστά παρατηρούνται σε όλα τα βόρεια και βορειοδυτικά παράλια του νησιού. Η Άνδρος, παρόλο το γεγονός ότι χαρακτηρίζεται από χαμηλή τουριστική κίνηση σε σχέση με τις υπόλοιπες Κυκλάδες, έχει πολύ μεγαλύτερη επισκεψιμότητα από μόνιμους παραθεριστές, λόγω των πολυάριθμων εξοχικών κατοικιών. Η κατανομή των εξοχικών κατοικιών στα δημοτικά διαμερίσματα και η υψηλή συγκέντρωση τους γύρω από το λιμάνι του Γαυρίου, στα βορειανατολικά του νησιού, ενισχύουν την εικόνα ενός δημοφιλούς παραθεριστικού προορισμού, σε κοντινή απόσταση από την Αθήνα, ιδανικά για ολιγοήμερες επισκέψεις.

2.3.3. Τουρισμός, οικοτουρισμός, παρατηρητές άγριας ορνιθοπανίδας

Η Άνδρος ως ένα νησί με πλούσιο φυσικό περιβάλλον, που συνδυάζει δασικές εκτάσεις, κοιλάδες με φυσικούς καταρράκτες, βραχώδεις εκτάσεις και παραλίες ιδιαίτερου φυσικού κάλους, αποτελεί πόλο έλξης για ένα πλήθος μορφών τουρισμού. Σε συνδυασμό με την κοντινή απόσταση της από την Αθήνα (μόλις 2 ώρες ακτοπλοϊκώς), προσφέρεται για μικρές εξορμήσεις, ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες.

Σε αντίθεση με τα υπόλοιπα νησιά των Κυκλάδων, η Άνδρος παρόλο το μέγεθος της, παρουσιάζει ελλιπή τουριστική ανάπτυξη, ενώ ταυτόχρονα χαρακτηρίζεται από μια ιδιομορφία στο τύπο τουρισμού της. Πιο συγκεκριμένα η έντονη τουριστική περίοδος, παρουσιάζεται με σημαντική διαφορά, τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο, ενώ ακολουθούν ο Ιούνιος και Σεπτέμβριος. Μέσα σε αυτούς τους τέσσερις μήνες της θερινής τουριστικής περιόδου, παρατηρείται ανισοκατανομή στην ημερήσια ζήτηση, με έντονη επισκεψιμότητα τα Σαββατοκύριακα και πτώση τις καθημερινές. Αυτό το φαινόμενο, οφείλεται όπως προαναφέρθηκε στην κοντινή απόσταση της Άνδρου από την πρωτεύουσα, γεγονός που την τοποθετεί υψηλά στις προτιμήσεις διήμερων αποδράσεων, τα Σαββατοκύριακα της καλοκαιρινής περιόδου. Τον υπόλοιπο χρόνο, η τουριστική ζήτηση είναι ελάχιστη, σε αντίθεση με τα υπόλοιπα νησιά των Κυκλάδων, που παρατηρείται τουριστική κίνηση.

Σύμφωνα με στοιχεία του Ε.Σ.Υ.Ε., για το έτος 2006, το ξενοδοχειακό δυναμικό της Άνδρου αποτελεί το 4,5% του συνολικού ξενοδοχειακού δυναμικού των Κυκλάδων, ενώ ταυτόχρονα λειτουργεί μεγάλος αριθμός ενοικιαζόμενων κλινών, που κατατάσσονται στις οικογενειακού τύπου επιχειρήσεις, κάτι που ενισχύει την εικόνα της ελλιπούς τουριστικής ανάπτυξης. Με βάση τα στοιχεία της Αναπτυξιακής Εταιρείας Κυκλάδων Α.Ε. ο συνολικός αριθμός των κλινών για το έτος 2003, ανέρχεται στις 5.650. Η έλλειψη έργων υποδομής σε συνδυασμό με το ορεινό γεωγραφικό της ανάγλυφο, δεν επιτρέπουν μεγάλη ανάπτυξη του συγκεκριμένου κλάδου. Ωστόσο η Άνδρος διαθέτει τα χαρακτηριστικά που μπορούν να οδηγήσουν σε μια ήπια ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού.

Ορειβατικός – Περιπατητικός Τουρισμός

Η Άνδρος διαθέτει ιδιαίτερη ποικιλομορφία στο ανάγλυφο της, με ορεινούς όγκους, κοιλάδες, πλούσια βλάστηση και περιοχές ιδιαίτερου φυσικού κάλους. Σε συνδυασμό με τα λιθόχτιστα μονοπάτια που σχηματίζουν δίκτυα σε ολόκληρο το νησί, η Άνδρος προσφέρει στον περιπατητή μια ευχάριστη εμπειρία. Η παραδοσιακή αρχιτεκτονική των ορεινών οικισμών στην ενδοχώρα, σε συνδυασμό με την υπέροχη θέα που προσφέρουν στο Αιγαίο Πέλαγος, αποζημιώνουν τον επισκέπτη.

Θαλάσσιος τουρισμός

Η Άνδρος, ως ένα νησί που ανήκει στο Κυκλαδίτικο σύμπλεγμα νησιών και νησίδων, με πλούσιο αιολικό δυναμικό καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, προσφέρεται για ιστιοπλοΐα. Στον όρμο του Κορθίου διοργανώνονται τα τελευταία χρόνια ιστιοπλοϊκοί αγώνες, ενώ κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου τα θαλάσσια σπορ είναι διαθέσιμα για τους επισκέπτες. Επίσης προσελκύει πολλούς λάτρεις της κατάδυσης σε διάφορες παραλίες όπως η Παλαιόπολη, η παλιά πρωτεύουσα της Άνδρου.

Παρατήρηση Ορνιθοπανίδας

Η παρατήρηση ορνιθοπανίδας είναι μια δραστηριότητα που κερδίζει όλο και περισσότερο ενδιαφέρον. Αν και στην Ελλάδα οι παρατηρητές είναι ελάχιστοι σε σχέση με τις υπόλοιπες Ευρωπαϊκές χώρες που πολίτες

δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για την διατήρηση και προστασία της άγριας ορνιθοπανίδας, η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία καταβάλλει προσπάθειες μέσα από προγράμματα, ημερίδες και δράσεις για την ανάδειξη των περιοχών και των ειδών που παρουσιάζουν μεγάλο οικολογικό ενδιαφέρον. Η Ελλάδα φιλοξενεί πλήθος μόνιμων και μεταναστευτικών πουλιών, μεταξύ των οποίων πολλά είναι απειλούμενα και σπάνια. Η Άνδρος, λόγω της μορφολογίας, της θέσης και του κλίματος της, αποτελεί σημαντική περιοχή φωλιάσματος, αναπαραγωγής και τροφοληψίας για διάφορα είδη ορνιθοπανίδας. Το ήπιο μεσογειακό της κλίμα σε συνδυασμό με τις βραχώδεις και δυσπρόσιτες ακτές της, προσφέρουν ιδανικές συνθήκες φωλιάσματος για αρκετά είδη πουλιών. Οι νησίδες που περιτριγυρίζουν το νησί, αποτελούν ιδανικά ενδιαιτήματα αναπαραγωγής για μεταναστευτικά είδη όπως ο Μαυροπετρίτης, ενώ οι γεωργικές και δασικές εκτάσεις στην ενδοχώρα παρέχουν υψηλά αποθέματα τροφής σε μικρή απόσταση από τις νησίδες. Με τη πρόσφατα συσταθείσα Ζώνη Ειδικής Προστασίας της Άνδρου, υπόκεινται σε καθεστώς προστασίας είδη τα οποία βρίσκονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας για τα πουλιά της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όλα τα παραπάνω δημιουργούν τις κατάλληλες συνθήκες για την Άνδρο, να αποτελέσει ένα δημοφιλή προορισμό για επίδοξους παρατηρητές της άγριας ορνιθοπανίδας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

3.1 ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Το θεσμικό πλαίσιο που ισχύει στην Ζώνη Ειδικής Προστασίας της Άνδρου περιλαμβάνει Κοινοτικές Οδηγίες, νομοθετικές διατάξεις και αποφάσεις οι οποίες έχουν ως στόχο την προστασία και διατήρηση της περιοχής και των χαρακτηριστικών της ενώ ταυτόχρονα δρουν ως περιοριστικός παράγοντας και ως δικλείδα ασφαλείας για κάποιες δραστηριότητες που είναι πιθανόν να έχουν αρνητικές συνέπειες στη ΖΕΠ.

Διεθνείς Συμβάσεις

Σύμβαση Ραμσάρ για την προστασία των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας ως Ενδιαιτήματα για τα υδρόβια πουλιά η οποία υπογράφηκε στο Ραμσάρ του Ιράν στις 2 Φεβρουαρίου 1971 και τέθηκε σε ισχύ την 21η Δεκεμβρίου 1975. Κυρώθηκε από την Ελλάδα με το Ν.Δ. 191/1974 (ΦΕΚ 350 Α'/20.11.74).

Σύμβαση της Ουάσιγκτον (Σύμβαση CITES) του 1973 για την προστασία των ειδών άγριας χλωρίδας και πανίδας και τον έλεγχο του εμπορίου τους η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον Νόμο 2055/1992/ΦΕΚ 105 Α' και τέθηκε σε ισχύ τον Ιανουάριο του 1993, υπό το Άρθρο 28, παράγραφος 1 του Συντάγματος.

Σύμβαση της Βαρκελώνης του 1975 για την προστασία της Μεσογείου από τη ρύπανση η οποία περιλαμβάνει έξι πρωτόκολλα. Η κύρωση της Σύμβασης της Βαρκελώνης έγινε με τον Ν.855/78 (ΦΕΚ 235 Α'). Το πρωτόκολλο που σχετίζεται με τις Προστατευόμενες Περιοχές και τη Βιολογική Ποικιλομορφία της Μεσογείου (Protected Areas and Biodiversity Protocol) κυρώθηκε με τον Ν.1634/86 (ΦΕΚ 104 Α'/18.7.86).

Σύμβαση της Βέρνης του 1979 για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος η οποία κυρώθηκε με τον Ν.1333/83 (ΦΕΚ 32 Α').

Σύμβαση της Βόννης του 1979 για την προστασία των μεταναστευτικών ειδών άγριας πανίδας η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον Ν. 2719/99 (ΦΕΚ 106 Α').

Σύμβαση του Ρίο του 1992 για τη διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας η οποία κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον Ν.2204/94 (ΦΕΚ 59 Α')

Ευρωπαϊκή Σύμβαση του Τοπίου που υπεγράφη στη Φλωρεντία το 2000 και κυρώθηκε από την Ελλάδα με τον Ν.3827/2010 (ΦΕΚ 30 Α')

Κοινοτικές Οδηγίες

Οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για τη διατήρηση των άγριων πουλιών του 1979, γνωστή και ως BIRD DIRECTIVE (79/409/ΕΟΚ). Η εναρμόνιση της 79/409 με το ελληνικό δίκαιο έγινε με την Υ.Α. 414985/1985 (ΦΕΚ 757 Β' /18.12.85) σχετικά με τα μέτρα διαχείρισης της άγριας орνιθοπανίδας. Έπειτα

από μια σειρά τροποποιήσεων που δέχτηκε η 79/409 καταργείται και αντικαθίσταται με τη πιο πρόσφατη οδηγία της Ευρωπαϊκής Κοινότητας **2009/147/ΕΚ**.

Οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων **για την προστασία των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας** του 1992 (**92/43/ΕΟΚ**). Η κύρωση της 92/43 έγινε με την **Κ.Υ.Α. 33318/3028/1998** (ΦΕΚ 1289 Β' /28.12.98) η οποία τροποποιήθηκε με την Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αρ. **Η.Π. 14849/853/Ε103**, (ΦΕΚ 645 Β' /11.4.2008).

Οδηγία του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων **για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον** της 27ης Ιουνίου 1985, **85/337/ΕΟΚ** η οποία ενσωματώθηκε στην ελληνική νομοθεσία με την **Κ.Υ.Α. 69269/5387/1990** (ΦΕΚ 678 Β' /25.10.90) «*Κατάταξη έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες, περιεχόμενο μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΜΠΕ), καθορισμός περιεχομένου ειδικών περιβαλλοντικών μελετών (ΕΠΜ) και λοιπές συναφείς διατάξεις σύμφωνα με το Ν. 1650/1986*». Ο πρόσφατος Ν.4014/2011 τροποποιεί τα σχετικά άρθρα του Ν.1650/1986 που αναφέρονται στην προστασία του περιβάλλοντος από έργα και δραστηριότητες. Με βάση το άρθρο 1 του Ν. 4014/2011 τα έργα και οι δραστηριότητες του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, των οποίων η κατασκευή ή λειτουργία δύναται να έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον, κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες ανάλογα με τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον: Η πρώτη κατηγορία (Α) περιλαμβάνει τα έργα και τις δραστηριότητες τα οποία ενδέχεται να προκαλέσουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον και για τα οποία απαιτείται η διεξαγωγή Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) προκειμένου να επιβάλλονται ειδικοί όροι και περιορισμοί για την προστασία του περιβάλλοντος σχετικά με το συγκεκριμένο έργο ή δραστηριότητα. Η δεύτερη κατηγορία (Β) περιλαμβάνει έργα και δραστηριότητες τα οποία χαρακτηρίζονται από τοπικές και μη σημαντικές μόνο επιπτώσεις στο περιβάλλον και υπόκεινται σε γενικές προδιαγραφές, όρους και περιορισμούς που τίθενται για την προστασία του περιβάλλοντος. Καθίσταται επίσης υποχρεωτική η εκπόνηση Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης στο πλαίσιο της ΜΠΕ, για έργα και δραστηριότητες που υλοποιούνται εντός περιοχών του δικτύου Natura 2000 ή για έργα που αν και υλοποιούνται εκτός των ορίων τους, δύναται να παραβιάσουν το αντικείμενο προστασίας των περιοχών του δικτύου.

Εθνική Νομοθεσία

Νόμος **4173/1929** (ΦΕΚ 205 Α'/19-6-1929): «*Περί κυρώσεως και τροποποιήσεως του από 11 Μαΐου 1929 Ν. Διατάγματος "Περί Δασικού Κώδικος"*» (1^{ος} Δασικός Κώδικας).

Νόμος **5351/1932**: «*περί αρχαιοτήτων*» ο οποίος προβλέπει την προστασία κάθε είδους αρχαιολογικών μνημείων, απαγορεύοντας αυστηρά οποιαδήποτε φθορά ή αλλοίωση τους, καθώς και μιας έκτασης σε ακτίνα 500 μέτρα γύρω από αυτά, όπου απαγορεύεται κάθε έργο ή δραστηριότητα που μπορεί να βλάψει άμεσα ή έμμεσα τις αρχαιότητες

Νόμος **N.177/1975** (ΦΕΚ 205 Α'/27-9-1975): «Περί αντικαταστάσεως και συμπληρώσεως διατάξεων τινών του Νομοθετικού Διατάγματος 86/1969 "Περί Δασικού Κώδικος"».

Νόμος **N.998/1979** (ΦΕΚ 289 Α'/79): «Περί προστασίας των δασών και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας».

Προεδρικό Διάταγμα **Π.Δ. 67/1981** (ΦΕΚ 23 Α' /30.1.1981): «Για τη προστασία της αυτοφυούς χλωρίδας και άγριας πανίδας και καθορισμού διαδικασίας συντονισμού και ελέγχου της έρευνας αυτών».

Νόμος **1650/1986** (ΦΕΚ 160 Α'): «Για τη προστασία του περιβάλλοντος» ο οποίος αποτέλεσε το νόμο-πλαίσιο για θέματα προστασίας και διατήρησης της φύσης στην Ελλάδα.

Νόμος **2637/98** (ΦΕΚ 200 Α' /98): «Σύσταση Οργανισμού πιστοποίησης Λογαριασμών, Οργανισμού Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων, Οργανισμού Πιστοποίησης και Επίβλεψης Γεωργικών Προϊόντων, Γενικών Διευθύνσεων και Θέσεων προσωπικού στο Υπ.Γεωργίας και "Εταιρείας Αξιοποίησης της Αγροτικής Γης" Α.Ε. και άλλες διατάξεις» ο οποίος στα άρθρα 57, 58 και 59 αναφέρει διατάξεις και τροποποιήσεις για τα Καταφύγια Άγριας Ζωής καθώς επίσης και απαγορεύσεις της θήρευσης εντός των ορίων τους.

Προεδρικό Διάταγμα **Π.Δ.55/1998** (ΦΕΚ 58 Α'/20.3.98): «Για τη προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος» ο οποίος απαγορεύει την απόρριψη πετρελαιοειδών και ειδών στη θάλασσα που είναι πιθανό να προκαλέσουν ρύπανση στο θαλάσσιο περιβάλλον και τις ακτές.

Νόμος **N. 2742/99** (ΦΕΚ 207 Α'): «Χωροταξικός σχεδιασμός και αειφόρος ανάπτυξη και άλλες διατάξεις». Με το συγκεκριμένο νόμο καθορίζεται το καθεστώς διοίκησης, λειτουργίας και διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών της χώρας, ενώ εισάγει τους Φορείς Διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου υπεύθυνα για τη διαχείριση των ΠΠ (άρθρο 15).

Νόμος **N.3208/2003** (ΦΕΚ 303 Α'): «Προστασία των δασικών οικοσυστημάτων, κατάρτιση δασολογίου, ρύθμιση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί δασών και δασικών εν γένει εκτάσεων και άλλες διατάξεις».

Νόμος **N.3937/2011** (ΦΕΚ 60 Α'/31.03.2011): «για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» ο οποίος επικαιροποιεί και αντικαθιστά σε ορισμένα σημεία τον 1650/86.

«Έγκριση καταλόγου μικρών νησιωτικών υγροτόπων και καθορισμό όρων και περιορισμών για την προστασία και ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγροτόπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν», **ΦΕΚ 229 Α.Α.Π. / 19.06.2012**). Παράλληλα με την εξουσιοδότηση του νόμου για τη Διατήρηση της Βιοποικιλότητας (ν.3937/2011) (ΦΕΚ 60 Α'/31.03.2011), ο οποίος επικαιροποιεί και αντικαθιστά σε ορισμένα σημεία τον 1650/86, τέθηκε υπό δημόσια διαβούλευση το σχέδιο προεδρικού διατάγματος για την προστασία των μικρών νησιωτικών υγροτόπων με τον τίτλο: «Έγκριση καταλόγου μικρών νησιωτικών υγροτόπων και καθορισμό όρων και περιορισμών για την προστασία και ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγροτόπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν». Το προεδρικό διάταγμα αποτελεί σημαντικό θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των νησιωτικών υγροτόπων και έχει ως στόχο την αποτροπή της περαιτέρω υποβάθμισης που δέχονται από τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες που είναι αποτέλεσμα της έλλειψης προηγούμενου νομικού πλαισίου.

Νόμος **N.4014/2011** (ΦΕΚ 209/Α'): «Περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος». Ο πρόσφατος Ν.4014/2011 τροποποιεί τα σχετικά άρθρα του Ν.1650/1986 που αναφέρονται στην προστασία του περιβάλλοντος από έργα και δραστηριότητες.

Κ.Υ.Α. **Η.Π.37338/1807/Ε.103** (Φ.Ε.Κ. 1495 Β' /06.09.2010): «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, «Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών», του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ.» που ενισχύει το υπάρχον νομικό πλαίσιο για τις Ζώνες ειδικής προστασίας και καθορίζει μέτρα για την προστασία τους αλλά και των ειδών τους.

Κ.Υ.Α. **Η.Π.8353/276/Ε.103** (Φ.Ε.Κ. 415 Β' /23.02.2012): «Τροποποίηση και συμπλήρωση της υπ' αριθ. 37338/1807/2010 κοινής υπουργικής απόφασης «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων/ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ, «Περί διατηρήσεως των άγριων πτηνών», του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Απριλίου 1979, όπως κωδικοποιήθηκε με την οδηγία 2009/147/ΕΚ.» που ενισχύει το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο με τη θέσπιση ειδικών μέτρων, όρων, διαδικασιών και παρεμβάσεων για την αποτελεσματικότερη προστασία των ειδών και των ενδιαιτημάτων στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας.

Διατάξεις Περί Θήρας

Σύμφωνα με τις ρυθμίσεις θήρας, η κυνηγητική περίοδος για το έτος 2011-2012 είναι από 20 Αυγούστου 2011 μέχρι 29 Φεβρουαρίου 2012, ενώ κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η θήρα του αγριοκούνελου μέχρι την 10 Μαρτίου 2012. Επίσης υπάρχει συνημμένος ο πίνακας θηρεύσιμων ειδών που αναφέρει ποια είναι τα επιτρεπόμενα προς θήρευση είδη ορνιθοπανίδας.

Στο Δήμο της Άνδρου είναι θεσμοθετημένα έξι Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) στα οποία απαγορεύεται η θήρευση σύμφωνα με τον νόμο Ν.2637/98 (κεφάλαιο 2.2).

Από αυτά, τα τέσσερα βρίσκονται εντός των ορίων της ΖΕΠ Άνδρου (Κ659, Κ423, Κ428 και Κ436).

Κ.Υ.Α. **414985/29.11.85** (Φ.Ε.Κ. 757 Β' /18.12.85) «Μέτρα διαχείρισης της άγριας πτηνοπανίδας» με την οποία χαρακτηρίζονται ως μη θηρεύσιμα τα πτηνά του παραρτήματος Ι εκ των οποίων συμπεριλαμβάνονται ο Σπιζαετός, ο Μαυροπετρίτης και ο Αιγαιόγλαρος.

3.2 ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και των ιδιαίτερων φυσικών χαρακτηριστικών, αποτελεί ένα βασικό στοιχείο για τη διατήρηση του φυσικού πλούτου της χώρας μας. Η αναγνώριση της σπουδαιότητας του φυσικού περιβάλλοντος και η ανάγκη προστασίας του, οδήγησαν στη θεσμοθέτηση μιας σειράς νόμων, διαταγμάτων και αποφάσεων με στόχο τη διατήρηση και προστασία ορισμένων περιοχών με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Η δημιουργία συνεπώς ενός δικτύου προστατευόμενων περιοχών, το οποίο κατοχυρώνεται

νομικά, ενισχύει την αποτελεσματικότητα της επιθυμητής προστασίας και διατήρησης των ιδιαίτερων φυσικών χαρακτηριστικών των συγκεκριμένων περιοχών, ενώ ταυτόχρονα εισάγει την ανάγκη ύπαρξης μιας στρατηγικής που θα οδηγήσει από την αναγνώριση της περιοχής, στη λήψη πρακτικών μέτρων προστασίας μέσα από μια σειρά ενεργειών:

- Αναγνώριση της περιοχής ως περιοχή φυσικού κάλλους
- Αναγνώριση των βιοτικών και αβιοτικών χαρακτηριστικών της περιοχής
- Αναγνώριση των πιέσεων και απειλών που δέχεται η περιοχή που μπορεί να είναι είτε ανθρωπογενείς είτε φυσικές καταστροφές.
- Ενέργειες για τη διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της περιοχής και την εποπτεία της.

Η προστασία και διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών μιας περιοχής, από απειλές που μπορεί να είναι είτε ανθρωπογενείς είτε φυσικές καταστροφές, προϋποθέτει εκτός από ένα υπάρχον νομικό πλαίσιο που θα στηρίζει την εκάστοτε πολιτική προστασίας, ένα μηχανισμό ελέγχου αρμόδιο για την τήρηση του νομοθετικού πλαισίου. Αυτός ο μηχανισμός, αποτελείται από φορείς που έχουν ως στόχο την εποπτεία των περιοχών που υπόκεινται σε καθεστώς προστασίας, καθώς επίσης και την επίβλεψη των ενεργειών και δραστηριοτήτων που λαμβάνουν χώρα εντός των ορίων τους, και παράλληλα τον έλεγχο για το εάν είναι συμβατές με τις ισχύουσες νομοθετικές διατάξεις. Οι φορείς που είναι αρμόδιοι για τον έλεγχο και εποπτεία τέτοιων δραστηριοτήτων που πραγματοποιούνται εντός των ορίων των προστατευόμενων περιοχών, αλλά και στο ευρύτερο δίκτυο δασικών και γεωργικών εκτάσεων με βάση την ελληνική νομοθεσία, παραθέτονται παρακάτω. Στην ελληνική νομοθεσία, με βάση τον κώδικα ποινικής δικονομίας καθορίζονται οι ανακριτικές ιδιότητες των οργάνων των φορέων που είναι αρμόδιοι για την εποπτεία των περιοχών και τους παρέχεται η δυνατότητα να επιβάλλουν κυρώσεις σε όσους ασκούν δραστηριότητες που είναι ενάντια στις ισχύουσες νομικές διατάξεις.

Περί Ανακριτικών Υπαλλήλων και Κώδικα Ποινικής Δικονομίας

Η Πολιτική Δικονομία είναι ένα σύνολο κανόνων δικαίου που καθορίζουν την αρμοδιότητα των οργάνων (Υπηρεσιών και Δικαστηρίων) καθώς επίσης και τις διαδικασίες δράσης των οργάνων αυτών, προκειμένου να βεβαιώσουν την ενοχή του κατηγορουμένου, έτσι ώστε να επιβάλλουν σε αυτόν την προβλεπόμενη ποινική κύρωση σύμφωνα με το Ποινικό Δίκαιο. Κύρια πηγή του Ποινικού Δικονομικού Δικαίου είναι ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας (Ν. 1493/17-8-1950) που τέθηκε σε εφαρμογή την 1 Ιανουαρίου 1951 όπως ισχύει σήμερα μετά τις αλληπάλληλες τροποποιήσεις του. Σύμφωνα με αυτόν ορίζονται οι Γενικοί και Ειδικοί Ανακριτικοί Υπάλληλοι (άρθρα 33 και 34 αντίστοιχα Κ.Π.Δ), ενώ με το άρθρο 275 οι ανακριτικοί υπάλληλοι, καθώς επίσης και κάθε αστυνομικό όργανο έχουν υποχρέωση να συλλάβουν το δράστη όταν πρόκειται για αυτόφωρα κακουργήματα ή πλημμελήματα, τηρώντας τις διατάξεις του Συντάγματος και του άρθρου 279 του Κώδικα για την άμεση προσαγωγή του στον εισαγγελέα. Επίσης θα πρέπει να επισημανθεί ότι κάθε πολίτης έχει το δικαίωμα να συλλάβει το δράστη, σύμφωνα πάλι με το άρθρο 279 για αυτόφωρα κακουργήματα ή πλημμελήματα.

Στους Ειδικούς Ανακριτικούς Υπαλλήλους, περιλαμβάνονται τα όργανα από όλα τα Σώματα Ασφαλείας (με συγκεκριμένο βαθμό), καθώς επίσης και οποιοδήποτε Σώμα ή Όργανο που αποκτά την ιδιότητα και τις αρμοδιότητες Ειδικού Ανακριτικού Υπαλλήλου, σύμφωνα με εκάστοτε νομοθετικό διάταγμα. Στα Σώματα

Ασφαλείας ανήκει η ελληνική αστυνομία, η πυροσβεστική, το λιμενικό σώμα ενώ καθήκοντα ανακριτικού υπαλλήλου έχουν η δασική υπηρεσία και η ομοσπονδιακή θηροφυλακή.

Χερσαίο Περιβάλλον

Δασική Υπηρεσία (Χωροφυλακή, Αγροφυλακή, συνένωση με δασική υπηρεσία)

Με τον νόμο Ν.1845 (ΦΕΚ 102 Α'/26.4.89) για την "Ανάπτυξη και αξιοποίηση της αγροτικής έρευνας και τεχνολογίας – Δασοπροστασία και άλλες διατάξεις" καθορίζεται μεταξύ άλλων το αντικείμενο της δασοπροστασίας. Σύμφωνα λοιπόν με τον εν λόγω νόμο Ν.1845/89, στη δασοπροστασία περιλαμβάνεται και η προστασία της πανίδας και των βιοτόπων, η εποπτεία για την τήρηση των περί θήρας κανόνων, η φύλαξη και η άσκηση ελέγχου στις κυνηγητικές περιοχές, η φύλαξη των καταφυγίων άγριας ζωής και εκτροφείων θηραμάτων καθώς και η προστασία του αλιευτικού πλούτου των ορεινών ιχθυοτρόφων ρευμάτων και η άσκηση ελέγχου της αλιείας σε αυτά. Υπεύθυνοι για τις δράσεις αυτές καθορίζονται με τον Ν.1845 όλοι γενικά οι δασικοί υπάλληλοι και ειδικότερα οι δασοθηροφύλακες και οι υπάλληλοι δασοπροστασίας.

Η δασοπροστασία εξασφαλίζεται από τους δασικούς υπαλλήλους τόσο με προληπτικά, όσο και με κατασταλτικά μέσα. Σύμφωνα με το άρθρο 58 του νόμου Ν.2637/98 (ΦΕΚ 200Α') το αρμόδιο δασικό όργανο μπορεί να προβεί σε έλεγχο ταυτότητας άδειας κυνηγιού, άδειας CITES και άδεια μεταφοράς δασικών προϊόντων καθώς επίσης και να σταματήσει διερχόμενο όχημα που κινείται στο οδικό δίκτυο ή εντός δασικής έκτασης για έλεγχο των παραπάνω εφόσον υπάρχουν βάσιμες υποψίες ότι αυτό μεταφέρει παράνομα δασικά εμπορεύματα, θηράματα ή είδη της αυτοφυούς χλωρίδας και άγριας πανίδας όπως και αντικείμενα που δύναται να προκαλέσουν ρύπανση, βλάβες ή καταστροφές στη δασική χλωρίδα και άγρια πανίδα. Έτσι οι δασικοί υπάλληλοι υποχρεούνται, παράλληλα με την επιτήρηση και φύλαξη των δασών και δασικών εν γένει εκτάσεων που βρίσκονται υπό καθεστώς προστασίας, έλεγχο των στοιχείων (π.χ. της αστυνομικής ταυτότητας, της άδειας κυνηγιού κλπ) όσων περνούν μέσα από τέτοιες εκτάσεις, να τηρούν τα παρακάτω:

- να συντάσσουν και να υποβάλλουν αρμοδίως πρωτόκολλα μηνύσεως για παράβαση των δασικών νόμων,
- να προβαίνουν στην κατάσχεση των δασικών προϊόντων που συγκομίζονται ή μεταφέρονται παράνομα, στην κατάσχεση των κατά παράβαση των περί θήρας και ορεινής αλιείας διατάξεων αποκτώμενων θηραμάτων και αλιευμάτων, στην κατάσχεση των μέσων που χρησιμοποιήθηκαν για την τέλεση των παράνομων πράξεων καθώς και στη σύλληψη, μεταγωγή και παράδοση όσων παρανομούν στην πλησιέστερη αστυνομική αρχή,
- να ενεργούν προανάκριση ως ειδικοί προανακριτικοί υπάλληλοι και να ορίζουν εμπειρογνώμονες για τα εγκλήματα που υπάγονται στην ανακριτική τους αρμοδιότητα και χωρίς προηγούμενη παραγγελία του εισαγγελέα τηρώντας πάντα τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας.

Οι υπάλληλοι της δασοπροστασίας επιπλέον είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν την εργασία τους στην εκτέλεση έργων δασικής προστασίας, σύμφωνα με το ετήσιο πρόγραμμα της υπηρεσίας στην οποία υπάγονται, ενώ και τα όργανα των Σωμάτων Ασφαλείας και της αγροφυλακής, οι φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης καθώς και κάθε πολίτης, έχουν υποχρέωση, εφ' όσον κληθούν από τους δασικούς

υπαλλήλους, να συνδράμουν στην αντιμετώπιση δασικών παραβάσεων και να ενεργούν σύμφωνα με τις οδηγίες των τελευταίων.

Επίσης προκειμένου να εξασφαλίζεται η εφαρμογή και τήρηση των διατάξεων και κανονισμών διαχείρισης και προστασίας του δάσους και της εν γένει δασικής νομοθεσίας, προβλέπεται η τοποθέτηση ενός επιθεωρητή δασών (δασολόγος, 15ετούς τουλάχιστον υπηρεσίας) στις αντίστοιχες επιθεωρήσεις δασών που υπάγονται στο Υπουργείο Γεωργίας, ο οποίος και θα αναλαμβάνει την επίτευξη και τον έλεγχο των έργων του προσωπικού τους. Μάλιστα οι επιθεωρητές δασών είναι και ανακριτικοί υπάλληλοι και σε τυχόν διαπίστωση παραβάσεων κατά τον έλεγχο τους, μπορούν να ενεργούν ανάκριση χωρίς παραγγελία του εισαγγελέα σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας. Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με το άρθρο 289 του νομοθετικού διατάγματος Ν.Δ. 86/69, οι δασικοί υπάλληλοι έχουν υποχρέωση να καταγγέλλουν παραβάτες περί διατάξεων θήρας κατά τον έλεγχο τους ενώ σύμφωνα με το άρθρο 290, αποκτούν δικαίωμα ανακριτικού υπαλλήλου για κάθε παράβαση που γίνεται σε δασική έκταση. Στα άρθρα 291 ως 295 αναφέρονται η διαδικασία και αρμοδιότητες των δασικών υπαλλήλων, αλλά και οποιοδήποτε αξιωματικού διοικητικής μονάδος, από το στάδιο προανάκρισης και εξέτασης ως την επιβολή κυρώσεων που αφορούν τις παραβάσεις σε δασική περιοχή.

Ομοσπονδιακή Θηροφυλακή

Σύμφωνα με το νομοθετικό διάταγμα Ν.Δ. 86/69, άρθρο 267 οι Ομοσπονδιακοί Θηροφύλακες αποκτούν καθήκοντα ανακριτικού υπαλλήλου και εξομοιώνονται με τους δασοφύλακες του δημοσίου. Ο θεσμός της θηροφυλακής αποτελεί ένα μέτρο που προτάθηκε και υλοποιήθηκε από τις Κυνηγητικές Οργανώσεις το καλοκαίρι του 1999, αν και ο θεσμός της θηροφύλαξης από τις Κυνηγητικές Οργανώσεις είχε καθιερωθεί αρκετά χρόνια πριν, με το Ν.Δ 86/69 (ΦΕΚ 7 Α' /18.1.69 – Δασικός Κώδικας). Η κίνηση αυτή ενισχύει τη προστασία και διατήρηση της άγριας ζωής μέσα από τον έλεγχο κυρίως των παράνομων πράξεων γύρω από το κυνήγι. Σταδιακά όμως άρχισε να εκτείνεται σε όλο το φάσμα των παράνομων δραστηριοτήτων που είναι επιβλαβείς για το περιβάλλον, όπως παράνομες υλοτομίες, εκχερσώσεις, παράνομες αμμοληψίες, παράνομη βόσκηση, καταπατήσεις δημοσίων γαιών, παράνομη αλιεία εσωτερικών υδάτων κλπ).

Οι αρμοδιότητες των ομοσπονδιακών θηροφυλάκων αναγνωρίζονται με αποφάσεις που εκδίδονται από όλες τις περιφέρειες της χώρας. Η εκπαίδευση τους γίνεται με μια σειρά από ειδικά σεμινάρια (με θέματα θηραματοπονίας, δασοπονίας κ.α.) που διοργανώνουν οι Κυνηγητικές Ομοσπονδίες και κατόπιν αναλαμβάνουν τα καθήκοντα τους μεταξύ των οποίων είναι:

- Η πάταξη της λαθροθηρίας με την παρουσία τους στην ύπαιθρο όσο και στα Καταφύγια Άγριας Ζωής,
- Η διενέργεια ελέγχου για τη σωστή εκτέλεση των νόμων και επιταγών της νομοθεσίας περί θήρας,
- Η καταγγελία οποιασδήποτε παράνομης πράξης συντελεί στη καταστροφή του περιβάλλοντος, και
- Η έγκαιρη ειδοποίηση στην περίπτωση πυρκαγιών αλλά και η ενεργή συμμετοχή στην κατάσβεση τους.

Η τοποθέτηση των Ομοσπονδιακών Θηροφυλάκων σε όλη την επικράτεια του ελληνικού χώρου έχει γίνει με τέτοιο τρόπο ώστε να υπάρχουν 3 ανά νομό ενώ η περιοχή φύλαξης τους είναι όλη η γεωγραφική περιοχή αρμοδιότητας της κάθε Κυνηγητικής Ομοσπονδίας. Διαθέτουν δικά τους μέσα και εξοπλισμό που περιλαμβάνει οχήματα (τύπου 4x4) και τηλεπικοινωνιακό υλικό που τους δίνει τη δυνατότητα να

λειτουργούν ομαδικά και να μετακινούνται έξω από τα στενά όρια ευθύνης του Κυνηγετικού Συλλόγου αλλά και του εκάστοτε Νομού ελέγχοντας έτσι απομονωμένες και δυσπρόσιτες περιοχές.

Πυροσβεστική Υπηρεσία

Από την ίδρυση του ελληνικού κράτους και με το θεσμό των Ειρηνοφυλάκων οι Δήμοι όφειλαν να έχουν στη διάθεση τους τα μέσα για την κατάσβεση των πυρκαγιών ενώ οι Νομαρχίες με το Διάταγμα 26/4 - 8.5.1833 ήταν υπεύθυνες για την πυρασφάλεια της περιοχής αρμοδιότητάς τους. Η ίδρυση του Πυροσβεστικού Σώματος ως μια ανεξάρτητη αρχή έγινε το 1930 με νόμο Ν.4661/1930 (ΦΕΚ 153 Α'/12.5.30) και ενισχύθηκε με το θεσμό των Εθελοντών Πυροσβεστών (νόμος Ν.1951/1991 και Π.Δ.32/1992). Το πυροσβεστικό Σώμα είναι υπεύθυνο για την ασφάλεια και προστασία της ζωής και της περιουσίας των πολιτών και του κράτους, καθώς και του δασικού πλούτου και φυσικού περιβάλλοντος της χώρας από τους κινδύνους των πυρκαγιών, θεομηνιών και άλλων καταστροφών. Επίσης είναι αρμόδιο για:

- Την αντιμετώπιση των συνεπειών από τις φυσικές, τεχνολογικές και λοιπές καταστροφές, όπως σεισμοί, πλημμύρες, χημικές – βιολογικές – ραδιολογικές – πυρηνικές απειλές, καθώς και τη διάσωση ατόμων και υλικών αγαθών, που κινδυνεύουν από αυτές.
- Τη διάσωση και παροχή κάθε δυνατής συνδρομής σε άτομα των οποίων απειλείται ή εκτίθεται σε κίνδυνο η ζωή και η σωματική τους ακεραιότητα από κάθε είδους ατυχήματα καθώς και την ειδοποίηση των αρμοδίων Υπηρεσιών για τη μεταφορά τους σε ιδρύματα παροχής ιατρικής συνδρομής ή περίθαλψης.
- Την περιφρούρηση και διαφύλαξη της περιουσίας που καταστράφηκε ή απειλήθηκε από πυρκαγιές ή άλλες καταστροφές, μέχρι την παράδοσή της σε αστυνομικά όργανα ή τους κατόχους της.
- Τη διατήρηση και προστασία της κοινωνικής ασφάλειας από τα εγκλήματα εμπρησμού (άρθρα 264, 265, 266, 267 Ποινικού Κώδικα)
- Τη θέσπιση και τον έλεγχο εφαρμογής της νομοθεσίας πυροπροστασίας.
- Την πιστοποίηση των εθελοντών πυροσβεστών, που υπάγονται στις διατάξεις του Ν.1951/1991 (ΦΕΚ 84 Α') και των εθελοντών και εθελοντικών ομάδων, που δραστηριοποιούνται στα πλαίσια της αποστολής του Πυροσβεστικού Σώματος

Αστυνομία

Η Ελληνική Αστυνομία, υπό τη σημερινή της μορφή ιδρύθηκε, το 1984 με τη συγχώνευση της Χωροφυλακής και της Αστυνομία Πόλεων σύμφωνα με το νόμο Ν.1481/1984 (ΦΕΚ 152 Α'/1.10.84). Με το νόμο Ν.2800/2000 ανήκει στα Σώματα Ασφαλείας και έχει ως αποστολή:

- την εξασφάλιση της δημόσιας ειρήνης και ευταξίας και της απρόσκοπτης κοινωνικής διαβίωσης των πολιτών, που περιλαμβάνει την άσκηση της αστυνομίας γενικής αστυνόμευσης και τροχαίας.
- την πρόληψη και καταστολή του εγκλήματος και την προστασία του Κράτους και του δημοκρατικού πολιτεύματος, στα πλαίσια της συνταγματικής τάξης, που περιλαμβάνει την άσκηση της αστυνομίας δημόσιας και κρατικής ασφάλειας.

Θαλάσσιο Περιβάλλον

Λιμενικό Σώμα

Το Υπουργείο Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας (πρώην Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας) είναι αρμόδιο για την πρόληψη της ρύπανσης της θάλασσας και των ακτών της Ελλάδας και την καταπολέμηση των περιστατικών ρύπανσης που μπορούν να θέσουν σε κίνδυνο τα συμφέροντα των κατοίκων ή του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου ή να υποβαθμίσουν το θαλάσσιο περιβάλλον.

Για την αντιμετώπιση του συγκεκριμένου προβλήματος και για τη λήψη αναγκαίων προληπτικών μέτρων, το ΥΑΑΝ διαθέτει εξειδικευμένη υπηρεσιακή μονάδα του Λιμενικού Σώματος (ιδρύθηκε με τον Ν.1753/1919 ως υπεύθυνο Σώμα ελέγχου και εποπτείας της Εμπορικής Ναυτιλίας), τη Διεύθυνση Προστασίας Θαλάσσιου Περιβάλλοντος (ΔΠΘΠ), που είναι αρμόδια για:

- Την επικύρωση των Διεθνών Συμβάσεων που αφορούν τη προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Την καθημερινή επιτήρηση των ακτών και των κυρίων θαλάσσιων ζωνών ναυσιπλοΐας.
- Την εφαρμογή της νομοθεσίας για την πρόληψη της ρύπανσης.
- Την καταπολέμηση, παρακολούθηση και συντονισμό των εργασιών αντιμετώπισης των περιστατικών της ρύπανσης της θάλασσας και των ακτών.
- Την αίτηση παροχής βοήθειας από ξένες Αρχές στη χώρα μας για την αντιμετώπιση ενός σοβαρού περιστατικού ή την παροχή συνδρομής σε άλλα κράτη κατόπιν αιτήσεως τους.
- Την ενημέρωση και ενεργό συμμετοχή των πολιτών σε θέματα προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Τη διερεύνηση κάθε περιστατικού ρύπανσης της θάλασσας ή των ακτών, από πλοία ή πηγές ξηράς.
- Την επιβολή των προβλεπόμενων κυρώσεων στους παραβάτες.

Το Λιμενικό Σώμα (ΛΣ) εκτός από τα καθήκοντα φύλαξης και προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος από περιστατικά ρύπανσης, συμβάλει μεταξύ άλλων και στην πρόληψη και καταστολή της παράνομης αλιείας που επιφέρει σημαντικές αρνητικές επιπτώσεις στα ιχθυοαποθέματα των ελληνικών θαλασσών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, ΤΡΟΦΟΛΗΨΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΜΑΝΣΗΣ

4.1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ ΠΕΡΙΟΔΩΝ ΣΤΟΝ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΚΥΚΛΟ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

Οικολογία και χαρακτηριστικά βιοτόπων αναπαραγωγής του Μαυροπετρίτη

Περιγραφή

Ο Μαυροπετρίτης είναι ένα μεταναστευτικό γεράκι που εμφανίζεται στην περιοχή της Μεσογείου κατά το μήνα Απρίλιο ενώ επιστρέφει στις περιοχές διαχείμασης του στην Ανατολική Αφρική και ιδιαίτερα τη Μαδαγασκάρη κατά τα τέλη του φθινοπώρου. Το χρώμα του είναι σκούρο ενώ τα ενήλικα πουλιά απαντώνται σε 2 χρωματικές φάσεις: η μια είναι σκούρα, σχεδόν ολόμαυρη, ενώ στη δεύτερη και πιο συνηθισμένη, ανοιχτή φάση, το σώμα είναι ανοιχτό καστανοκόκκινο με επιμήκεις ραβδώσεις. Ανεξάρτητα τη χρωματική φάση στην οποία εντοπίζεται, σε πραγματικές συνθήκες και κατά την παρατήρηση του στο πεδίο δίνει την εικόνα ενός πολύ σκουρόχρωμου πουλιού, σχεδόν μαύρου. Ο Μαυροπετρίτης είναι ένα κοινωνικό πουλί το οποίο ζει σε αποικίες ενώ πολλοί είναι εκείνοι που το συγχέουν με τον Πετρίτη (*Falco peregrinus*), ο οποίος όμως είναι πιο γεροδεμένος και έχει πιο κοντή ουρά.

Πληθυσμιακά Στοιχεία

Η Ελλάδα θεωρείται ως η πιο σημαντική χώρα για τη διατήρηση και επιβίωση του Μαυροπετρίτη αφού φιλοξενεί κατά τη περίοδο αναπαραγωγής του το 85% του παγκόσμιου πληθυσμού. Νεότερες εκτιμήσεις για τον πληθυσμό του Μαυροπετρίτη σε παγκόσμιο επίπεδο κάνουν λόγο για πάνω από 15.000 ζευγάρια.

Κατανομή

Το είδος εξαπλώνεται στο Αιγαίο με έξι σημαντικές συγκεντρώσεις σε βόρειο Αιγαίο, Σποράδες, ανατολικές Κυκλάδες, Αντικύθηρα, Ζάκυνθο, νοτιοδυτικά Δωδεκάνησα και τις δορυφορικές νησίδες της ανατολικής Κρήτης.

Αναπαραγωγή

Ο Μαυροπετρίτης εμφανίζεται στον ελλαδικό χώρο από τον Απρίλιο, με τα μεγαλύτερα σε ηλικία άτομα να ζευγαρώνουν και να καταλαμβάνουν θέσεις φωλιάσματος σχηματίζοντας χαλαρές αποικίες ήδη από τον Μάη. Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του είναι ότι αναπαράγεται πολύ πιο αργά σε σχέση με τα άλλα πουλιά στο βόρειο ημισφαίριο. Συγκεκριμένα η αναπαραγωγική του περίοδος αρχίζει πολύ πιο καθυστερημένα κατά τον Ιούλιο σε σύγκριση με τα άλλα μεταναστευτικά πουλιά έτσι ώστε να μπορεί να συμπεριλάβει στη διατροφή του τα μεταναστευτικά μικρόπουλα που διέρχονται πάνω από τη Μεσόγειο κατά το φθινοπωρινό ταξίδι επιστροφής τους στα πεδία διαχείμασης. Ο Μαυροπετρίτης συνήθως αναπαράγεται σε αποικίες των 10 έως 300 ζευγαριών ενώ οι φωλιές απέχουν μεταξύ τους 20 με 50 μέτρα. Παρουσιάζει σταθερή χρήση της θέσης φωλιάσματος και μονογαμικές συνήθειες, αλλά σύμφωνα πάντα με τα υπάρχοντα στοιχεία, παρουσιάζει το φαινόμενο του διασκορπισμού των νεαρών κατά τα πρώτα χρόνια της ζωής τους.

Κάθε ζευγάρι Μαυροπετρίτη γεννά από 1 έως 3 αυγά κατά τα μέσα Ιουλίου, ενώ οι νεοσσοί εκκολάπτονται ένα μήνα αργότερα, περίπου στα τέλη του Αυγούστου, οπότε υπάρχει ένα μεγάλο μεταναστευτικό ρεύμα πουλιών που παρέχουν μια εύκολα προσβάσιμη και άφθονη πηγή τροφής. Οι νεοσσοί πτερώνονται μετά από 35 ημέρες και έτσι, από τα μέσα Οκτωβρίου οι πληθυσμοί αρχίζουν να μεταναστεύουν προς την Ανατολική Αφρική και τη Μαδαγασκάρη όπου διαχειμάζουν, με ταχύτητες που ξεπερνούν τα 100 χιλιόμετρα ανά ημέρα.

Τροφοληψία

Η διαίτα του Μαυροπετρίτη, από τον Απρίλιο που καταφθάνει στα ενδιαιτήματα αναπαραγωγής του ως και τα τέλη Ιουλίου που έχει ολοκληρωθεί η ωτοκία, αποτελείται κυρίως από μεγάλα έντομα όπως πεταλούδες, λιβελλούλες, ιπτάμενα μυρμήγκια, τζιτζίκια και σκαθάρια τα οποία συλλαμβάνει στον αέρα με τα νύχια του, επάνω από τα νησιά και την ηπειρωτική χώρα ή τη θάλασσα. Κατά τη διάρκεια της επόμενης περιόδου και μέχρι τον Οκτώβριο, τρέφεται αποκλειστικά με μεταναστευτικά πουλιά τα οποία επιστρέφουν στους τόπους διαχείμασης κατά τη φθινοπωρινή μεταναστευτική περίοδο. Μετά την πτέρωση των νεοσσών, δηλαδή κατά το τέλος Οκτώβρη με αρχές του Νοέμβρη, πετά προς τις περιοχές διαχείμασης του που βρίσκονται στην Ανατολική Αφρική και τη Μαδαγασκάρη, επιστρέφοντας σε μια κατά βάση εντομοφαγική διαίτα.

Ενδιαιτήματα φωλιάσματος, αναπαραγωγής και τροφοληψίας

Ο Μαυροπετρίτης φωλιάζει κυρίως σε φυσικές κοιλότητες βράχων που εντοπίζονται σε μικρές νησίδες, σε απότομες πλαγιές, σε γκρεμούς νησίδων αλλά και μεγαλύτερων νησιών, και σε επίπεδες απομονωμένες νησίδες, εφόσον υπάρχουν σχισμές με σκιά για το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας (κυρίως νησίδες με ασβεστολιθικά και ηφαιστειακά πετρώματα). Μερικές φωλιές μπορεί να βρίσκονται κάτω από θάμνους, όπως πχ. του γένους *Eurhorbia*, ενώ κάποιες άλλες μπορεί να είναι εκτεθειμένες στον ήλιο συνθήκες οι οποίες είναι κρίσιμες σε περιπτώσεις ενοχλήσεων και δυσχερών καιρικών συνθηκών. Οι φωλιές που βρίσκονται σε βράχια κοντά στην ακτή, ξεκινούν από υψόμετρο 5 μέτρων από το ύψος της θάλασσας έτσι ώστε να μην βρέχονται από τα κύματα ενώ κάποιες άλλες που βρίσκονται σε κορυφές βράχων μπορεί να ξεπερνούν τα 100 μέτρα.

Κατά την χρονική περίοδο μεταξύ της εγκατάστασης των αποικιών και της έναρξης της αναπαραγωγής (Απρίλιο έως Ιούλιο) κάποια ενήλικα άτομα κουρνιάζουν στις θέσεις αναπαραγωγής ενώ μερικά άλλα απομακρύνονται για μερικές μέρες. Οι περιοχές τροφοληψίας κατά την περίοδο άνοιξης – καλοκαιριού μπορεί να είναι πάνω από 20 χιλιόμετρα μακριά από τα ενδιαιτήματα αναπαραγωγής. Αυτές οι περιοχές θα πρέπει να αποτελούνται από επαρκείς αγροτικές εκτάσεις, δάση και υδροτόπους, κατάλληλες να υποστηρίξουν μεγάλους πληθυσμούς εντόμων, να έχουν πρόσβαση σε πόσιμο νερό καθώς επίσης και να παρέχουν ήσυχα σημεία κουρνιάσματος (δέντρα) κατά τη διάρκεια της νύχτας. Η περιοχή τροφοληψίας μπορεί να ξεπερνάει τα 1000 km² για κάθε αποικία.

Απειλές

Φυσιικοί παράγοντες: Φίδια, γλάροι, κοράκια και άλλοι θηρευτές μπορεί να αρπάξουν αυγά ή νεοσσοί από τη φωλιά. Καθώς ο Μαυροπετρίτης είναι ικανός να προστατεύσει την φωλιά του, πόσο μάλλον την αποικία του, τέτοιες απώλειες είναι μικρές. Κάποια παράσιτα ή αρρώστιες (κάποια ενήλικα άτομα πάσχουν από μια μορφή ελονοσίας) έχουν επίδραση στους πληθυσμούς του Μαυροπετρίτη αλλά οι επιπτώσεις στον αριθμό των ατόμων είναι ελάχιστες, όπως έχει διαπιστωθεί από μελέτες σε αποικίες.

Θήρευση από αρουραίους: Αρουραίοι που έχουν εισαχθεί, ακούσια από τον άνθρωπο, σε νησίδες που υπάρχουν αποικίες αποτελούν απειλή για ενήλικα άτομα, αυγά και νεοσσούς. Καθώς ο Μαυροπετρίτης δεν θηρεύει ζώα που βρίσκονται στο έδαφος οι αρουραίοι είναι ελεύθεροι να προσεγγίζουν τις φωλιές τακτικά για υπολείμματα τροφών που αφήνουν τα γεράκια. Τα αφύλαχτα αυγά βρίσκονται σε άμεσο κίνδυνο να φαγωθούν από τους αρουραίους. Αυτά τα τρωκτικά μπορεί να καταστρέψουν ως και το 40% των αυγών όπως έχει διαπιστωθεί από προηγούμενη μελέτη σε αποικία, αλλά και να θηρεύσουν νεοσσούς του είδους.

Εισαγωγή νέων ειδών: Ακόμα στην εποχή μας ακατοίκητες νησίδες μπορεί να χρησιμοποιηθούν από αυτόχθονες κατοίκους οι οποίοι εισάγουν κτηνοτροφικά είδη ζώων, άγρια κουνέλια, αγρίμια, γάτες ή χωρίς να το επιδιώκουν κουνάβια και αρουραίους. Αλλαγές στα ενδιαίτηματα είναι πολύ πιθανές ως αποτέλεσμα της υπερβόσκησης από τα εισβλητικά είδη. Ο Μαυροπετρίτης αντιδρά στα κτηνοτροφικά ζώα και αγρίμια με τον ίδιο τρόπο που αντιδρά και με τους περπατητές και η διατάραξη των φωλιών οδηγεί σε απώλεια αυγών και πουλιών. Καθώς η περίοδος αναπαραγωγής του Μαυροπετρίτη συμπίπτει με την κυνηγητική περίοδο είναι πολύ πιθανό μη εκπαιδευμένα σκυλιά να επιτεθούν σε νεοσσούς.

Παράνομο κυνήγι: Στο παρελθόν πολλοί νησιώτες συνήθιζαν να συλλέγουν νεοσσούς για βρώση. Η συνήθεια αυτή έχει εκλείψει στην εποχή μας και το κυνήγι των θηρεύσιμων πτηνών στην ενδοχώρα μπορεί να αποτελεί τοπική πίεση αλλά δεν επηρεάζει τους πληθυσμούς του Μαυροπετρίτη. Επίσης λόγω του μεγέθους του το συγκεκριμένο γεράκι δεν ενδείκνυται για ιερακοθηρία και είναι μόνο ενδιαφέρον ως τρόπαιο για κάποιους συλλέκτες.

Υποβάθμιση των οικοτόπων: Η αλλαγή στις χρήσεις γης, η σταδιακή μείωση των υδροβιοτόπων και των δασικών εκτάσεων και η εντατική μετατροπή των φυσικών οικοτόπων σε αγροτικές εκτάσεις με πιθανή χρήση εντομοκτόνων είναι πιθανόν να μειώσουν τη διαθεσιμότητα τροφής του Μαυροπετρίτη. Η μείωση της διαθεσιμότητας τροφής επηρεάζει περισσότερο τους πληθυσμούς του Μαυροπετρίτη που συχνάζουν σε αγροτικές εκτάσεις κατά την προ αναπαραγωγική περίοδο όπου η διαίτά του είναι κυρίως εντομοφαγική.

Προτεραιότητα του προγράμματος φύλαξης σε σχέση με τις απειλές

Το παρόν σχέδιο φύλαξης έχει ως στόχο μέσα από τη καλύτερη δυνατή χρήση των περιορισμένων διαθέσιμων πόρων που διαθέτει, να σχεδιάσει εκείνες τις πρακτικές που θα επιφέρουν τα βέλτιστα αποτελέσματα στη διατήρηση και αύξηση του πληθυσμού του Μαυροπετρίτη, μέσω της εποπτείας της περιοχής του προγράμματος. Ο Μαυροπετρίτης λόγω του ότι φωλιάζει κυρίως σε απομονωμένες βραχονησίδες γύρω από την Άνδρο και πιο σπάνια στη βραχώδη και απόκρημνη ακτογραμμή του νησιού δέχεται μικρές (αλλά όχι ανύπαρκτες) πιέσεις από την άμεση ανθρώπινη παρουσία.

Στόχοι του Σχεδίου Φύλαξης για τον Μαυροπετρίτη

Πρωταρχικός στόχος του Σχεδίου Φύλαξης ως προς τον Μαυροπετρίτη είναι η ελαχιστοποίηση της όχλησης των αποικιών του στις νησίδες αναπαραγωγής, κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου, όπου οι πληθυσμοί του βρίσκονται στον ελλαδικό χώρο. Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο, απαιτείται συστηματική εποπτεία των αναπαραγωγικών αποικιών του από την ομάδα φύλαξης, τόσο στο θαλάσσιο όσο και στο χερσαίο τμήμα της ΖΕΠ, καθώς και ενημέρωση των χρηστών της ΖΕΠ. Η ομάδα φύλαξης θα ενημερώνει τα πληρώματα των σκαφών είτε αυτά είναι σκάφη αναψυχής είτε αλιευτικά για τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας εφόσον πλησιάσουν σε απόσταση τέτοια ώστε να παρενοχλούν τους αναπαραγωγικούς πληθυσμούς. Παράλληλα θα συμβάλει στην αποτελεσματική προστασία του θαλασσίου και χερσαίου περιβάλλοντος με το να ενημερώνει

άμεσα τους αρμόδιους φορείς για τυχόν περιστατικά θαλάσσιας ρύπανσης ή πυρκαγιάς. Επιπλέον η ομάδα φύλαξης θα καταγράφει στοιχεία που αφορούν τους πληθυσμούς και τις αποικίες του Μαυροπετρίτη με βάση την οπτική παρατήρηση. Τα δεδομένα θα συλλέγονται και έπειτα από επεξεργασία θα δώσουν μια καλύτερη εικόνα για την κατανομή και τις συνήθειες του Μαυροπετρίτη. Για να το πετύχει αυτό, το πρόγραμμα φύλαξης θα πρέπει να συνδυαστεί με δράσεις ενημέρωσης, όπως η τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων σε ευαίσθητες στην όχληση θέσεις, καθώς και η έκδοση φυλλαδίων που απευθύνονται στους χρήστες των συγκεκριμένων χώρων.

Ευαίσθητη χρονική περίοδος

	Ιανουάριος	Φεβρουάριος	Μάρτιος	Απρίλιος	Μάιος	Ιούνιος	Ιούλιος	Αύγουστος	Σεπτέμβριος	Οκτώβριος	Νοέμβριος	Δεκέμβριος
Μαυροπετρίτης (αναπαραγωγή-ωοτοκία)												

Οικολογία και χαρακτηριστικά βιοτόπων αναπαραγωγής του Σπιζαετού

Περιγραφή

Ο Σπιζαετός είναι ένας μικρού προς μεσαίου μεγέθους αετός (65-72 εκ.), ο οποίος στη χώρα μας φωλιάζει σε νησιά του Αιγαίου, σε λίγες περιοχές της Στερεάς Ελλάδας και της Πελοποννήσου και πολύ περιορισμένα στη Βόρεια Ελλάδα. Γνωστός με το όνομα Βιτσίλα, έχει μακριές και στενές φτερούγες που μαυρίζουν στις άκρες. Η ράχη έχει σκούρο καστανό χρώμα με μια ανοιχτόχρωμη κηλίδα. Στη βάση του κεφαλιού έχει ανοιχτό φτέρωμα, ενώ το στήθος του είναι λευκό με σκούρες κηλίδες. Η ουρά έχει μια σκούρα ράβδωση στην άκρη και πιο θαμπές ραβδώσεις στη μέση.

Πληθυσμιακά Στοιχεία

Ο αναπαραγωγικός πληθυσμός του Σπιζαετού στην Ελλάδα ανέρχεται στα 85 με 105 ζευγάρια ενώ στην Ευρώπη υπολογίζεται στα 800 με 900 αναπαραγωγικά ζευγάρια.

Κατανομή

Ο Σπιζαετός εντοπίζεται κυρίως στην δυτική και νότια Ελλάδα καθώς και την Πελοπόννησο με μεγάλη πυκνότητα ζευγαριών στην Μάνη. Από τα νησιά εξαπλώνεται σε όλο το Αιγαίο και την Κρήτη με καλούς πληθυσμούς σε ορισμένα νησιά των Κυκλάδων και της Δωδεκανήσου (Handrinos & Akriotis 1997, Bourdakos & Xirouchakis 2009). Η κατανομή του Σπιζαετού σε παγκόσμιο επίπεδο είναι ακανόνιστη και εκτείνεται γύρω από την λεκάνη της Μεσογείου.

Αναπαραγωγή

Ο Σπιζαετός παραμένει στην ίδια περιοχή όλο το χρόνο (ενδημικό είδος) και συχνά φτιάχνει 2 έως 5 φωλιές τις οποίες και χρησιμοποιεί εναλλάξ. Το είδος αναπαράγεται από τέλη Φεβρουαρίου έως τέλη Ιουνίου ενώ τα ενήλικα συχνάζουν στο χώρο της φωλιάς από τις αρχές του χειμώνα. Γεννά 2 αυγά, αλλά συνήθως δεν ζουν και τα δύο μικρά, καθώς το ένα μεγαλύτερο σκοτώνει το άλλο (το φαινόμενο καλείται καΐνισμός και σχετίζεται με τη μεγιστοποίηση των πιθανοτήτων επιβίωσης τουλάχιστον ενός νεοσσού σε συνθήκες έλλειψης τροφής).

Τροφοληψία

Η διαίτα του Σπιζαετού αποτελείται κυρίως με μεσαίου μεγέθους θηλαστικά και πουλιά, όπως αγριοκούνελα και πέρδικες. Καθώς όμως η φυσική του τροφή μειώνεται, παρατηρούνται σε σπάνιες περιπτώσεις επιδρομές σε κοτέτσια και μικρά κατσίκια.

Ενδιαίτηματα φωλιάσματος, αναπαραγωγής και τροφοληψίας

Ο Σπιζαετός φωλιάζει κυρίως σε γκρεμούς (όχι αναγκαστικά σε ιδιαίτερα απόκρημνους) ή σε δέντρα σε μεγάλα νησιά και νησίδες.

Απειλές

Όχληση: Η όχληση κοντά στις θέσεις φωλιάσματος και η τουριστική αξιοποίηση των νησιών του Αιγαίου αποτελούν βασικές απειλές για τον βióτοπο φωλιάσματος του Σπιζαετού. (Χανδρινός 1992, Tucker & Heath 1994).

Καταδίωξη: Η άμεση καταδίωξη (direct persecution) από τον άνθρωπο αποτελεί μια ακόμη σημαντική απειλή για τον Σπιζαετό. Πολλοί συλλέκτες θεωρούν την απόκτηση αρπακτικών ειδών ορνιθοπανίδας ως λάφυρο και ιδιαίτερο κομμάτι της συλλογής τους. Σε κάποιες ιδιαίτερες περιπτώσεις το είδος καταδιώκεται από κτηνοτρόφους ή δηλητηριάζεται με το πρόσχημα ότι επιτίθεται στα οικόσιτα ζώα. Τέτοια περιστατικά στη πλειοψηφία τους αποτελούν προϊόν ελλιπούς ενημέρωσης, όπως και ιστορίες, που περνούν από γενιά σε γενιά, για αρπακτικά πουλιά να επιτίθενται σε κοπάδια ζώων.

Λαθροθηρία: Η υπερθήρευση και λαθροθηρία βασικών ειδών διατροφής του είδους καθώς και οι αλλαγές χρήσεων γης στις επικράτειες του είναι οι σπουδαιότερες απειλές για τον βióτοπο τροφοληψίας του. (Χανδρινός 1992, López-López et al. 2007).

Έλλειψη τροφής: Η σταδιακή επέκταση του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των φυσικών ενδιαιτημάτων και των ειδών που αποτελούν πηγή τροφοληψίας για το Σπιζαετό. Η μείωση του διαθέσιμου πληθυσμού των ειδών που αποτελούν τη δίαιτα του Σπιζαετού αποτελεί μια από τις σημαντικότερες απειλές που δέχεται το είδος στον ελλαδικό χώρο και ιδιαίτερα στα νησιά, που η μείωση των φυσικών ενδιαιτημάτων έχει μεγαλύτερες επιπτώσεις στην άγρια πανίδα.

Μυοκτόνα και λουιπές ουσίες: Η χρήση μυοκτόνων για την εξολόθρευση των αγριοκούνελων σε ορισμένα νησιά αποτελεί αρνητική πρακτική που απειλεί το είδος καθώς και η φόνευση από τον άνθρωπο ή η καταστροφή των φωλιών του.

Αιολικά πάρκα: Η σχεδιαζόμενη ανάπτυξη αιολικών πάρκων σε πολλές περιοχές της νότιας και νησιωτικής Ελλάδας ενδέχεται να αποτελέσουν μια νέα πηγή θνησιμότητας για το είδος. Τα περιστατικά όπου είδη άγριας ορνιθοπανίδας συγκρούονται στις πτερωτές ανεμογεννητριών είναι αρκετά και ο κίνδυνος δεν είναι αμελητέος. Στο νησί λειτουργούν δύο αιολικά πάρκα, ένα στο Καλυβάρι και ένα στο Μακροτάναλο ενώ υπάρχει έντονο ενδιαφέρον για δημιουργία νέων αιολικών πάρκων στο νησί ισχύος αρκετών MW.

Υπέργεια καλωδίωση και κεραίες: Η εγκατάσταση πυλώνων και καλωδίων υψηλής και υπέρ υψηλής τάσης αποτελεί μια επιπλέον υπαρκτή απειλή για πολλά αρπακτικά συμπεριλαμβανομένου του Σπιζαετού. Ο Σπιζαετός κατά την αναζήτηση τροφής στις χερσαίες εκτάσεις είναι πιθανόν να προσκρούσει σε καλώδια μεταφοράς ηλεκτρικού ρεύματος ή σε πυλώνες μεταλλικού σκελετού. Κάποιοι πυλώνες εντοπίζονται μεμονωμένα και χρησιμοποιούνται από εταιρείες κινητής τηλεφωνίας ενώ οι πυλώνες που μεταφέρουν τα καλώδια υψηλής και υπέρ-υψηλής τάσης εντοπίζονται διαδοχικά και κατά μήκος οροσειρών.

Στόχοι του Σχεδίου Φύλαξης για τον Σπιζαετό

Στόχος του Σχεδίου Φύλαξης ως προς τον Σπιζαετό είναι η εποπτεία του πληθυσμού του στα γεωγραφικά όρια της ΖΕΠ, η καταγραφή των φωλιών του καθώς επίσης και άλλων στοιχείων που αφορούν τη κίνηση του στην επικράτεια του αλλά και μεταξύ των φωλιών του. Υπολογίζεται ότι στο νησί της Άνδρου φωλιάζουν 1 με 2 ζεύγη Σπιζαετού. Καθώς ο Σπιζαετός κινείται κυρίως στο χερσαίο τμήμα, η ομάδα φύλαξης θα αναλάβει την παρακολούθηση της περιοχής για πυρκαγιές, που μπορεί να αποτελέσουν απειλή για τις φωλιές και τον πληθυσμό του, καθώς επίσης και για παράνομες δραστηριότητες. Για να τα πετύχει αυτά το πρόγραμμα

φύλαξης θα πρέπει να συνδυαστεί με δράσεις ενημέρωσης, όπως η έκδοση φυλλαδίων που απευθύνονται στους χρήστες των χώρων που είναι ευαίσθητες στην όχληση.

Ευαίσθητη χρονική περίοδος

	Ιανουάριος	Φεβρουάριος	Μάρτιος	Απρίλιος	Μάιος	Ιούνιος	Ιούλιος	Αύγουστος	Σεπτέμβριος	Οκτώβριος	Νοέμβριος	Δεκέμβριος
Σπιζαετός (αναπαραγωγή- ωοτοκία)												

Οικολογία και χαρακτηριστικά βιοτόπων αναπαραγωγής του Αιγαιόγλαρου

Περιγραφή

Ο Αιγαιόγλαρος είναι ένας κομψός, μετρίου μεγέθους γλάρος (50 εκ.) και συχνά συγχέεται με τον Ασημόγλαρο ο οποίος είναι πιο κοινός και μεγαλύτερος σε μέγεθος. Είναι ενδημικό είδος της Μεσογείου και τοπικά επιδημητικό είδος στην Ελλάδα. Είναι λευκός με γκριζες φτερούγες με μαύρες άκρες στην πλάτη, έχει κόκκινο-κοραλί ράμφος και γκριζοπράσινα πόδια σε αντίθεση με τον Ασημόγλαρο ο οποίος έχει κίτρινο ράμφος και κίτρινα πόδια. Τα νεαρά του Αιγαιόγλαρου είναι πιο σκούρα από του Ασημόγλαρου με μαύρα πόδια και ράμφος. Ομοίως αλλάζουν σταδιακά πτέρωμα μέχρι την ηλικία των τεσσάρων ετών.

Πληθυσμιακά Στοιχεία

Ο αναπαραγωγικός πληθυσμός του Αιγαιόγλαρου στην Ελλάδα εκτιμάται στα 700 με 900 αναπαραγωγικά ζευγάρια κατανεμημένα σε 28 αποικίες σύμφωνα με στοιχεία του 1999., ενώ σύμφωνα με νεότερη απογραφή που πραγματοποίησε η Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία το 2010 ο πληθυσμός του έχει μειωθεί και εκτιμάται στα 350 με 500 αναπαραγωγικά ζευγάρια σε λιγότερες από 25 αποικίες. Η χώρα μας φιλοξενεί το 3,5% του παγκόσμιου πληθυσμού του είδους (Wetlands International 2006). Ο συνολικός πληθυσμός του είδους υπολογίζεται στα 20.000 με 21.000 αναπαραγωγικά ζευγάρια με το 65% να συγκεντρώνεται στο δέλτα του Έβρου (Ebro river) της Ισπανίας (BirdLife International).

Κατανομή

Ο Αιγαιόγλαρος συναντάται στο Αιγαίο πέλαγος και κυρίως στις Κυκλάδες, στο νοτιοανατολικό Αιγαίο, Δωδεκάνησα και ανατολική Κρήτη καθώς επίσης και στις Σποράδες και τα νησιά του βορειοανατολικού Αιγαίου. Εκτός αναπαραγωγικής περιόδου το είδος απαντάται, σε πολύ μικρούς αριθμούς (συνήθως μεμονωμένα άτομα) σε πολλές περιοχές της Ελλάδας, αλλά η χειμερινή κατανομή και οι μεταναστευτικές συνήθειες του είδους στην Ελλάδα δεν είναι ακόμα γνωστές.

Αναπαραγωγή

Η αναπαραγωγική περίοδος του Αιγαιόγλαρου διαρκεί από τα μέσα Απριλίου ως τα τέλη Ιουλίου. Στην Ελλάδα αναπαράγεται σε μικρές αποικίες (5-85 ζευγ.) συνήθως σε ακατοίκητες νησίδες και σπανιότερα σε απρόσιτες ακτές μεγαλύτερων νησιών του Αιγαίου (Γκατζέλια 1999, Goutner et al. 2000a). Τα πουλιά φτάνουν στις θέσεις ωοτοκίας στα τέλη Μαρτίου/αρχές Απριλίου και φτιάχνουν φωλιές στο έδαφος γύρω στα μέσα με τέλη Απριλίου (περίπου στις 20 με 25 Απριλίου). Γενούν 2 με 3 αυγά, τα οποία επωάζει για τρεις εβδομάδες περίπου και εκκολάπτονται στα μέσα Μαΐου (13 με 22 Μαΐου). Οι νεοσσοί παραμένουν στη φωλιά για λίγες μέρες και πτερώνονται έπειτα από 20 ημέρες με ένα μήνα. Από τα μέσα Ιουλίου τα πουλιά, ενήλικα και νεαρά, εγκαταλείπουν την αποικία και διασπείρονται στις γύρω περιοχές. Στις αποικίες που έχουν μελετηθεί πιο συστηματικά έχει καταγραφεί μεγάλη διακύμανση στο μέσο αριθμό αυγών ανά φωλιά (1,67-2,66) αλλά και στην αναπαραγωγική επιτυχία που εκτιμάται σε 0,13-0,97 νεοσσούς ανά αναπαραγωγικό ζευγάρι ανά έτος.

Τροφοληψία

Ο Αιγαιόγλαρος τρέφεται κυρίως με μικρά αφρόψαρα τα οποία πιάνει από την επιφάνεια της θάλασσας, ενώ στην Ελλάδα το είδος δεν συνδέεται τόσο με τις δραστηριότητες της μέσης αλιείας, όπως συμβαίνει στη

δυτική Μεσόγειο, αν και έχει παρατηρηθεί να τρέφεται βράδυ, κυρίως γύρω από γρι-γρι. Οι περιοχές τροφοληψίας διαφέρουν μετά την αναπαραγωγική περίοδο, οπότε ο πληθυσμός διασπείρεται στις γύρω περιοχές.

Ενδαιτήματα φωλιάσματος, αναπαραγωγής και τροφοληψίας

Οι φωλιές του Αιγαιόγλαρου είναι ρηχές κατασκευασμένες από χαλάσματα και βλάστηση ενώ μπορεί να είναι κατασκευασμένες εξολοκλήρου από χαλάσματα και πέτρες ή το να απαρτίζονται σε ποσοστό 85% από βλάστηση. Κυρίως προτιμάται μεσαία κάλυψη από βλάστηση διότι προσφέρει στους νεοσσούς μεγαλύτερη προστασία από τη ζέστη και τα διάφορα αρπακτικά. Βρίσκονται σε εκτεθειμένες βραχώδεις ακτές καθώς επίσης και σε υπεράκτιες νησίδες, ενώ το ύψος τους συνήθως δεν υπερβαίνει τα 50 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας. Τα χαρακτηριστικά των οικοτόπων διαφέρουν από περιοχή σε περιοχή, ακόμη και στις ίδιες περιοχές σε διαφορετικές χρονικές περιόδους με το υψόμετρο να ξεκινά από το ύψος της θάλασσας και να φτάνει τα 100 μέτρα πάνω από αυτό. Κατά τη διάρκεια της μη αναπαραγωγικής περιόδου το είδος προτιμά προστατευμένους όρμους, είτε επίπεδους και χαλίκωδεις, είτε αμμώδεις περιτριγυρισμένους από βράχια. Οι περιοχές τροφοληψίας εκτείνονται έως και 40 χιλιόμετρα από τις αποικίες ενώ η μέγιστη ακτίνα που έχει καταγραφεί φθάνει τα 160 χιλιόμετρα. Επισκέπτονται συχνά παραθαλάσσια θέρετρα και μαρίνες που δελεάζονται από την τροφή ενώ προτιμά περιοχές στις παραλίες που εμφανίζεται γλυκό νερό. Ιδιαίτερο επίσης χαρακτηριστικό του Αιγαιόγλαρου είναι ότι πολύ συχνά αλλάζει θέση αποικίας από χρονιά σε χρονιά, κάτι που περιλαμβάνει και αλλαγή θέσης πάνω στη νησίδα αλλά και αλλαγή νησίδας. Έτσι παρόλο που μια νησίδα μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τα πουλιά τη μια χρονιά, παραμένει σημαντική αφού μπορεί να αποτελέσει ξανά στο μέλλον χώρο φωλεοποίησης.

Απειλές

Όχληση: Μία από τις κύριες απειλές που αντιμετωπίζει ο Αιγαιόγλαρος είναι η αύξηση της όχλησης στα ενδαιτήματα αναπαραγωγής λόγω της εντεινόμενης ανθρώπινης δραστηριότητας στις νησίδες είτε αυτή είναι υπό τη μορφή αναψυχής (τουριστικά σκάφη προσεγγίζουν τις νησίδες κυρίως τους θερινούς μήνες), είτε υπό τη μορφή αλιείας (αλιευτικά σκάφη). Σε μεγαλύτερες και κατοικημένες νησίδες όπου η ανθρώπινη παρουσία είναι εντονότερη οι κτηνοτροφικές δραστηριότητες κοντά στις βραχώδεις ακτές ασκούν πείσεις στις περιοχές φωλεοποίησης. Επιπλέον, παρατηρείται συνεχόμενη απώλεια του χώρου φωλεοποίησης από την κατασκευή υποδομών σε νησίδες

Θήρευση από άλλα είδη: Επιθέσεις από άλλους θηρευτές όπως αρουραίοι, ασημόγλαροι σκύλοι και αλεπούδες στα ενδαιτήματα αναπαραγωγής αποτελούν απειλή για τα αυγά και τους νεοσσούς του Αιγαιόγλαρου.

Έλλειψη τροφής: Η μείωση αλιευτικών αποθεμάτων από μη επιλεκτικές αλιευτικές πρακτικές είναι ένας παράγοντας που επηρεάζει αρνητικά τον πληθυσμό του Αιγαιόγλαρου

Ανταγωνισμός: Μια από τις απειλές που έχουν παρατηρηθεί είναι και ο ανταγωνισμός για τις θέσεις φωλιάσματος με τον πολυάριθμο στην Ελλάδα μεσογειακό Ασημόγλαρο.

Άλλες απειλές: Ο Αιγαιόγλαρος, όπως και τα περισσότερα θαλασσοπούλια είναι ευάλωτο στη θαλάσσια ρύπανση, ενώ έχει καταγραφεί τυχαία παγίδευση του είδους σε παραγάδια.

Στόχοι του Σχεδίου Φύλαξης για τον Αιγαιόγλαρο

Κύριος στόχος του Σχεδίου Φύλαξης για τον Αιγαιόγλαρο είναι η ελαχιστοποίηση της όχλησης στις νησίδες αναπαραγωγής του από την ανθρώπινη παρουσία. Η ομάδα φύλαξης θα αναλάβει της εποπτεία των περιοχών αναπαραγωγής του Αιγαιόγλαρου μέσω των περιπολιών που θα πραγματοποιεί στο θαλάσσιο τμήμα της ΖΕΠ ενώ ταυτόχρονα θα καταγράφει στοιχεία που αφορούν τις συνήθειες και την κίνηση του. Επίσης θα ενημερώνει τις αρμόδιες αρχές για περιστατικά θαλάσσια ρύπανσης ενισχύοντας έτσι την προστασία τόσο των αποικιών του Αιγαιόγλαρου όσο και της ευρύτερης περιοχής της ΖΕΠ. Για να πετύχει τα παραπάνω, το πρόγραμμα φύλαξης θα πρέπει να συνδυαστεί με δράσεις ενημέρωσης, όπως η τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων σε ευαίσθητες στην όχληση θέσεις, καθώς και η έκδοση φυλλαδίων που απευθύνονται στους χρήστες των συγκεκριμένων χώρων.

Ευαίσθητη περίοδος

	Ιανουάριος	Φεβρουάριος	Μάρτιος	Απρίλιος	Μάιος	Ιούνιος	Ιούλιος	Αύγουστος	Σεπτέμβριος	Οκτώβριος	Νοέμβριος	Δεκέμβριος
Αιγαιόγλαρος (αναπαραγωγή-ωοτοκία)												

Οικολογία και χαρακτηριστικά βιοτόπων αναπαραγωγής του Θαλασσοκόρακα

Περιγραφή

Το μεσογειακό υποείδος του Θαλασσοκόρακα είναι ενδημικό της Μεσογείου που μοιάζει με τον Κορμοράνο, ενώ πληθυσμοί του έχουν βρεθεί βόρεια στη Φιλανδία και Ισλανδία καθώς και νότια ως το Μαρόκο και την Αλγερία. Είναι μαύρος με πρασινωπές ανταύγειες στο φτέρωμα και ένα χαρακτηριστικό λοφίο κατά την περίοδο αναπαραγωγής. Είναι μικρότερος σε μέγεθος από τον Κορμοράνο με ύψος που φτάνει τα 75 εκ και άνοιγμα φτερών το 1 μέτρο. Συνήθως είναι μια χαρακτηριστική μαύρη φιγούρα, που κάθετα πάνω στα βράχια της ακτής, ενώ κολυμπά μισοβυθισμένος με το φαρδύ φιδίσιο λαιμό του να προεξέχει λίγο σαν υποβρύχιο. Πετάει κατά κύριο λόγο κοντά στο νερό με γρήγορα φτεροκοπήματα, κρατώντας το λαιμό τεντωμένο προς τα εμπρός και το κεφάλι του ελαφρώς ανασηκωμένο.

Πληθυσμιακά Στοιχεία

Ο αναπαραγωγικός πληθυσμός του Θαλασσοκόρακα στον ελλαδικό χώρο υπολογίζεται στα 1.000 με 1.200 ζευγάρια, ενώ σε παγκόσμιο επίπεδο υπολογίζεται σε 230.000 με 240.000 ενήλικα άτομα.

Κατανομή

Στην Ελλάδα φωλιάζει σε όλες τις νησιωτικές περιοχές αλλά όχι με την ίδια πυκνότητα. Οι μεγαλύτεροι πληθυσμοί του βρίσκονται στο ανατολικό και βόρειο Αιγαίο καθώς επίσης και τις Σποράδες. Είναι κοινό είδος στις Κυκλάδες και την Κρήτη ενώ στο Ιόνιο απαντάται πιο σπάνια και σε μικρότερους αριθμούς. Αναπαραγωγή

Η αναπαραγωγή του Θαλασσοκόρακα δεν γίνεται συγχρονισμένα και διαρκεί από τον Ιανουάριο έως τον Απρίλιο.

Τροφοληψία

Ο Θαλασσοκόρακας τρέφεται αποκλειστικά με ψάρια που τα πιάνει με εξαντλητικά μακροβούτια σε βάθος ως και 80 μ. συνήθως όμως σε λιγότερο από 40 μ. Βασικός βιότοπος τροφοληψίας του είναι τα Λιβάδια Ποσειδωνίας, όπου βρίσκουν καταφύγιο και πεδία αναπαραγωγής τα ψάρια τα ψάρια που αποτελούν τη βασική του τροφή.

Ενδιαίτηματα φωλιάσματος, αναπαραγωγής και τροφοληψίας

Τα στοιχεία και δεδομένα που διαθέτουμε για τον Θαλασσοκόρακα είναι ελάχιστα, διότι φωλιάζει κατά τη διάρκεια του χειμώνα όπου οι καιρικές συνθήκες που επικρατούν στο Αιγαίο είναι δυσμενείς και εμποδίζουν στη μελέτη του είδους. Έτσι μέχρι στιγμής η παρακολούθηση του πληθυσμού του περιορίζεται τους μήνες Μάιο και Ιούνιο, και βασίζεται κυρίως σε μετρήσεις των μετά-αναπαραγωγικών συγκεντρώσεων του. Οι φωλιές του είναι κυρίως κατασκευασμένες από θαλάσσια βλάστηση και διάφορα θραύσματα και επιπλέοντα στοιχεία που βρίσκει στη θάλασσα. Συναντώνται σε ύψος λίγο πάνω από τη στάθμη της θάλασσας έως και τα 100 μέτρα, σε σχισμές βράχων, απόκρημνα βράχια, σε σπηλιές μέσα στα βράχια κοντά στην ακτογραμμή. Οι πηγές τροφοληψίας του βρίσκονται κατά μήκος της ακτογραμμής και σε μικρή απόσταση από αυτή. Κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου ο Θαλασσοκόρακας αναζητά την τροφή του σε ομάδες (μπορεί να φτάσουν τα 300 με 1.000 άτομα σε μεγάλες αποικίες εκτός ελλαδικού χώρου) και σε απόσταση αρκετών

(ως και 20) χιλιομέτρων από την αποικία. Όσες αναφορές υπάρχουν για παρατηρήσεις μακριά από τις βραχώδεις ακτές, αφορούν τους Κορμοράνους και όχι τους Θαλασσοκόρακες.

Απειλές

Τουριστική ανάπτυξη: Η ανθρώπινη παρουσία που σχετίζεται κυρίως με τουριστικές δραστηριότητες οι οποίες επεκτείνονται σε παράκτιες περιοχές και ακατοίκητες νησίδες αποτελεί μία από τις βασικές πιέσεις στους πληθυσμούς του Θαλασσοκόρακα με κίνδυνο την υποβάθμιση των βιοτόπων φωλιάσματος.

Υπεραλίευση: Η υπεραλίευση, η λαθροαλιεία και η κακή διαχείριση των περιοχών διατροφής σε συνδυασμό με τη χρήση παράνομων μέσων αλιείας έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της διαθεσιμότητας τροφής για τον Θαλασσοκόρακα. Η χρήση μη επιλεκτικών αλιευτικών εργαλείων και πρακτικών όπως η ανεμότρατα, υποβαθμίζει σημαντικά το βιότοπο τροφοληψίας του είδους, με αρνητικές επιπτώσεις για την κατάσταση διατήρησης των πληθυσμών του.

Άμεσες απειλές: Η άμεση θανάτωση από τον άνθρωπο λόγω ανταγωνισμού σε παράκτιες εγκαταστάσεις ιχθυοκαλλιεργειών και η έμμεση θανάτωση από παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία, όπως δίχτυα και παραγάδια αποτελούν εν δυνάμει απειλές οι οποίες όμως απαιτούν περαιτέρω διερεύνηση.

Στόχοι του Σχεδίου Φύλαξης για τον Θαλασσοκόρακα

Ο Θαλασσοκόρακας φωλιάζει κυρίως σε βραχώδεις πλαγιές κατά μήκος της ακτογραμμής της Άνδρου. Στόχος του Σχεδίου Φύλαξης είναι η ελαχιστοποίηση της όχλησης του από την ανθρώπινη παρουσία, κυρίως στο θαλάσσιο τμήμα. Επίσης η μείωση των ιχθυοαποθεμάτων κυρίως λόγω της υπεραλίευσης της περιοχής με χρήση παράνομων μεθόδων αποτελεί σημαντική απειλή για τον πληθυσμό του θαλασσοκόρακα στην Άνδρο. Η ομάδα φύλαξης με τη διαρκή παρουσία της στο θαλάσσιο τμήμα θα αποτελέσει παράγοντα πίεσης και θα συντελέσει στη μείωση τέτοιων δραστηριοτήτων. Επίσης θα επιβλέπει για περιστατικά θαλάσσιας ρύπανσης που είναι πιθανόν να υποβαθμίσουν τα ενδιαίτηματά του Θαλασσοκόρακα. Η ενημέρωση των αλιέων και άλλων χρηστών της περιοχής αναμένεται ότι θα παίξει σημαντικό ρόλο στη μείωση των περιστατικών υπεραλίευσης αλλά και παγίδευσης σε αλιευτικά εργαλεία.

Ευαίσθητη περίοδος

	Ιανουάριος	Φεβρουάριος	Μάρτιος	Απρίλιος	Μάιος	Ιούνιος	Ιούλιος	Αύγουστος	Σεπτέμβριος	Οκτώβριος	Νοέμβριος	Δεκέμβριος
Θαλασσοκόρακας (αναπαραγωγή-ωοτοκία)												

4.3. ΣΥΝΟΨΗ ΤΩΝ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΕΝΔΙΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΤΗΣ ΑΓΡΙΑΣ ΟΡΝΙΘΟΠΑΝΙΔΑΣ

Με βάση όσα αναφέρθηκαν παραπάνω, τα σημαντικότερα ενδιαιτήματα για τα είδη πτηνών προτεραιότητας της Άνδρου είναι κατά σειρά:

- Μικρές ακατοίκητες νησίδες και απόκρημνοι παράκτιοι γκρεμοί, περιοχές που αποτελούν πολύτιμους βιοτόπους φωλιάσματος για τον μαυροπετρίτη, τον αιγαιόγλαρο και τον θαλασσοκόρακα.
- Εσωτερικοί λιθώνες, φαράγγια και γκρεμοί στο νησί της Άνδρου, που αποτελούν βιότοπο φωλιάσματος και αναζήτησης τροφής για τον Σπιζαετό, καθώς και άλλα αρπακτικά πτηνά.
- Τα λιβάδια Ποσειδωνίας, που αποτελούν τα σημαντικότερα πεδία τροφοληψίας για τον θαλασσοκόρακα και των αιγαιόγλαρο.
- Οι παράκτιοι υγρότοποι της Άνδρου, που αποτελούν βιότοπο αναπαραγωγής για τα ιπτάμενα έντομα που αποτελούν βασική τροφή για τον μαυροπετρίτη.
- Οι εγκαταλειμμένες γεωργικές αναβαθμίδες και γενικότερα οι περιθωριακές καλλιέργειες του νησιού που αποτελούν βιότοπο τροφοληψίας για τα αρπακτικά πουλιά.
- Τα διάσπαρτα δέντρα και οι συστάδες δρυός της ημιορεινής ζώνης, που αποτελούν βιότοπο τροφοληψίας του μαυροπετρίτη.
- Οι εκτεταμένοι φρυγανότοποι της Άνδρου που φιλοξενούν σπάνια είδη πουλιών και παράλληλα αποτελούν βιότοπο τροφοληψίας για τον σπιζαετό.

Η διασφάλιση της καλής κατάστασης διατήρησης των βιοτόπων αυτών, αποτελεί μία από τις προτεραιότητες του προγράμματος φύλαξης της ΖΕΠ.

4.4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ – ΠΙΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΑ ΕΙΔΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΟΙΚΟΤΟΠΟΥΣ

Δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα εντός των ορίων της ΖΕΠ αλλά και στην ευρύτερη περιοχή της Άνδρου, μπορεί να αποτελέσουν εν δυνάμει απειλές για τα είδη χαρακτηρισμού και τους βιοτόπους τους. Όπως προαναφέρθηκε στο κεφάλαιο 2, η Άνδρος αποτελεί ένα νησί με ήπια ανάπτυξη που χαρακτηρίζεται από σχετική απουσία οχλουσών δραστηριοτήτων. Ωστόσο, ανεξάρτητα του ρυθμού ανάπτυξης, του μεγέθους και της έκτασης των δραστηριοτήτων, κίνδυνοι για το φυσικό περιβάλλον υπάρχουν και απορρέουν κυρίως από την ελλιπή πληροφόρηση των κατοίκων αλλά και των επισκεπτών του νησιού. Τέτοιες δραστηριότητες που σχετίζονται με την ανθρώπινη παρουσία και ασκούν πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον είναι:

- Αλιεία (νόμιμη και παράνομη)
- Κυνήγι (σε κάποιες περιπτώσεις και το νόμιμο, αλλά κυρίως η λαθροθηρία)
- Ύπαρξη πλωτών μέσων πλησίον των ακτών που σχετίζονται με τη μεταφορά αγαθών, καυσίμων και επιβατών
- Τουρισμός, εκτός σχεδίου δόμηση και γενικά ανθρώπινη παρουσία τόσο στο χερσαίο όσο και στο θαλάσσιο τμήμα
- Αιολικά πάρκα και άλλες βιομηχανικές εγκαταστάσεις
- Δασικές πυρκαγιές

Παρακάτω παρατίθενται σε μορφή πίνακα οι πιέσεις που ασκούνται στα είδη χαρακτηρισμού ανά δραστηριότητα, ο βαθμός πίεσης στους πληθυσμούς τους καθώς επίσης και οι ενδεχόμενες επιπτώσεις των συγκεκριμένων δραστηριοτήτων στα είδη και τα ενδιαίτηματά τους. Ο βαθμός πίεσης αξιολογείται σε πεντάβαθμη κλίμακα με το 5 να αντιστοιχεί στην υψηλότερη πίεση.

Πίνακας 1: Οι επιπτώσεις των αλιευτικών δραστηριοτήτων

Δραστηριότητα: Αλιεία			
Παράγοντας Πίεσης	Αποτέλεσμα	Είδη Χαρακτηρισμού	Βαθμός Πίεσης
Αφαίρεση ειδών από τους θαλάσσιους οικοτόπους	Μείωση βιοποικιλότητας	A. / Θ./Λ.Π.	3 /3/3
	Μείωση της διαθεσιμότητας τροφής	A. / Θ.	4 / 4
Απόρριψη τροφών - υπολειμάτων και άλλων ειδών	Αύξηση θρεπτικών συστατικών στο οικοσύστημα	A. / Θ. / ΛΠ.	0 / 0 / 1
Απόρριψη σκουπιδιών και διαφόρων υλικών	Έμμεση θανάτωση λόγω κατάποσης	A. / Θ.	2 /1
Υποβάθμιση ενδιαιτημάτων από παράνομη αλιεία	Έμμεση θανάτωση από παγίδευση σε αλιευτικά εργαλεία ή υπολείμματα τους	A. / Θ.	2 / 3
	Έμμεσες επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα λόγω διατάραξης των ενδιαιτημάτων	A. / Θ. / ΛΠ	3 / 3 / 4

* A.: Αιγαίογλαρος / Θ.: Θαλασσοκόρακας / Μ.: Μαυροπετρίτης / Σ.: Σπιζαετός / ΛΠ.: Λιβάδια Ποσειδωνίας

Πίνακας 2: Οι επιπτώσεις των κυνηγετικών δραστηριοτήτων

Δραστηριότητα: Κυνήγι			
Παράγοντας Πίεσης	Αποτέλεσμα	Είδη Χαρακτηρισμού	Βαθμός Πίεσης
Αφαίρεση ειδών από τους χερσαίους οικοτόπους	Μείωση βιοποικιλότητας	Μ. / Σ.	1 / 3
	Μείωση της διαθεσιμότητας τροφής	Μ. / Σ.	1 / 4
Λαθροθηρία	Άμεση θανάτωση νεοσσών & ενήλικων ατόμων	Θ. / Μ. / Σ.	2 / 2 / 4
Απόρριψη σκουπιδιών, διαφόρων υλικών και σκαγιών	Έμμεση θανάτωση λόγω κατάποσης		
Υπαρξη κυνηγετικών σκυλιών	Άμεση θανάτωση νεοσσών	Μ.	3
	Καταστροφή αυγών	Μ..	1
	Καταστροφή φωλιών		

* Α.: Αιγαιόγλαρος / Θ.: Θαλασσοκόρακας / Μ.: Μαυροπετρίτης / Σ.: Σπιζαετός /

Πίνακας 3: Οι επιπτώσεις των πλωτών μέσων

Δραστηριότητα: Πλωτά μέσα			
Παράγοντας Πίεσης	Αποτέλεσμα	Είδη Χαρακτηρισμού	Βαθμός Πίεσης
Ρύπανση λόγω τοξικών & χημικών	Δηλητηρίαση & έμμεση θανάτωση	Α. / Θ.	2 / 3
	Υποβάθμιση ενδιαιτημάτων	Α. / Θ. / ΛΠ.	2 / 2 / 4
Απώλειες καυσίμων - πετρελαιοκηλίδα	Μείωση βιοποικιλότητας	Α. / Θ. / ΛΠ.	2 / 2 / 3
	Μείωση της διαθεσιμότητας τροφής	Α. / Θ.	3 / 3
	Υποβάθμιση ενδιαιτημάτων	Α. / Θ. / ΛΠ.	3 / 3 / 4
	Άμεση θανάτωση	Α. / Θ..	1 / 2
Απόρριψη αντικειμένων, σκουπιδιών και απώλεια φορτίου	Υποβάθμιση ενδιαιτημάτων	Α. / Θ. / ΛΠ.	1 / 1 / 2
Απόρριψη οργανικών αποβλήτων	Υποβάθμιση ενδιαιτημάτων	Α. / Θ. / ΛΠ.	1 / 1 / 2
Εισαγωγή ξενικών ειδών	Μείωση των διαθέσιμων ενδιαιτημάτων		
	Μείωση βιοποικιλότητας		
	Θήρευση αυγών και νεοσσών - μείωση διαθέσιμων πληθυσμών	Α. / Θ. / Μ..	4 / 3 / 4
	Έμμεσες επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα λόγω διατάραξης των ενδιαιτημάτων	Α. / Θ. / Μ. / ΛΠ.	3 / 3 / 4 / 4 /
Προσάραξη	Αλλοίωση ενδιαιτημάτων	Α. / Θ. / ΛΠ.	1 / 1 / 2

Προβολείς και φωτισμός	Παρενόχληση των ειδών	Α. / Θ. / Μ.	2 / 2 / 2
Θόρυβος	Παρενόχληση των ειδών	Α. / Θ. / Μ.	2 / 2 / 2
Αγκυροβόληση	Αλλοίωση ενδιαιτημάτων	Α. / Θ. / ΛΠ.	0 / 0 / 3

* Α.: Αιγαιόγλαρος / Θ.: Θαλασσοκόρακας / Μ.: Μαυροπετρίτης / Σ.: Σπιζαετός / ΛΠ.: Λιβάδια Ποσειδωνίας

Πίνακας 4: Οι επιπτώσεις της ανθρώπινης παρουσίας και του τουρισμού

Δραστηριότητα: Ανθρώπινη παρουσία, εκτός σχεδίου δόμηση - τουρισμός			
Παράγοντας Πίεσης	Αποτέλεσμα	Είδη Χαρακτηρισμού	Βαθμός Πίεσης
Συλλογή αυγών και νεοσσών	Μείωση βιοποικιλότητας	Μ..	2
	Μείωση πληθυσμών	Α. / Θ. / Μ. / Σ.	4 / 1 / 3 / 4
Τεχνητό φώς	Παρενόχληση των ειδών	Α. / Θ. / Μ. / Σ.	1 / 1 / 1 / 1
Θόρυβος	Παρενόχληση των ειδών	Α. / Θ. / Μ. / Σ.	1 / 1 / 1 / 2
Φυσική παρουσία	Παρενόχληση των ειδών	Α. / Θ. / Μ. / Σ.	5 / 1 / 2 / 3
	Αλλοίωση ενδιαιτημάτων	Α. / Θ. / Μ. / Σ	2 / 2 / 2 / 2
Απόρριψη σκουπιδιών και διαφόρων υλικών	Υποβάθμιση ενδιαιτημάτων	Α. / Θ. / Μ. / Σ. / ΛΠ.	2 / 2 / 2 / 2 / 4

* Α.: Αιγαιόγλαρος / Θ.: Θαλασσοκόρακας / Μ.: Μαυροπετρίτης / Σ.: Σπιζαετός / ΛΠ.: Λιβάδια Ποσειδωνίας

Πίνακας 8: Οι επιπτώσεις των αιολικών πάρκων

Δραστηριότητα: Αιολικά πάρκα και βιομηχανικές εγκαταστάσεις			
Παράγοντας Πίεσης	Αποτέλεσμα	Είδη Χαρακτηρισμού	Βαθμός Πίεσης
Πτώση ατόμων στις πτερωτές των ανεμογεννητριών	Άμεση θανάτωση	Μ / Σ	2 / 4
Υποβάθμιση βιοτόπων	Εκτόπιση ειδών	Μ / Σ	2 / 4
Έργα συνοδευτικών υποδομών	Άμεση θανάτωση	Μ / Σ	3 / 4
	Εκτόπιση ειδών	Μ / Σ	2 / 4

* Α.: Αιγαιόγλαρος / Θ.: Θαλασσοκόρακας / Μ.: Μαυροπετρίτης / Σ.: Σπιζαετός / ΛΠ.: Λιβάδια Ποσειδωνίας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΚΟΠΟΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΦΥΛΑΞΗΣ

5.1: ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΦΥΛΑΞΗΣ

Σύμφωνα με την πρόσφατη ΚΥΑ για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας (ΦΕΚ 415 Β' / 23-02-12) που αποτελεί τροποποίηση της υπάρχουσας ΚΥΑ 37338/1810/2010 «Καθορισμός μέτρων και διαδικασιών για τη διατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και των οικοτόπων /ενδιαιτημάτων της, σε συμμόρφωση με την οδηγία 79/409/ΕΟΚ», οι δασικές υπηρεσίες είναι υπεύθυνες για την εκπόνηση Σχεδίου Φύλαξης των περιοχών ΖΕΠ που βρίσκονται εντός της περιοχής αρμοδιότητας τους (άρθρο 5^η).

Επιπλέον το σχέδιο φύλαξης αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του σχεδίου διαχείρισης της ΖΕΠ που έχει ως στόχο τον σχεδιασμό μέτρων διατήρησης για την άμεση προστασία των τεσσάρων ειδών προτεραιότητας για τη ΖΕΠ της Άνδρου. Στα πλαίσια του προγράμματος αλλά και της ευρύτερης ανάγκης προστασίας των ειδών προτεραιότητας και των οικοτόπων τους, είναι καθοριστική η δημιουργία ενός μηχανισμού φύλαξης που θα είναι σύμφωνο με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο με στόχο τη διαρκή εποπτεία της ΖΕΠ.

Η ύπαρξη ενός Σχεδίου Φύλαξης κρίνεται αναγκαία διότι παράλληλα με τον βασικό στόχο της εποπτείας της προστατευόμενης περιοχής, θα αποτελέσει τον πυρήνα της οργάνωσης και του συντονισμού των φορέων που θα εμπλακούν στη φύλαξη της ΖΕΠ, έτσι ώστε να γίνει αποτελεσματικότερη και οικονομικά βιώσιμη η χρήση των πόρων, είτε αυτό είναι ανθρώπινο δυναμικό είτε εξοπλισμός και καύσιμα.

Συνεπώς στόχος του Σχεδίου φύλαξης είναι να οργανώσει τα διαθέσιμα μέσα και να σχεδιάσει τη βέλτιστη εποπτεία για την περιοχή. Πιο συγκεκριμένα, για να μπορέσει να αποτελέσει ένα πρακτικό εργαλείο που θα βοηθήσει στην οργάνωση των εμπλεκόμενων φορέων θα πρέπει:

1. Να συγκεντρώσει-καταγράψει τους διαθέσιμους πόρους σε ανθρώπινο δυναμικό, μέσα-εξοπλισμό, και καύσιμα που έχει ή πρόκειται να αποκτήσει για την εποπτεία της περιοχής.
2. Να συγκεντρώσει στοιχεία που αφορούν τα ενδιαφέροντα αναπαραγωγής, τροφοληψίας και κουρνιάσματος των τεσσάρων ειδών χαρακτηρισμού και τη χωροθέτηση αυτών στην ευρύτερη περιοχή της Άνδρου.
3. Να συγκεντρώσει στοιχεία που αφορούν τις σημαντικές χρονικές περιόδους κατά τη διάρκεια του έτους μέσα στις οποίες λαμβάνουν χώρα σημαντικές βιολογικές διεργασίες των ειδών όπως η αναπαραγωγή.
4. Να συγκεντρώσει στοιχεία που σχετίζονται με τις ανθρώπινες δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα στην ευρύτερη περιοχή και ποιες από αυτές αποτελούν εν δυνάμει απειλές ή ασκούν πιέσεις στους πληθυσμούς των ειδών καθώς επίσης και πότε αυτές είναι εντονότερες κατά τη διάρκεια του έτους.
5. Να σχεδιάσει τις βέλτιστες διαδρομές περιπολίας έτσι ώστε να γίνεται όσο το δυνατόν καλύτερη και αποτελεσματικότερη κάλυψη των παραπάνω ενδιαιτημάτων
6. Να προγραμματίσει τις περιπολίες μέσα στη διάρκεια του έτους έτσι ώστε να επιτυγχάνονται τα βέλτιστα αποτελέσματα με βάση τους διαθέσιμους πόρους. Συνδυάζοντας τα δεδομένα που σχετίζονται με τα είδη προτεραιότητας του ΣΦ και τις βασικές βιολογικές διεργασίες τους, με τα δεδομένα που σχετίζονται με τις πιέσεις που ασκούνται στους πληθυσμούς των ειδών, είτε αυτές είναι ανθρωπογενείς (κυνήγι, αλίευση, τουρισμός) είτε αυτές είναι φυσικές (έλλειψη τροφής, πυρκαγιά), είναι δυνατόν να

εντοπιστούν οι χρονικές περίοδοι που τα είδη είναι πιο ευάλωτα και απαιτούν συστηματικότερη εποπτεία.

7. .Να παρέχει εναλλακτικές μεθόδους και να είναι σε θέση να αναπροσαρμοστεί με βάση επερχόμενες αλλαγές που είναι πιθανόν να προκύψουν και να είναι σε θέση επανασχεδιάζει ανάλογα με τα υπάρχουσα δεδομένα

Παράλληλα με την οργάνωση της φύλαξης δημιουργούνται μια σειρά από ανάγκες – ευκαιρίες που θα μπορούσαν να ενισχύσουν τη φύλαξη, υπό τη μορφή δράσεων, και να συνεισφέρουν στη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής. Τέτοιες δράσεις μπορούν να παράσχουν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τις μεταβολές των πληθυσμών των ειδών της περιοχής, τις ανθρώπινες δραστηριότητες και τις απειλές για τα είδη χαρακτηρισμού. Τα οικοσυστήματα είναι δυναμικά και οι μεταβολές στα χαρακτηριστικά τους είναι συνεχείς. Ένα σχέδιο φύλαξης θα πρέπει να διαθέτει τις απαραίτητες μεθόδους και εργαλεία έτσι ώστε να αντιλαμβάνεται αυτές τις μεταβολές να τις ενσωματώνει και να αναπροσαρμόζεται στις εκάστοτε συνθήκες

Συνεπώς το σχέδιο φύλαξης δεν θα πρέπει να αποτελεί έναν οδηγό φύλαξης με χρονοδιάγραμμα περιπολιών της προστατευόμενης περιοχής αλλά ένα μηχανισμό ο οποίος σχεδιάζει, εποπτεύει, ανατροφοδοτεί και επανασχεδιάζει τις μεθόδους και δράσεις του.

Το Σχέδιο Φύλαξης θα πρέπει να απαντά στα παρακάτω ζητήματα:

Εποπτεία της περιοχής. Η περιπολία είναι η δράση που σχετίζεται άμεσα με τη φύλαξη της περιοχής. Σκοπός είναι, τα μέλη της ομάδας φύλαξης κατά τη διάρκεια της περιπολίας τους να εντοπίζουν παράνομες και επιβλαβείς προς τα είδη χαρακτηρισμού δραστηριότητες και να ειδοποιούν τις αρμόδιες αρχές για την επιβολή κυρώσεων. Δραστηριότητες που σχετίζονται με τη θήρα, την αλιεία, την υλοτομία, την εκπαίδευση σκύλων και δράσεων αναψυχής πλησίον των αποικιών ή φωλιών προστατευόμενων ειδών. Όπως αναφέρεται στον νόμο για τη διατήρηση της ορνιθοπανίδας θα πρέπει να εποπτεύεται ότι οι συγκεκριμένες δραστηριότητες είναι σύμφωνες με τις απαγορεύσεις ή περιορισμούς που ισχύουν στις συγκεκριμένες περιοχές. Στην εποπτεία περιλαμβάνεται και η καταγραφή – παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης των ειδών, δηλαδή των πληθυσμών τους και των απειλών που αυτοί αντιμετωπίζουν στην περιοχή.

Ενημέρωση των επισκεπτών στο χερσαίο και θαλάσσιο τμήμα της ΖΕΠ. Η ομάδα φύλαξης κατά τη διάρκεια περιπολίας εφόσον εντοπίσει ανθρώπινη παρουσία, με ή χωρίς παράλληλη δραστηριότητα, σε μικρές αποστάσεις από περιοχές υψίστης σημασίας για τα είδη χαρακτηρισμού, οφείλει να ενημερώσει τους επισκέπτες για το καθεστώς προστασίας.

Καταγραφή απειλών και περιβαλλοντικών παραμέτρων. Κατά τη διάρκεια της περιπολίας η ομάδα φύλαξης θα εντοπίζει περιστατικά που σχετίζονται με τα είδη χαρακτηρισμού. Τέτοια περιστατικά μπορεί να είναι τραυματισμένα πουλιά κατεστραμμένες φωλιές κ.α. Στα πλαίσια του προγράμματος Life για την ΖΕΠ Άνδρου, η ομάδα φύλαξης είναι σε θέση να καταγράφει τέτοια περιστατικά και να ενημερώνει άμεσα την ομάδα πεδίου του προγράμματος αλλά και τις αρμόδιες αρχές ανάλογα με τη βαρύτητα του περιστατικού έτσι ώστε να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα.

Ενημέρωση των αρμόδιων φορέων σχετικά με τις παράνομες ή οχλούσες δραστηριότητες: Όπως προαναφέρθηκε, η διαδικασία της εποπτείας θα περιλαμβάνει την καταγραφή διαφόρων παραμέτρων όπως οι παράνομες δραστηριότητες, οι δραστηριότητες που ασκούν πίεση στο αντικείμενο προστασίας και οι παραβάσεις που παρατηρούνται κατά τη διάρκεια περιπολίας της ομάδας φύλαξης. Επίσης θα

καταγράφονται περιστατικά δασικών πυρκαγιών, περιστατικά θαλάσσιας ρύπανσης, εκχερσώσεις και άλλες ενέργειες που ζημιώνουν το φυσικό περιβάλλον. Για να καταστεί επιτυχής η συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς θα πρέπει να αναπτυχθούν κατάλληλα πρωτόκολλα πεδίου έτσι ώστε να υπάρχει συνεχής πληροφόρηση των αρμόδιων αρχών σχετικά με τις δραστηριότητες που λαμβάνουν χώρα μέσα στα όρια της ΖΕΠ. Παράλληλα δημιουργείται ένα αρχείο παρακολούθησης παράνομων δραστηριοτήτων το οποίο θα συγκεντρώνει όλα τα στοιχεία που έχουν συλλεχθεί κατά τη διάρκεια του έτους. Κάτι τέτοιο μπορεί να αποτελέσει εργαλείο σύγκρισης της αποτελεσματικότητας του σχεδίου φύλαξης, να γίνουν εμφανή τα σημεία που χρειάζονται βελτίωση καθώς επίσης να εντοπιστούν νέες απειλές και να επανασχεδιαστούν οι υπάρχουσες στρατηγικές αντιμετώπισης. Ένα τέτοιο αρχείο μπορεί να αποτελέσει στοιχείο ανατροφοδότησης για το Σχέδιο Φύλαξης και μπορεί να συμβάλει στο διαρκή επανασχεδιασμό του.

5.2: ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΦΥΛΑΞΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΕΙΔΗ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΥ

Στους παρακάτω πίνακες παρατίθενται οι στόχοι του Σχεδίου Φύλαξης σε σχέση με τις ανθρώπινες δραστηριότητες και τις εν δυνάμει απειλές ως προς τα τέσσερα είδη χαρακτηρισμού. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες μπορεί να αποτελέσουν αντικείμενο εποπτείας και ελέγχου από το παρόν Σχέδιο Φύλαξης και αφορούν τόσο το χερσαίο όσο και το θαλάσσιο τμήμα της ΖΕΠ.

Μαυροπετρίτης

Ο Μαυροπετρίτης είναι ένα μεταναστευτικό είδος άγριας ορνιθοπανίδας που φωλιάζει στον ελλαδικό χώρο κυρίως σε απόκρημνες πλαγιές βράχων κατά μήκος των ακτογραμμών, σε απομονωμένες νησίδες πλησίον μεγαλύτερων νησιών ή και της ενδοχώρας καθώς επίσης και σε απομονωμένα φαράγγια της ενδοχώρας. Λόγω τις τοποθεσίας των αποικιών του οι απειλές που δέχεται σχετίζονται κυρίως με το θαλάσσιο περιβάλλον.

Πίνακας 5.1.: Στόχοι του ΣΦ για τον Μαυροπετρίτη

Είδος χαρακτηρισμού: Μαυροπετρίτης			
Άμεση Απειλή	Προτεραιότητα Σχεδίου Φύλαξης	Χερσαίο ή Θαλάσσιο τμήμα	Σύμβολο
Τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής - Όχληση από την ανθρώπινη παρουσία	Ενημέρωση των πληρωμάτων των σκάφων αναψυχής για τα είδη προτεραιότητας και το καθεστώς προστασίας με ταυτόχρονη αποτροπή προσέγγισης τους σε βραχονησίδες όπου υπάρχουν αποικίες	Θ	M1
Συλλογή αυγών και νεοσσών	Ενημέρωση (in situ) των συλλεκτών και περιπατητών για την απαγόρευση της συλλογής αυγών και νεοσσών άγριας ορνιθοπανίδας εντός των ορίων της ΖΕΠ και ΤΚΣ	Χ / Θ	M2

Σπιζαετός

Ο Σπιζαετός είναι ένας αετός μεσαίου μεγέθους που ζει σε χαμηλού και μεσαίου υψομέτρου ορεινές περιοχές, σε φαράγγια και απόκρημνα, απομονωμένα βράχια της ενδοχώρας. Οι κύριες απειλές που δέχεται ο πληθυσμός του σχετίζεται με ανθρώπινες δραστηριότητες όπως το παράνομο κυνήγι και η όχληση του στα ενδιαιτήματα φωλιάσματος. Απειλή για τον πληθυσμό του μπορεί να αποτελέσουν και φυσικά αίτια όπως πυρκαγιές. Αναλυτικότερα οι απειλές για τον Σπιζαετό και ποιες είναι οι προτεραιότητες του Σχεδίου Φύλαξης ως προς αυτές τις απειλές, παρουσιάζονται στο παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 5.2.: Στόχοι του ΣΦ για τον Σπιζαετό

Είδος χαρακτηρισμού: Σπιζαετός			
Άμεση Απειλή	Προτεραιότητα Σχεδίου Φύλαξης	Χερσαίο ή Θαλάσσιο τμήμα	Σύμβολο
Κτηνοτροφικές δραστηριότητες	Ενημέρωση των κτηνοτρόφων (in situ) στο χερσαίο τμήμα της ΖΕΠ και ΤΚΣ για τα είδη προτεραιότητας και το καθεστώς προστασίας	X	Σ1
Λαθροθηρία	Ενημέρωση των αρμόδιων αρχών για περιστατικά λαθροθηρίας εντός των ορίων των ΚΑΖ τα οποία βρίσκονται εντός της ΖΕΠ και ΤΚΣ	X	Σ2
Νόμιμη κυνηγετική δραστηριότητα	Ενημέρωση των κυνηγών (in situ) που θηρεύουν εντός της ΖΕΠ και της ΤΚΣ για τα είδη προτεραιότητας και για το καθεστώς προστασίας τους	X	Σ3
Εκπαίδευση και εκτροφή κυνηγετικών σκύλων	Ενημέρωση των ιδιοκτητών κυνηγετικών σκύλων (in situ) έτσι ώστε να μην προσεγγίζουν ευαίσθητες περιοχές	X	Σ4
Συλλογή αυγών και νεοσσών	Επιτήρηση της περιοχής για παράνομη συλλογή αυγών	X / Θ	Σ5
Εμπρησμός ή πυρκαγιά	Ενημέρωση των αρμόδιων αρχών για άμεση επέμβαση	X	Σ6

Αιγαιόγλαρος

Ο Αιγαιόγλαρος φωλιάζει κυρίως σε απομονωμένες νησίδες κοντά στην ενδοχώρα καθώς επίσης και σε απόκρημνα βράχια της παράκτιας ζώνης. Οι απειλές που αντιμετωπίζει σχετίζονται με το θαλάσσιο περιβάλλον και κυρίως με την όχληση στις νησίδες φωλιάσματος και αναπαραγωγής από ανθρώπινες δραστηριότητες. Οι προτεραιότητες του Σχεδίου Φύλαξης ως προς τις απειλές που αντιμετωπίζει ο πληθυσμός του Αιγαιόγλαρου παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 5.3.: Στόχοι του ΣΦ για τον Αιγαιόγλαρο

Είδος χαρακτηρισμού: Αιγαιόγλαρος			
Άμεση Απειλή	Προτεραιότητα Σχεδίου Φύλαξης	Χερσαίο ή Θαλάσσιο τμήμα	Σύμβολο
Τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής - Όχληση από την ανθρώπινη παρουσία	Ενημέρωση των πληρωμάτων των σκάφων αναψυχής για τα είδη προτεραιότητας και το καθεστώς προστασίας με ταυτόχρονη αποτροπή προσέγγισης τους σε βραχονησίδες όπου υπάρχουν αποικίες	Θ	A1

Εκπαίδευση και εκτροφή κυνηγετικών σκύλων	Ενημέρωση των ιδιοκτήτων κυνηγετικών σκύλων (in situ) έτσι ώστε να μην προσεγγίζουν ευαίσθητες περιοχές	X	A2
Συλλογή αυγών και νεοσσών	Επιτήρηση ευαίσθητων περιοχών για αποτροπή συλλογής αυγών και νεοσσών	X / Θ	A3
Περιστατικά θαλάσσιας ρύπανσης ή πετρελαιοκηλίδας	Ενημέρωση αρμοδίων αρχών για περιστατικά ρύπανσης στο θαλάσσιο τμήμα, εντός και εκτός των ορίων της ΖΕΠ για άμεση κινητοποίηση	Θ	A4

Θαλασσοκόρακας

Ο Θαλασσοκόρακας είναι ένα ενδημικό υποείδος που φωλιάζει σε απόκρημνα βράχια της ακτογραμμής. Τρέφεται αποκλειστικά με μικρά αφρόψαρα σε μικρή απόσταση από την ακτή. Οι απειλές που δέχονται οι πληθυσμοί του σχετίζονται άμεσα με την παρενόχληση από ανθρώπινες δραστηριότητες στα ενδιαιτήματα αναπαραγωγής, τροφοληψίας και φωλιάσματος ενώ ως έμμεση απειλή είναι η μείωση των ιχθυοαποθεμάτων λόγω της υπεραλίευσης της παράκτιας ζώνης

Πίνακας 5.2.: Στόχοι του ΣΦ για τον Θαλασσοκόρακα

Είδος χαρακτηρισμού: Θαλασσοκόρακας			
Άμεση Απειλή	Προτεραιότητα Σχεδίου Φύλαξης	Χερσαίο ή θαλάσσιο τμήμα	Σύμβολο
Λαθροθηρία	Ενημέρωση των αρμόδιων αρχών για περιστατικά λαθροθηρίας εντός των ορίων των ΚΑΖ τα οποία βρίσκονται εντός της ΖΕΠ και ΤΚΣ	X	Θ1
Τουρισμός και δραστηριότητες αναψυχής - Όχληση από την ανθρώπινη παρουσία	Ενημέρωση των πληρωμάτων των σκάφων αναψυχής για τα είδη προτεραιότητας και το καθεστώς προστασίας με ταυτόχρονη αποτροπή προσέγγισης τους σε βραχονησίδες όπου υπάρχουν αποικίες	Θ	Θ2
Περιστατικά θαλάσσιας ρύπανσης ή πετρελαιοκηλίδας	Ενημέρωση αρμοδίων αρχών για περιστατικά ρύπανσης στο θαλάσσιο τμήμα, εντός και εκτός των ορίων της ΖΕΠ για άμεση κινητοποίηση	Θ	Θ3
Παράνομη αλιεία	Ενημέρωση αρμοδίων αρχών για περιστατικά παράνομης αλιείας, εντός και εκτός των ορίων της ΖΕΠ	Θ	Θ4
Παγίδευση σε εργαλεία	Επιτήρηση της περιοχής για αποτροπή περιστατικών	Θ	Θ5
Καταστροφή λιβαδιών ποσειδωνίας		Θ	Θ6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΦΥΛΑΞΗΣ

6.1 Η ΟΜΑΔΑ ΦΥΛΑΞΗΣ

Η ομάδα φύλαξης αποτελείται από τον υπεύθυνο φύλαξης ο οποίος θα αναλάβει τον χειρισμό του σκάφους και το όχημα του προγράμματος και έναν βοηθό που θα καταγράφει τα στοιχεία και τις δραστηριότητες στα αντίστοιχα πρωτόκολλα καταγραφής. Επιπλέον σε συνεννόηση με τις αρμόδιες δασικές αρχές και το λιμενικό σώμα, σε κάποιες καταγραφές η ομάδα φύλαξης να συνοδεύεται από έναν δασοθηροφύλακα για τις περιπολίες που πραγματοποιούνται στο χερσαίο τμήμα, και έναν υπάλληλο του λιμενικού σώματος για τις περιπολίες στο θαλάσσιο τμήμα. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι το Αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας εξέδωσε διαταγή προς τις αστυνομικές υπηρεσίες με κατευθύνσεις – εντολές για την περαιτέρω αστυνόμευση των προστατευόμενων υγροτόπων της σύμβασης Ραμσάρ όπως και άλλων περιοχών ιδιαίτερης περιβαλλοντικής σημασίας σχετικά με τη λαθροθηρία. Σαν αποτέλεσμα, παράλληλα με τη συνεργασία που θα υπάρχει με τις δασικές υπηρεσίες και το λιμενικό σώμα η ομάδα φύλαξης θα συνεργάζεται και με την Ελληνική Αστυνομία για περιστατικά παράνομων δραστηριοτήτων στους προστατευόμενους υγροτόπους.

Οι εργαζόμενοι που θα απαρτίζουν την ομάδα φύλαξης θα ανήκουν στο προσωπικό του προγράμματος ενώ παράλληλα θα απασχολούνται και στις υπόλοιπες δραστηριότητες του προγράμματος LIFE, όπου αυτό απαιτείται.

6.2 ΤΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ Ο ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΣ (ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΣ) ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

Τα μέσα που θα έχει στη διάθεση της η ομάδα φύλαξης μέσω του προγράμματος Life είναι ένα ταχύπλοο σκάφος και ένα όχημα 4x4. Το σκάφος και το όχημα θα εξυπηρετούν παράλληλα με τη φύλαξη, τις ανάγκες σε μεταφορά προσωπικού και εξοπλισμού που σχετίζονται με τις υπόλοιπες δράσεις του προγράμματος.

Η Επιτροπή Διαχείρισης της ΖΕΠ σε συνεργασία με τη συντονιστική ομάδα του προγράμματος θα συντονίζουν τις δράσεις του προγράμματος φύλαξης και με βάση τον προγραμματισμό που θα προκύπτει, το σκάφος και το όχημα θα χρησιμοποιείται είτε από το επιστημονικό προσωπικό και τα υπόλοιπα μέλη του εταιρικού σχήματος, είτε από την ομάδα φύλαξης.

Σκάφος

Το σκάφος του προγράμματος μήκους 10 μέτρων θα χρησιμοποιείται για τις καταγραφές στο θαλάσσιο τμήμα της ΖΕΠ από την ομάδα φύλαξης ενώ παράλληλα θα χρησιμοποιείται από ομάδα πεδίου για τις ανάγκες των υπόλοιπων δράσεων του προγράμματος. Διαθέτει μια καμπίνα για διανυκτέρευση έως και τεσσάρων ατόμων δίνοντας τη δυνατότητα στην ομάδα φύλαξης αλλά και στην ερευνητική ομάδα να παραμείνει στο θαλάσσιο τμήμα για περισσότερο από μια ημέρα. Ο βασικός εξοπλισμός που θα διαθέτει είναι:

- Πομποδέκτης σκάφους ασύρματης επικοινωνίας VHF
- 2 φορητοί πομποδέκτες VHF
- Συσκευή πλώτερ για καταγραφή πορείας

- 1 ζευγάρι κιάλια παρατήρησης
- Ραντάρ
- Δεξαμενή νερού
- Γεννήτρια βενζίνης
- Αδιάβροχος ρουχισμός για τέσσερα άτομα
- Εγχειρίδιο παρατήρησης και αναγνώρισης ειδών ορνοθοπανίδας και ειδών προτεραιότητας χλωρίδας και πανίδας.
- Ναυτικοί χάρτες
- Φωτογραφική μηχανή με γεωαναφορά

Όχημα

Το όχημα του προγράμματος είναι παντός εδάφους (τύπου τζιπ) και θα χρησιμοποιείται για την καταγραφή των περιοχών των κυρίων ορεινών όγκων του νησιού και θα κινείται στο ορεινό δύσβατο οδικό δίκτυο. Επιπλέον θα διαθέτει τον εξής εξοπλισμό:

- Πομποδέκτης οχήματος ασύρματης επικοινωνίας VHF
- 2 φορητοί πομποδέκτες VHF
- 2 ζευγάρια κιάλια παρατήρησης
- Κουτί πρώτων βοηθειών
- Αδιάβροχος φακός στρατιωτικού τύπου
- Λεπτομερείς χάρτες της Άνδρου με το οδικό δίκτυο
- Οδηγός αναγνώρισης και παρακολούθησης χλωρίδας και ορνιθοπανίδας
- Εγχειρίδιο παρατήρησης και αναγνώρισης ειδών ορνοθοπανίδας και ειδών προτεραιότητας χλωρίδας και πανίδας.
- Φωτογραφική μηχανή με γεωαναφορά

6.3 ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΦΥΛΑΞΗΣ

Η οργάνωση και ο σχεδιασμός των διαδρομών της φύλαξης της περιοχής βασίζεται σε δεδομένα της οικολογίας των ειδών σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες όπως το ωράριο υπηρεσίας της ομάδας φύλαξης και το οδικό δίκτυο, στην περίπτωση της καταγραφής στο χερσαίο τμήμα. Στο σχεδιασμό της φύλαξης γίνεται διαχωρισμός του χερσαίου από το θαλάσσιο τμήμα δεδομένου ότι υπάρχουν διαφορετικές ανάγκες στο χερσαίο και το θαλάσσιο τμήμα σχετικά με την οικολογία των ειδών αλλά και του είδους των καταγραφών. Επιπλέον για το Σχέδιο Φύλαξης θα απασχολείται μια ομάδα με αποτέλεσμα η ταυτόχρονη χρήση του σκάφους και του οχήματος για τις ανάγκες των καταγραφών να μην είναι εφικτή.

Θαλάσσιο τμήμα

Αφετηρία των καταγραφών που θα πραγματοποιούνται στο θαλάσσιο τμήμα είναι ο Όρμος του Κορθίου. Η περιοχή που θα καλύπτει η ομάδας φύλαξης είναι η θαλάσσια ζώνη που εκτείνεται σε απόσταση 1 ναυτικό μίλι από την ακτογραμμή της Άνδρου με προτεραιότητα στο θαλάσσιο τμήμα της ΖΕΠ.

Καθώς η ΖΕΠ της Άνδρου καταλαμβάνει ένα μεγάλο μέρος περιμετρικά του νησιού με τα Γαυριονήσια να βρίσκονται αντιδιαμετρικά του όρμου του Κορθίου οι διαδρομές περιπολίας σχεδιάζονται έτσι ώστε να είναι συστηματικότερες στις πιο απομακρυσμένες περιοχές. Με αυτή τη μέθοδο καλύπτεται και η επιτήρηση των

ενδιάμεσων περιοχών ενώ παράλληλα είναι αποτελεσματικότερη η καταγραφή παραμέτρων. Η απόσταση των Γαυριονήσων από τον όρμο του Κορθίου υπολογίζεται στα 32 ναυτικά μίλια με προσέγγιση από τη νότια πλευρά και 40 ναυτικά μίλια από την βόρεια πλευρά της Άνδρου. Ο σχεδιασμός του προγράμματος θα γίνει με στόχο την ελαχιστοποίηση μη απαραίτητων μετακινήσεων, ώστε να μεγιστοποιηθεί η οικονομική του βιωσιμότητα. Για τον σκοπό αυτό θα εξεταστεί η δυνατότητα επιτήρησης παράκτιων περιοχών και με τη χρήση χερσαίων περιπολιών, καθώς και η δυνατότητα χρήσης εναλλακτικής βάσης για το σκάφος στο Γαύριο, όταν οι ανάγκες περιπολίας επικεντρώνονται στη συγκεκριμένη ζώνη. Κατά τον σχεδιασμό των καταγραφών η Άνδρος μπορεί να χωριστεί στους παρακάτω τομείς:

Θαλάσσιο τμήμα

Άνδρος νότια ακτογραμμή η οποία περιλαμβάνει τις περιοχές:

Όρμος Κορθίου, όρμος Μέλισσα, όρμος Ζόρκου Λαβαντάρα, Συνετί, όρμος Λυδί, Γιάλια, νήσος Θεοτόκος, παραλία Άχλα, όρμος Πλανιστού, όρμος Λεύκων, όρμος Βιτάλι, όρμος Ζόρκου, Ακ. Καμπανός, όρμος Πέζα, Ακ. Φάσα, Ακ. Περιστερί, όρμος Άη Σώστη, Ακ. Φελλός, Ακ. Κακογκρέμι, όρμος Χάρακας, Γαυριονήσια (συνολική πορεία 32 ν.μ.)

Άνδρος βόρεια ακτογραμμή η οποία περιλαμβάνει τις περιοχές:

Όρμος Κορθίου, Κρεμμύδες, όρμος Μονής, Ακρωτήρι Στενό, νησίδα Δύσβατο, νησίδα Καλόγεροι, Ακρ. Θερή, Ακ. Πετραγάδι, Ακ. Μεγ. Πούντα, Χαλκολιμιώνας, όρμος Παλαιόπολης, Ακ. Κολώνα, όρμος Φούρνος, Ψιλή Άμμος, Γαυριονήσια (συνολική πορεία 43 ν.μ.)

Άνδρος ακτογραμμή η οποία περιλαμβάνει τη συνολική έκταση της ακτογραμμής της Άνδρου.

Νήσος Μανδηλού

Δύσβατο η οποία περιλαμβάνει τις περιοχές:

Νησίδα Μικρός Καλόγερος, νησίδα Μεγάλος Καλόγερος, νησίδα Δύσβατο

Χερσαίο τμήμα

Οι καταγραφές στο χερσαίο τμήμα θα επικεντρώνονται στις περιοχές που περιλαμβάνονται στη ΖΕΠ της Άνδρου και στους κύριους ορεινούς όγκους που αποτελούν τα βασικά ενδιαίτηματα αναπαραγωγής και τροφοληψίας του Σπιζαετού.

Όρος Ράχη που περιλαμβάνει:

- Περιοχή Λάφκος, Ξηροκάμπι και Κρεμμύδες
- Άγιος Τρύφων, Μ. Ζωοδόχου Πηγής Φλετρών, Αγ. Τριάδα, Αγ. Νικόλαος
- Πέρα Χωριό, Μπατσιλιανός, Πίσω Μεριά, Μουσιώνας, Αηδόνια

Διποτάματα που περιλαμβάνει:

- Περιοχή Παλαιόκαστρο, Κοχύλου, Συνέτι
- Περιοχή Βραχνός, Λιβάδεια, Μεσαριά

Όρος Πέταλο – Πιθάρα που περιλαμβάνει:

- Στενιές, Αποίκια, Ακ. Πλάτανος, Π. Άχλα, Κατακαλαίοι, Βουρκωτή, Προφήτης Ηλίας,
- Αρνάς, Αγ. Τριάδα, Αγ. Δημήτριος, Άνω Απροβάτου, Παλαιόπολη,
- Μελίδα, άνω Πιτροφός, όρος Βασιλικό, Αγ. Ταξιάρχες, Στραπουριές

Αμάραντος - Ροζάρι που περιλαμβάνει:

- Αρνάς, Ρεύματα, Κάτω Κατάκοιλος, Ατένη, Π. Ατένη
- Αγ. Μαρκέλα, Π. Λεύκα, Αγ. Θεόδωροι, Αγ. Γεώργιος, Π. Βόρη
- Αγ. Ισίδωρος, Ρόζαρι, Αγ. Ιωάννης Πρόδρομος, Π. Άχλα

Η ομάδα φύλαξης δεν θα βρίσκεται σε διαρκή κίνηση με το όχημα αλλά θα κάνει στάσεις σε σημεία – παρατηρητήρια με ευρύ οπτικό πεδίο όπου θα κάνουν καταγραφή τόσο του χερσαίου όσο και του θαλάσσιου τμήματος εφόσον αυτό είναι εφικτό.

6.4 ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ - ΖΩΝΟΠΟΙΗΣΗ

Η ζωνοποίηση βοηθά στη διαχείριση διαφόρων δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο αλλά και χερσαίο τμήμα της ΖΕΠ και χωρίζει ενδεχομένως αλληλοσυγκρουόμενες χρήσεις, διατηρώντας παράλληλα τη μοναδική βιοποικιλότητα της περιοχής. Οι περιοχές που περιλαμβάνονται στη ζωνοποίηση (ζώνες) συμπεριλαμβάνουν τα ενδιαίτηματα όπου φωλιάζουν και αναπαράγονται τα είδη προτεραιότητας. Αν και η φύλαξη θα πραγματοποιείται στο ευρύτερο τμήμα της ΖΕΠ Άνδρου οι ζώνες εμπεριέχουν τις περιοχές εκείνες που εφιστούν την προσοχή του Σχεδίου Φύλαξης οι οποίες είτε φιλοξενούν, είτε έχουν φιλοξενήσει στο παρελθόν είτε αποτελούν εν δυνάμει οικοτόπους αναπαραγωγής και φωλιάσματος των ειδών προτεραιότητας. Με βάση τα παραπάνω χαρακτηριστικά σχεδιάζονται οι διαδρομές περιπολίας και αναγνωρίζονται 8 ζώνες στην ευρύτερη περιοχή της Άνδρου (4 στο χερσαίο τμήμα και 4 στο θαλάσσιο) οι οποίες οριοθετούνται χωρικά (βλέπε σχετικό χάρτη Ζωνών Εποπτείας) και στις οποίες επικεντρώνεται το ΣΦ:

- Χερσαίο τμήμα: όρος Άγιοι Σαράντα
- Χερσαίο τμήμα: όρος Ράχη
- Χερσαίο τμήμα: όρος Κουβάρα - Πέταλο
- Χερσαίο τμήμα: Διποτάματα
- Θαλάσσιο τμήμα: νήσος Θεοτόκος
- Θαλάσσιο τμήμα: νήσος Δύσβατο και Καλόγεροι
- Θαλάσσιο τμήμα: νήσος Μανδηλού
- Θαλάσσιο τμήμα: νησίδες Γαυριονήσια

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται οι 8 ζώνες εποπτείας, καθώς επίσης και τη διαδρομή που ακολουθεί η ομάδα φύλαξης. Στη διαδρομή από και προς τις ζώνες εποπτείας θα πραγματοποιούνται παράλληλα καταγραφές ειδών και δραστηριοτήτων ενώ θα γίνεται επιτήρηση της ευρύτερης περιοχής. Ο Βαθμός σημαντικότητας χαρακτηρίζεται με Α όταν είναι χαμηλός, με ΑΑ όταν είναι μέτριος και με ΑΑΑ όταν είναι υψηλός.

Χερσαίο Τμήμα: Αγ. Σαράντα		
	Κωδικός Ζώνης	ΧΣ1
	Βαθμός Σημαντικότητας	ΑΑ
	Ονομασία Ζώνης	ορ. Αγ. Σαράντα
	Είδη Προτεραιότητας	Σπιζαετός
	Είδος Ενδιατήματος - Προτεραιότητα	Αναπαραγωγή - Τροφοληψία
	Είδος Περιπολίας	Επιτήρηση
	Περίοδος Εποπτείας	Δωδεκάμηνη
	Συχνότητα Περιπολιών	2 φορές / εβδομάδα
	Παράλληλες Δράσεις	-
	Απόσταση από τη βάση	115 χιλιόμετρα (55+30*2) *
	Περιοχές που περιλαμβάνει	Άνω Γαύριο, Βιτάλι, Αγ. Συμεών, Αμμόλοχος, Παλαιστού, Κάτω Βαρίδι, ορμ. Ζορκός, Αγ. Ονούφριος, Καλυβάρι

*Η απόσταση από τη βάση που μετράται είναι η συνολική διαδρομή που πραγματοποιεί το όχημα. Στην παρένθεση αναγράφεται το μήκος της διαδρομής περιπολίας και η απόσταση που διανύει το όχημα από τη βάση στη ζώνη και η επιστροφή του.

Χερσαίο Τμήμα: Ορ. Ράχη		
	Κωδικός Ζώνης	ΧΣ2
	Βαθμός Σημαντικότητας	ΑΑ
	Ονομασία Ζώνης	Ορ. Ράχη
	Είδη Προτεραιότητας	Σπιζαετός
	Είδος Ενδιατήματος - Προτεραιότητα	Αναπαραγωγή - Τροφοληψία
	Είδος Περιπολίας	Επιτήρηση
	Περίοδος Εποπτείας	Δωδεκάμηνη
	Συχνότητα Περιπολιών	2 φορές / εβδομάδα
	Παράλληλες Δράσεις	Καταγραφές Θαλασσοκόρακα: π. Κρεμμύδες, νοτιοδυτικό τμήμα Στενό - π. Πλάκα
	Απόσταση από τη βάση	56 χιλιόμετρα *
	Περιοχές που περιλαμβάνει	Λάφκος, Ξηροκάμπι, Κρεμμύδες, Άγιος Τρύφων, Μ. Ζωοδόχου Πηγής Φλετρών, Αγ. Τριάδα, Αγ. Νικόλαος, Πέρα Χωριό, Μπατσουλιάνας, Πίσω Μεριά, Μουσίωννας, Αηδόνια,

*Η απόσταση από τη βάση που μετράται είναι η συνολική διαδρομή που πραγματοποιεί το όχημα. Στην παρένθεση αναγράφεται το μήκος της διαδρομής περιπολίας και η απόσταση που διανύει το όχημα από τη βάση στη ζώνη και η επιστροφή του.

Χερσαίο Τμήμα: Ορ. Κουβάρα - Πέταλο		
	Κωδικός Ζώνης	ΧΣ3
	Βαθμός Σημαντικότητας	ΑΑ
	Ονομασία Ζώνης	Ορ. Κουβάρα - Πέταλο
	Είδη Προτεραιότητας	Σπιζαετός
	Είδος Ενδιαμιτήματος - Προτεραιότητα	Αναπαραγωγή - Τροφοληψία
	Είδος Περιπολίας	Επιτήρηση
	Περίοδος Εποπτείας	Δωδεκάμηνη
	Συχνότητα Περιπολιών	1 φορά / εβδομάδα
	Παράλληλες Δράσεις	
	Απόσταση από τη βάση	101 χιλιόμετρα (61+20*2) *
Περιοχές που περιλαμβάνει		Αποίκια, Κατακαλαίοι, Βουρκωτή, Αγ. Γεώργιος, Αγ. Ιωάννης Πρόδρομος, Αγ. Μάμας, Αγ. Νικόλαος

*Η απόσταση από τη βάση που μετράται είναι η συνολική διαδρομή που πραγματοποιεί το όχημα. Στην παρένθεση αναγράφεται το μήκος της διαδρομής περιπολίας και η απόσταση που διανύει το όχημα από τη βάση στη ζώνη και η επιστροφή του.

Χερσαίο Τμήμα - Διποτάματα		
	Κωδικός Ζώνης	ΧΣ4
	Βαθμός Σημαντικότητας	ΑΑ
	Ονομασία Ζώνης	Διποτάματα
	Είδη Προτεραιότητας	Σπιζαετός
	Είδος Ενδιαμιτήματος - Προτεραιότητα	Αναπαραγωγή - Τροφοληψία
	Είδος Περιπολίας	Επιτήρηση
	Περίοδος Εποπτείας	Δωδεκάμηνη
	Συχνότητα Περιπολιών	2 φορές / εβδομάδα
	Παράλληλες Δράσεις	-
	Απόσταση από τη βάση	57 χιλιόμετρα *
Περιοχές που περιλαμβάνει		Λάφκος, Ξηροκάμπι και Κρεμμύδες, Άγιος Τρύφων, Μ. Ζωοδόχου Πηγής Φλετρών, Αγ. Τριάδα, Αγ. Νικόλαος, Πέρα Χωριό, Μπατσουλιάνας, Πίσω Μεριά, Μουσίωνας, Αηδόνια,

*Η απόσταση από τη βάση που μετράται είναι η συνολική διαδρομή που πραγματοποιεί το όχημα. Στην παρένθεση αναγράφεται το μήκος της διαδρομής περιπολίας και η απόσταση που διανύει το όχημα από τη βάση στη ζώνη και η επιστροφή του.

Θαλάσσιο Τμήμα - Ν. Θεοτόκος		
	Κωδικός Ζώνης	ΘΜ1
	Βαθμός Σημαντικότητας	AAA
	Ονομασία Ζώνης	Ν. Θεοτόκος
	Είδη Προτεραιότητας	Μαυροπετρίτης
	Είδος Ενδιατήματος - Προτεραιότητα	Αναπαραγωγή
	Είδος Περιπολίας	Επιτήρηση
	Περίοδος Εποπτείας	Δωδεκάμηνη
	Συχνότητα Περιπολιών	1 φορές / εβδομάδα
	Παράλληλες Δράσεις	Καταγραφές Θαλασσοκόρακα στο τμήμα Κόρθι - Θεοτόκος
	Απόσταση από τη βάση	20 ναυτικά μίλια (10*2) *
Περιοχές που περιλαμβάνει		π. Γιάλια, ακρ. Πλάτανος, ν. Θεοτόκος, ν. Κίλανδρο, ν. Στάκαλα, π. Άχλα

*Η απόσταση από τη βάση που μετράται είναι η συνολική διαδρομή που πραγματοποιεί το σκάφος. Στην παρένθεση αναγράφεται η απόσταση που διανύει το σκάφος από τη βάση στη ζώνη και η επιστροφή του.

Θαλάσσιο Τμήμα - Ν. Δύσβατο		
	Κωδικός Ζώνης	ΘΜ2
	Βαθμός Σημαντικότητας	AA
	Ονομασία Ζώνης	ν. Δύσβατο & ν. Καλόγεροι
	Είδη Προτεραιότητας	Μαυροπετρίτης
	Είδος Ενδιατήματος - Προτεραιότητα	Αναπαραγωγή
	Είδος Περιπολίας	Επιτήρηση
	Περίοδος Εποπτείας	Δωδεκάμηνη
	Συχνότητα Περιπολιών	2 φορές / εβδομάδα
	Παράλληλες Δράσεις	Καταγραφές Θαλασσοκόρακα: τμήμα από ορμ. Κορθίου ως ακρ. Στενό
	Απόσταση από τη βάση	18 ναυτικά μίλια (9*2) *
Περιοχές που περιλαμβάνει		Ν. Μικρός και Μεγάλος Καλόγερος, Ν. Δύσβατο

*Η απόσταση από τη βάση που μετράται είναι η συνολική διαδρομή που πραγματοποιεί το σκάφος. Στην παρένθεση αναγράφεται η απόσταση που διανύει το σκάφος από τη βάση στη ζώνη και η επιστροφή του.

Θαλάσσιο Τμήμα - Ν. Μανδηλού		
	Κωδικός Ζώνης	ΘΑ1
	Βαθμός Σημαντικότητας	ΑΑ
	Ονομασία Ζώνης	Ν. Μανδηλού
	Είδη Προτεραιότητας	Αιγαιόγλαρος
	Είδος Ενδιατήματος - Προτεραιότητα	Αναπαραγωγή
	Είδος Περιπολίας	Επιτήρηση
	Περίοδος Εποπτείας	Δωδεκάμηνη
	Συχνότητα Περιπολιών	1 φορά / εβδομάδα
	Παράλληλες Δράσεις	Καταγραφές Θαλασσοκόρακα: τμήμα από ορμ. Κορθίου ως ακρ. Στενό
	Απόσταση από τη βάση	72 ναυτικά μίλια (36*2) *
Περιοχές που περιλαμβάνει		Ν. Μανδηλού

*Η απόσταση από τη βάση που μετράται είναι η συνολική διαδρομή που πραγματοποιεί το σκάφος. Στην παρένθεση αναγράφεται η απόσταση που διανύει το σκάφος από τη βάση στη ζώνη και η επιστροφή του.

Θαλάσσιο Τμήμα - Ν. Γαυριονήσια		
	Κωδικός Ζώνης	ΘΘ1
	Βαθμός Σημαντικότητας	ΑΑ
	Ονομασία Ζώνης	ν. Δύσβατο & ν. Καλόγεροι
	Είδη Προτεραιότητας	Μαυροπετρίτης
	Είδος Ενδιατήματος - Προτεραιότητα	Αναπαραγωγή
	Είδος Περιπολίας	Επιτήρηση
	Περίοδος Εποπτείας	Δωδεκάμηνη
	Συχνότητα Περιπολιών	2 φορές / εβδομάδα
	Παράλληλες Δράσεις	Καταγραφές Θαλασσοκόρακα: τμήμα από ορμ. Κορθίου ως ακρ. Στενό
	Απόσταση από τη βάση	68 ναυτικά μίλια (34*2) *
Περιοχές που περιλαμβάνει		Ν. Τουρλίτης, Ν. Πλάκα, Ν. Γαΐδαρος, Ν. Πράσσο, Ν. Πλάτη, Ν. Ακαμάτης, Ν. Μεγάλο

*Η απόσταση από τη βάση που μετράται είναι η συνολική διαδρομή που πραγματοποιεί το σκάφος. Στην παρένθεση αναγράφεται η απόσταση που διανύει το σκάφος από τη βάση στη ζώνη και η επιστροφή του.

Αναλυτικοί χάρτες για τις ζώνες και τις διαδρομές περιπολίας παρατίθενται στο Παράρτημα.

6.5 ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ, ΤΥΠΟΙ ΠΕΡΙΠΟΛΙΑΣ – ΕΠΟΧΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η συχνότητα των καταγραφών υπολογίζεται με βάση τα διαθέσιμα καύσιμα, τις ευαίσθητες περιόδους των ειδών προτεραιότητας, αλλά και το βαθμό ανθρωπογενών πιέσεων που ασκούνται στους πληθυσμούς των ειδών.

Με βάση τα στοιχεία που αναλύθηκαν στον κεφάλαιο 3 για την οικολογία των ειδών προτεραιότητας της ΖΕΠ Άνδρου, ως η πλέον ευαίσθητη χρονική περίοδος για την επόπτευση της ΖΕΠ, αναγνωρίζεται η περίοδος αναπαραγωγής των τεσσάρων ειδών, δηλαδή κυρίως το διάστημα από τον Απρίλιο έως τον Ιούνιο για Αιγαιόγλαρο, Θαλασσοκόρακα και Σπιζαετό και η περίοδος από τον Αύγουστο έως τον Σεπτέμβριο για τον μαυροπετρίτη. Η δεύτερη αυτή περίοδος συμπίπτει με την θερινή τουριστική περίοδο, όπου ο πληθυσμός και οι τουριστικές δραστηριότητες στο νησί της Άνδρου αυξάνονται ενώ παράλληλα εντείνονται και οι ανθρωπογενείς πιέσεις στα ενδιαιτήματα αναπαραγωγής και φωλιάσματος των ειδών. Υπολογίζεται ότι πάνω από το 60% των περιπολιών θα πραγματοποιούνται το συγκεκριμένο διάστημα, δηλαδή το εξάμηνο Απριλίου - Σεπτεμβρίου.

Θαλάσσιο τμήμα: Οι περιπολίες που σχετίζονται με το θαλάσσιο τμήμα της ΖΕΠ και τη χρήση του σκάφους αφορούν τους πληθυσμούς του Αιγαιόγλαρου, του Θαλασσοκόρακα και του Μαυροπετρίτη. Οι καταγραφές του θαλασσίου τμήματος είναι σημαντικότερες μεταξύ Μαΐου και Σεπτεμβρίου.

Χερσαίο τμήμα: Οι καταγραφές στο χερσαίο τμήμα επικεντρώνονται στον πληθυσμό του Σπιζαετού ενώ παράλληλα είναι εφικτή η καταγραφή περιοχών του θαλασσίου τμήματος από σημεία κοντά στην ακτογραμμή. Οι καταγραφές θα έχουν μεγαλύτερη συχνότητα από τον Ιανουάριο ως και τον Ιούνιο που αναπαράγεται ο Σπιζαετός και πτερώνονται οι νεοσσοί του.

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται οι προτεινόμενες ημέρες περιπολίας ανά μήνα για κάθε είδος, με βάση την ευαισθησία, την κατανομή των απειλών, τους πληθυσμούς αλλά και τη διασπορά των θέσεων αναπαραγωγής κάθε είδους.

Ευαίσθητες χρονικές περίοδοι ειδών (αναπαραγωγή- ωτοκία)	Ιανουάριος	Φεβρουάριος	Μάρτιος	Απρίλιος	Μάιος	Ιούνιος	Ιούλιος	Αύγουστος	Σεπτέμβριος	Οκτώβριος	Νοέμβριος	Δεκέμβριος
Αιγαιόγλαρος	0	0	1	2	3	3	3	1	1	1	0	0
Θαλασσοκόρακας	2	4	4	4	2	1	1	1	1	1	1	1
Μαυροπετρίτης	0	0	0	1	1	1	3	5	8	6	0	0
Σπιζαετός	4	4	4	5	5	5	3	2	2	4	4	4
ΣΥΝΟΛΟ	6	8	9	12	11	10	10	9	12	12	5	5

Η ομάδα φύλαξης θα εκτελεί καταγραφές στο χερσαίο και θαλάσσιο τμήμα έπειτα από προγραμματισμό που θα προκύπτει μετά από συνεννόηση της ομάδας έργου. Τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τη φύλαξη (το όχημα και το σκάφος) αποτελούν εξοπλισμό του προγράμματος Life και χρησιμοποιούνται από την ομάδα

έργου για όλες τις δραστηριότητες του προγράμματος. Οι δράσεις του πεδίου αποτελούν πρώτη προτεραιότητα ενώ το υπόλοιπο διάστημα το όχημα και το σκάφος θα είναι στη διάθεση της ομάδας φύλαξης. Επίσης κατά τη διάρκεια των δράσεων πεδίου θα πραγματοποιούνται παράλληλα οι καταγραφές από την ομάδα πεδίου συνεισφέροντας στην εποπτεία της περιοχής.

Οι βάρδιες δεν θα είναι καθορισμένες και θα προκύπτουν επίσης από τον προγραμματισμό της ομάδας έργου. Για το θαλάσσιο τμήμα η απόσταση από τον όρμο Κορθίου έως το Γαύριο και τα Γαυριονήσια υπολογίζεται στα 40 ναυτικά μίλια. Με μέση ταχύτητα 10 με 15 κόμβους για την εποπτεία και τις καταγραφές της θαλάσσιας ζώνης με ενδιαμέσες στάσεις η διάρκεια μιας περιπολίας υπολογίζεται στις 8 ώρες. Ενδέχεται όμως η ομάδα να παραμείνει στο θαλάσσιο τμήμα για περισσότερες ώρες ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί η επιτήρηση να γίνεται από τη στεριά.

6.5 ΣΥΛΛΟΓΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ – ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΑ ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ

Κατά τη διάρκεια των περιπολιών στο ευρύτερο χερσαίο και θαλάσσιο τμήμα της ΖΕΠ Άνδρου θα γίνονται καταγραφές από την ομάδα φύλαξης που σχετίζονται με

- παράνομες δραστηριότητες που αποτελούν απειλή για τα είδη προτεραιότητας όπως η λαθροθηρία και η παράνομη αλιεία.
- τους πληθυσμούς και τις αποικίες των ειδών προτεραιότητας
- δραστηριότητες - συμβάντα που μπορεί να αποτελέσουν εν δυνάμει απειλή για τα είδη και τους πληθυσμούς τους όπως πυρκαγιά και περιστατικά θαλάσσιας ρύπανσης

Το προσωπικό θα αναλαμβάνει να καταγράφει τις σχετικές με τη φύλαξη παραμέτρους οι οποίες έχουν συμφωνηθεί και που αναγράφονται στα βοηθητικά περιγράμματα των πρωτοκόλλων καταγραφής πεδίου. Επίσης θα καταγράφει τα περιστατικά παράνομων δραστηριοτήτων αλλά και θα τα αναφέρει στις αρμόδιες αρχές.

Βιβλίο Κίνησης οχήματος – σκάφους

Το όχημα και το σκάφος του προγράμματος θα διαθέτουν βιβλίο κίνησης στο οποίο θα καταγράφεται σε κάθε περιπολία:

- η ημερομηνία και ώρα έναρξης κίνησης
- η ημερομηνία και ώρα λήξης κίνησης
- η δράση του προγράμματος για την οποία γίνεται η κίνηση (πχ. C1, C2)
- ο τύπος κίνησης (θα αναφέρεται αν η κίνηση θα είναι περιπολία, μεταφορά ομάδας πεδίου, μεταφορά προσωπικού ομάδας έργου)
- η αιτιολογία (μπορεί να είναι το ίδιο με τον τύπο κίνησης)
- η αναχώρηση (η περιοχή από την οποία γίνεται η αφετηρία της κίνησης) μπορεί να μπει μαζί την ημερομηνία και ώρα ή μαζί με την άφιξη
- η άφιξη (η περιοχή στην οποία τερματίζει η κίνηση)
- το ονοματεπώνυμο οδηγού του οχήματος
- ο συνολικός αριθμός επιβαινόντων

- η απόσταση που διανύθηκε (σε χιλιόμετρα ή ν. μίλια) μπορεί να αναγράφονται το χιλιόμετρα στο μετρητή πριν και μετά την κίνηση
- λοιπές παρατηρήσεις
- η υπογραφή του οδηγού του χρεώνεται το όχημα ή το σκάφος

Αναλυτικό έντυπο βρίσκεται στο παράρτημα.

Πρωτόκολλα Καταγραφών Πεδίου

Το προσωπικό της ομάδας φύλαξης θα έχει στη διάθεση του πρωτόκολλα που θα συμπληρώνει κατά τη διάρκεια της περιπολίας

Πριν από κάθε περιπολία στο χερσαίο ή θαλάσσιο τμήμα το προσωπικό θα πρέπει να ελέγχει ότι έχει αρκετά αντίτυπα στη διάθεση του. Επίσης τα αντίτυπα των πρωτοκόλλων καταγραφής θα πρέπει να είναι τοποθετημένα σε πλαστικό φάκελο για να βρίσκονται σε καλή κατάσταση. Στα πρωτόκολλα θα καταγράφεται:

- η ημερομηνία της περιπολίας (εάν είναι παραπάνω από 1 ημέρα μπορεί να συμπληρωθεί με κόμμα
- η ζώνη στην οποία γίνεται η περιπολία
- τα μέλη της ομάδας φύλαξης
- τα σημεία αναφοράς (waypoints) από τη συσκευή GPS
- τις συντεταγμένες (γεωγραφικό μήκος και πλάτος) για κάθε waypoint το οποίο καταγράφεται
- το υψόμετρο και η ταχύτητα ανέμου (για το θαλάσσιο τμήμα δεν απαιτείται υψόμετρο, μόνο σε περιπτώσεις παρατήρησης φωλιάς)
- η ώρα που καταγράφεται το waypoint (η ένδειξη της ώρας που αναγράφει το GPS)
- ο κωδικός της παρατήρησης

*Τα waypoints από τη συσκευή GPS θα πρέπει να καταγράφονται σε κάθε παρατήρηση που σχετίζεται με το είδος της παρατήρησης που αναγράφεται στο πρωτόκολλο καταγραφής. Εάν δεν υπάρχει κάποια παρατήρηση θα πρέπει να γίνεται τουλάχιστον 1 καταχώριση ανά μισή ώρα. Η συνεχής καταγραφή των waypoints εκτός από την καταχώριση παραμέτρων θα δημιουργούν το προφίλ της εκάστοτε περιπολίας με την καταγραφή της πορείας που ακολούθησε η ομάδα στην ζώνη που πραγματοποιούσε την επιτήρηση.

Το παρόν πρωτόκολλο καταγραφής πεδίου δεν είναι στατικό και μπορεί να επανασχεδιαστεί με βάση την επανατροφοδότηση που θα δεχτεί από την αναπροσαρμοζόμενη διαχείριση μέσω της αξιολόγησης των παραμέτρων.

Θα εξεταστεί η δυνατότητα χρήσης ηλεκτρονικών πρωτοκόλλων καταγραφών, ώστε να υπάρχει αυτόματη αποθήκευση των δεδομένων στη Βάση Δεδομένων του προγράμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗ ΦΥΛΑΞΗ

Καιρικές συνθήκες: Οι καιρικές συνθήκες αποτελούν καθοριστικό παράγοντα για την εποπτεία του θαλάσσιου τμήματος, ενώ οι ακραίες καιρικές συνθήκες καθιστούν αδύνατη την εποπτεία της θαλάσσιας ζώνης. Η παρουσία της ομάδας φύλαξης σε δυσμενείς καιρικές συνθήκες δεν κρίνεται αναγκαία διότι τέτοιες συνθήκες αποτελούν ανασταλτικό παράγοντα για ανθρωπογενείς δραστηριότητες που ενδέχεται να επηρεάσουν τους πληθυσμούς των ειδών προτεραιότητας. Καιρικές συνθήκες που χαρακτηρίζονται με 6+ βαθμούς της κλίμακας beaufort θεωρούνται αρκετά δυσμενείς για την εποπτεία του θαλάσσιου τμήματος της ΖΕΠ καθώς επίσης και επικίνδυνες για την σωματική ακεραιότητα του πληρώματος.

Λειτουργικό κόστος: Το κόστος λειτουργίας του εξοπλισμού και των μέσων αποτελεί βασικό παράγοντα κατά τον σχεδιασμό της φύλαξης. Σημαντικότερο κόστος στην κατηγορία του λειτουργικού κόστους είναι το κόστος καυσίμων ιδιαίτερα αυτό του σκάφους. Συνεπώς θα πρέπει ο σχεδιασμός να είναι αποτελεσματικός σε βαθμό που να καλύπτει την επαρκή εποπτεία της ΖΕΠ με το μικρότερο δυνατό κόστος. Η βέλτιστη εποπτεία της ΖΕΠ με βάση το διαθέσιμο προϋπολογισμό που αφορά τη φύλαξη θα πρέπει να διαχωρίζει την συνολική περιοχή σε ζώνες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ανάγκες φύλαξης ενώ συνολικά θα δίνεται προτεραιότητα στην εποπτεία κατά τη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου των ειδών προτεραιότητας.

Μηχανολογικές βλάβες: Βλάβες στον μηχανολογικό εξοπλισμό του σκάφους ή του οχήματος είναι πιθανόν να παρουσιαστούν κατά τη διάρκεια του τετραετούς προγράμματος. Ωστόσο ο εξοπλισμός που έχει μισθωθεί είναι καινούργιος και η πιθανότητα βλάβης είναι μικρή. Παρόλα αυτά η διαδικασία για την επισκευή τυχόν βλαβών θα είναι τάχιστα παράλληλα με την εγγύηση των κατασκευαστών.

Χρήση του εξοπλισμού από την ομάδα έργου: Η επιλογή του εξοπλισμού και των μέσων επόπτευσης έγινε με γνώμονα την βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος και τη μεγιστοποίηση της ασφάλειας του προσωπικού. Η χρήση του εξοπλισμού και μέσων για τις υπόλοιπες δραστηριότητες εκτός της φύλαξης, έχει ληφθεί υπόψη και ο προγραμματισμός θα προκύπτει από χρονοδιάγραμμα που θα δημοσιεύεται κατόπιν συνεννόησης της ομάδας έργου. Με βάση το χρονοδιάγραμμα του προγράμματος Life έχει καθοριστεί χρονικά η έναρξη και λήξη των δράσεων. Ωστόσο η ακριβής ημερομηνία της κάθε δραστηριότητας της κάθε δράσης δεν μπορεί εκ των προτέρων να καθοριστεί καθότι υπάρχουν παράγοντες που μπορεί να μεταβάλουν χρονικά τις δραστηριότητες όπως οι καιρικές συνθήκες, απεργίες στα μέσα μεταφοράς και λοιποί απρόοπτοι παράγοντες. Σαν αποτέλεσμα η ύπαρξη ενός αυστηρά καθορισμένου χρονοδιαγράμματος δεν είναι αποτελεσματική και η διαρκής συνεννόηση των μελών της ομάδας έργου θα συμβάλει στην ομαλή διεκπεραίωση των δράσεων.

Διαθεσιμότητα προσωπικού: Κατά τον σχεδιασμό της φύλαξης προβλέπεται και η συνεργασία της ομάδας φύλαξης του προγράμματος με όργανα των αρχών όπως του λιμενικού, της πυροσβεστικής, του δασαρχείου και της αστυνομίας. Η διαθεσιμότητα των οργάνων για την από κοινού επιτήρηση της περιοχής αποτελεί περιοριστικό παράγοντα κατά τον προγραμματισμό της φύλαξης. Θα πρέπει λοιπόν να συμπεριληφθεί στον προγραμματισμό έπειτα από συνεννόηση της επιτροπής διαχείρισης ΖΕΠ με τις αρμόδιες αρχές, οι μέρες που θα μπορούν οι συγκεκριμένες αρχές να διαθέσουν προσωπικό που θα συνοδεύσει την ομάδα φύλαξης στις περιπολίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ

Βασικός παράγοντας για την αποτελεσματική εποπτεία της περιοχής με τη διαρκή παρουσία της ομάδας φύλαξης στο χερσαίο και θαλάσσιο τμήμα είναι τα διαθέσιμα καύσιμα και κατά συνέπεια τα έξοδα μετακίνησης. Δεδομένου ότι υπάρχει ένα συγκεκριμένο διαθέσιμο ποσό μέσω του προγράμματος για τη δράση της φύλαξης θα πρέπει να υπάρξει ένας καλά οργανωμένος σχεδιασμός των περιπολιών έτσι ώστε να καλύπτεται όσο το δυνατόν καλύτερα η ανάγκη για εποπτεία της περιοχής, των ειδών και των ενδιαιτημάτων τους με βάση τους διαθέσιμους πόρους.

Διαθέσιμο Ποσό Προγράμματος	Μέσο	Διαθέσιμο ποσό ανά μέσο	Κόστος(€) / λίτρο	Κατανάλωση μέσου	Συνολικά διαθέσιμα καύσιμα
33.000 €	Όχημα	7.000 €	1,8 € / lt	0,15 lt / km	3.890 lt
	Σκάφος	26.000 €	1,5 € / lt	1,5 lt / nmi	17.330 lt

Το διαθέσιμο ποσό του προγράμματος με βάση τον υπάρχοντα προϋπολογισμό ανέρχεται στις 33.000€ για τη δράση της φύλαξης. Ο παρόν σχεδιασμός γίνεται με βάση τον υπάρχοντα προϋπολογισμό ενώ μπορεί ανά πάσα στιγμή κάθε μεταβολή να ενσωματωθεί εκ νέου στον σχεδιασμό στα πλαίσια της αναπροσαρμοζόμενης διαχείρισης.

Με βάση τη ζωνοποίηση της περιοχής χωρίζεται η φύλαξη σε ζώνες εποπτείας με διαφορετικά χαρακτηριστικά.

Πίνακας 8.1: Συνολική κατανάλωση σε καύσιμα για περιπολίες στις ζώνες εποπτείας ανά έτος

Κωδικός Ζώνης	Περιοχή	Αριθμός Περιπολιών	Απόσταση από βάση (Κόρθι)	Κατανάλωση σε καύσιμα (lt)
ΘΜ1	Ν. Θεοτόκος	52	20 ναυτικά μίλια (10*2)	1560
ΘΑ1	Ν. Μανδηλού	12	72 ναυτικά μίλια (36*2)	1296
ΘΜ2	Ν. Δύσβατο & Καλόγεροι	52	18 ναυτικά μίλια (9*2)	1404
ΘΘ1	Ν. Γαυριονήσια	52	68 ναυτικά μίλια (34*2)	5304
ΧΣ4	Διποτάματα	20	57 χιλιόμετρα	171
ΧΣ3	Οπ. Άγιοι Σαράντα	52	115 χιλιόμετρα (55+30*2)	897
ΧΣ2	Ορ. Κουβάρα - Πέταλο	52	101 χιλιόμετρα (61+20*2)	788
ΧΣ1	Ορ. Ράχη	52	56 χιλιόμετρα	437

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΦΥΛΑΞΗΣ

Η παρακολούθηση της ομαλής λειτουργίας και υλοποίησης του Σχεδίου Φύλαξης είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική επιτήρηση της περιοχής προστασίας. Η διαρκής παρουσία της ομάδας φύλαξης στο πεδίο δημιουργεί τις προϋποθέσεις για μια καλύτερη αντίληψη της περιοχής και των αλληλεπιδράσεων εντός των ορίων της. Η εμπειρία που κερδίζεται από τη συνεχή παρουσία της ομάδας στο χώρο, μεταφέρεται στην ομάδα έργου και συνεισφέρει στον επανασχεδιασμό του Σχεδίου Φύλαξης με την αναγνώριση των παραγόντων που ασκούν πιέσεις στους πληθυσμούς των ειδών προτεραιότητας και στα ενδιαφέροντά τους.

Παράλληλα θα πρέπει να ελέγχεται ότι κάποιες τυπικές διαδικασίες όπως η συμπλήρωση των πρωτοκόλλων καταγραφής πεδίου και του βιβλίου κινήσεως οχήματος και σκάφους γίνονται με το σωστό τρόπο και κατά τη διάρκεια κάθε περιπολίας.

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης του προγράμματος φύλαξης γίνεται από τον συντονιστή του προγράμματος Life, καθώς και από την Επιτροπή Διαχείρισης ΖΕΠ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΦΥΛΑΞΗΣ

Το παρόν Σχέδιο Φύλαξης αποτελεί μέρος του διαχειριστικού σχεδίου στα πλαίσια του προγράμματος Life για την Ζώνη Ειδικής Προστασίας της Άνδρου και έχει ως στόχο την δημιουργία ενός μηχανισμού φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής σχεδιάζοντας παράλληλα μια στρατηγική αντιμετώπισης των προκλήσεων που καλείται να επιλύσει, στηριζόμενη στους παρακάτω άξονες

Εποπτεία περισσότερο και όχι καταστολή

Ο σχεδιασμός του παρόντος Σχεδίου Φύλαξης γίνεται με βάση τη δημιουργία ενός συστήματος φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής, που θα έχει χαρακτήρα περισσότερο εποπτικό παρά κατασταλτικό. Το αντικείμενο της ομάδας φύλαξης είναι να επιβλέπει την προστατευόμενη περιοχή, τόσο στο θαλάσσιο όσο και στο χερσαίο τμήμα, και όχι να κινείται στο χώρο με γνώμονα την ανίχνευση και καταστολή παράνομων δραστηριοτήτων, με την τιμωρία των παραβατών. Κάτι τέτοιο δεν ανήκει στη δικαιοδοσία της ομάδας φύλαξης, παρά στην αρμοδιότητα των καθορισμένων από το νόμο αρχών της διοικητικής ενότητας. Η διαρκής και συνεχής παρουσία της στο χώρο θα αποτελεί αποτρεπτικό παράγοντα για την εκτέλεση παράνομων δραστηριοτήτων ενώ ταυτόχρονα θα προσφέρει ένα πρακτικό μηχανισμό ενημέρωσης των χρηστών της περιοχής αλλά και προστασίας (πχ. επιτήρηση για έγκαιρη ανίχνευση δασικών πυρκαγιών) με πολλαπλά οφέλη για τον τοπικό πληθυσμό. Παράλληλα θα καταγράφει περιστατικά παράνομων δραστηριοτήτων, θα τα αναφέρει στις αρμόδιες αρχές και θα συνεργάζεται με αυτές όπου αυτό είναι εφικτό, καθώς επίσης και με συλλόγους, σωματεία (όπως ο κυνηγετικός σύλλογος, ένωση αλιείων) που επιδιώκουν τη προστασία και διατήρηση των ενδιαιτημάτων προς όφελος του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου και των ειδών που τα απαρτίζουν.

Συνεργασία με αρμόδιες αρχές και υπηρεσίες

Για την καλύτερη και αποτελεσματικότερη εποπτεία της περιοχής η συνεργασία με τις αρμόδιες διοικητικές αρχές του δήμου της Άνδρου είναι επιθυμητή και απαραίτητη. Κατά τον σχεδιασμό της φύλαξης έχουν γίνει οι απαραίτητες ενέργειες με τις αρμόδιες αρχές για την από κοινού εποπτεία της προστατευόμενης περιοχής. Χρησιμοποιώντας τα μέσα της ομάδας φύλαξης, η ομάδα θα πραγματοποιεί ορισμένες περιπολίες με τη συνοδεία αντίστοιχου οργάνου, έναν υπάλληλο του δασαρχείου όταν πρόκειται για περιπολία στο χερσαίο τμήμα με το όχημα ενώ με υπάλληλο του λιμενικού σώματος όταν πραγματοποιείται εποπτεία του θαλάσσιου τμήματος με το σκάφος.

Καταγραφές ειδών, ενδιαιτημάτων και περιστατικών

Η ομάδα φύλαξης παράλληλα με την εποπτεία της περιοχής θα κάνει καταγραφή διαφόρων παραμέτρων στις ζώνες που θα πραγματοποιεί την περιπολία. Προτεραιότητα είναι τα είδη προτεραιότητας και οι πληθυσμοί τους που παρατηρούνται στο πεδίο, κάποια περιστατικά που σχετίζονται με ανθρώπινες δραστηριότητες καθώς επίσης και κάποιες γενικές παρατηρήσεις στα ενδιαιτήματα αναπαραγωγής και φωλιάσματος. Τα μέλη της ομάδας διαθέτουν την απαραίτητη εμπειρία, τόσο στην αναγνώριση συγκεκριμένων ειδών όσο και στην αναγνώριση των ανθρώπινων δραστηριοτήτων που ασκούν πίεση στα

ενδιαιτήματα προτεραιότητας ή ακόμα και σε βαθμό τέτοιο ώστε να αποτελούν απειλή για τα είδη και τους πληθυσμούς τους. Παράλληλα, όπως προαναφέρθηκε, η ομάδα φύλαξης σε κάποιες περιπολίες θα συνοδεύεται από αντίστοιχο όργανο αρμόδιας αρχής για την προστασία του χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος της ευρύτερης περιοχής όπως το λιμενικό, η δασοφυλακή, η πυροσβεστική, και η αστυνομία. Η παρουσία του αρμόδιου οργάνου θα έχει το στόχο την τήρηση της εφαρμογής της ισχύουσας νομοθεσίας ενώ θα προβαίνει στις απαραίτητες νομικές διαδικασίες στις περιπτώσεις όπου εντοπίζονται παράνομες δραστηριότητες. Επιπρόσθετα, η ομάδα φύλαξης θα αναλαμβάνει να καταγράφει το περιστατικό στα πρωτόκολλα καταγραφής που θα έχει στη διάθεση της. Τα στοιχεία που καταγράφονται κατά τη διάρκεια των περιπολιών θα αποθηκεύονται/μεταφέρονται σε βάση δεδομένων η οποία θα αποτελέσει ένα πρακτικό εργαλείο καταγραφής και σύγκρισης δεδομένων σε καθορισμένα χρονικά διαστήματα ενώ θα δώσει σαφή εικόνα για την αποτελεσματικότητα της φύλαξης και θα βοηθήσει στον επανασχεδιασμό της με τη διαρκή ανατροφοδότηση στοιχείων

Ενημέρωση πληθυσμού

Πολλές από τις πιέσεις – απειλές που δέχονται τα είδη σχετίζονται με ανθρώπινες δραστηριότητες που έχουν έμμεσες επιπτώσεις στους πληθυσμούς και τα ενδιαιτήματα τους. Η έλλειψη βασικής γνώσης σε θέματα οικολογίας των ειδών αλλά και των επιπτώσεων που προκαλούν οι εκάστοτε δραστηριότητες στους οικοτόπους αποτελεί βασικό παράγοντα πίεσης. Πολλές δραστηριότητες όπως για παράδειγμα οι τουριστικές δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της καλοκαιρινής περιόδου μπορεί να παρενοχλούν τα είδη λόγω έλλειψης σωστής ενημέρωσης των επισκεπτών για τις περιοχές προστασίας όπως, τη Ζώνη Ειδικής Προστασίας, τα Καταφύγια Άγριας Ζωής καθώς επίσης και για τα είδη προτεραιότητας. Η έλλειψη πληροφόρησης οδηγεί στην αδιαφορία των πολιτών οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις δεν αντιλαμβάνονται τη ζημιά που προκαλούν. Στόχος της ομάδας φύλαξης είναι κατά τη διάρκεια της επιτήρησης του χερσαίου και του θαλάσσιου τμήματος να ενημερώνουν τους πολίτες για τα είδη προτεραιότητας και τους οικοτόπους προτεραιότητας.

Αποτελεσματική χρήση των πόρων του προγράμματος φύλαξης

Είναι σαφές ότι οι ανθρώπινοι πόροι, ο εξοπλισμός και η χρηματοδότηση του προγράμματος Life είναι πεπερασμένοι και γι αυτό είναι απαραίτητο ο προγραμματισμός του προγράμματος επόπτευσης να γίνεται πάντοτε με γνώμονα τη βελτιστοποίηση της σχέσης κόστους – οφέλους, καθώς και των συνεργιών του προγράμματος με άλλες δράσεις – παρεμβάσεις του δήμου ή/και της επιτροπής Διαχείρισης ΖΕΠ. Παράλληλα, η εξεύρεση εναλλακτικών πηγών χρηματοδότησης του προγράμματος και η παροχή ανταποδοτικών ωφελειών στον δήμο (π.χ. μείωση του κόστους επιτήρησης για δασικές πυρκαγιές), μπορούν να καταστήσουν μακροπρόθεσμα βιώσιμο το πρόγραμμα. Σε κάθε περίπτωση, η χρήση σύγχρονων τεχνολογιών επιτήρησης, όπως το ναυτικό ραντάρ ή οι ασύρματες κάμερες στις αποικίες, μπορεί να μειώσει σημαντικά τις ανάγκες μετακινήσεων και επομένως το λειτουργικό κόστος της φύλαξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: ΕΠΑΝΑΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Η συνεχής μεταβολή των περιβαλλοντικών παραγόντων, των πιέσεων και απειλών στην προστατευόμενη περιοχή δημιουργεί την ανάγκη εφαρμογής προσαρμοστικής διαχείρισης της ΖΕΠ Άνδρου. Το Σχέδιο Φύλαξης, ως ένα μέρος του Σχεδίου Διαχείρισης, θα πρέπει να είναι δυναμικό και να αναπροσαρμόζεται ανάλογα με τις μεταβολές των παραγόντων και πιέσεων. Τα δεδομένα που θα συλλέγονται από την ομάδα φύλαξης θα αποθηκεύονται σε βάση δεδομένων και θα επεξεργάζονται. Με βάση τα αποτελέσματα που θα προκύψουν από την επεξεργασία, θα εντοπιστούν οι αδυναμίες στον υπάρχοντα σχεδιασμό, οι ευκαιρίες καθώς επίσης και οι μεταβολές στις διάφορες παραμέτρους όπως οι πληθυσμοί των ειδών, οι αποικίες αναπαραγωγής τους, οι όχλουσες δραστηριότητες στην προστατευόμενη περιοχή, οι παράνομες δραστηριότητες, κ.α. Τα αποτελέσματα σε συνδυασμό με την εμπειρία που θα έχει αποκτηθεί το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα θα επανατροφοδοτήσουν το Σχέδιο Φύλαξης με επικαιροποιημένα στοιχεία και θα συμβάλλουν στον επανασχεδιασμό του.

Χρονικό διάστημα επαναπροσαρμογής

Η διαδικασία της επανατροφοδότησης του Σχεδίου Φύλαξης θα γίνεται κάθε 12 μήνες. Το χρονικό διάστημα των 12 μηνών κρίνεται ιδανικό διότι πολλοί παράγοντες που σχετίζονται με τα θέματα φύλαξης έχουν ετήσια περιοδικότητα. Συνεπώς για να υπάρξει σαφής εικόνα και αντικειμενικότητα της συσχέτισης των καταγραφών, τα δεδομένα που συλλέγονται θα πρέπει να συγκρίνονται μεταξύ των ιδίων μηνών διαφορετικού έτους. Σε χρονικά διαστήματα μικρότερα του έτους η σύγκριση των δεδομένων δεν είναι εφικτή διότι διαφορετικές βιολογικές διεργασίες λαμβάνουν χώρα κάθε εποχή και η πιθανότητα εσφαλμένης επανατροφοδότησης του Σχεδίου Φύλαξης είναι υψηλή. Παράλληλα ανθρωπογενείς δραστηριότητες που σχετίζονται με τον τουρισμό εντοπίζονται κυρίως κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου και η σύγκριση θα πρέπει να γίνεται με την αντίστοιχη θερινή περίοδο του επόμενου έτους. Χρονικά διαστήματα πολλαπλάσια του έτους μπορούν να αποτελέσουν μέτρο σύγκρισης, αλλά κάτι τέτοιο δεν είναι επιθυμητό διότι μέσα σε διάστημα άνω των δύο ετών οι μεταβολές στις παραμέτρους μπορεί να είναι ραγδαίες, οι πιέσεις να έχουν μεταβληθεί ποιοτικά αλλά και χωρικά ενώ απειλές που δεν υπήρχαν να εμφανιστούν στο προσκήνιο. Η ανατροφοδότηση του Σχεδίου Φύλαξης θα πρέπει να είναι ταχύτατη και όσο το δυνατόν πιο αντικειμενική και το χρονικό διάστημα του ενός έτους αποτελεί τη χρυσή τομή για την επιτυχία της υλοποίησης της προσαρμοστικής διαχείρισης στο ΣΦ. Βασικό εργαλείο για την ετήσια αξιολόγηση -αναπροσαρμογή του προγράμματος φύλαξης θα αποτελεί η Ετήσια Αναφορά που θα ετοιμάζεται από τον υπεύθυνο φύλαξης στο τέλος κάθε περιόδου και θα υποβάλλεται προς αξιολόγηση στην επιτροπή διαχείρισης ΖΕΠ.

Ζώνες περιπολίας

Η χωρική κατανομή των ειδών προτεραιότητας είναι μια παράμετρος που μεταβάλλεται ανά έτος και κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική καθώς αποτελεί το βασικό αντικείμενο του Σχεδίου Φύλαξης. Η εποπτεία μιας περιοχής που δεν σχετίζεται με τα είδη προτεραιότητας δεν είναι επιθυμητή καθώς γίνεται χρήση πόρων που

θα μπορούσαν να είχαν εξοικονομηθεί και να χρησιμοποιηθούν σε κάποια άλλη ζώνη που χρίζεται προστασίας. Συνεπώς ο επανασχεδιασμός των ζωνών προστασίας είναι αναγκαίος κάθε φορά που επαναπροσδιορίζεται το Σχέδιο Φύλαξης. Ο επανασχεδιασμός των ζωνών μπορεί να περιλαμβάνει μετατόπιση των ορίων μιας ζώνης καθώς επίσης δημιουργία μιας νέας ζώνης ή διαγραφή μιας υπάρχουσας.

Συχνότητα και εποχιακή κατανομή περιπολιών

Η συχνότητα των περιπολιών σε μια ζώνη σχετίζεται με τον αριθμό των ειδών και τους πληθυσμούς τους που εντοπίζονται εντός των ορίων της συγκεκριμένης ζώνης σε συνδυασμό με τον βαθμό πίεσης που δέχονται κυρίως από την ανθρώπινη παρουσία και τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Η συχνότητα των περιπολιών πρέπει να είναι αυξημένη τις χρονικές περιόδους των κύριων βιολογικών διεργασιών (αναπαραγωγή) των ειδών προτεραιότητας και μειωμένη τις υπόλοιπες. Επίσης κάποια είδη όπως ο Μαυροπετρίτης είναι μεταναστευτικά με αποτέλεσμα ακόμα και στις ζώνες με υψηλή συγκέντρωση πληθυσμών την άνοιξη και το καλοκαίρι, την αντίστοιχη περίοδο του χειμώνα η εποπτεία της ζώνης να μην είναι απαραίτητη διότι το είδος δεν έχει αποικίες στη συγκεκριμένη περιοχή εκείνο το διάστημα.

Προϋπολογισμός δράσης

Ο διαθέσιμος προϋπολογισμός για τη δράση της φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής για τα τέσσερα χρόνια του προγράμματος Life ανέρχεται στα 33.000 ευρώ. Όπως προαναφέρθηκε σε προηγούμενο κεφάλαιο, το ποσό αυτό μοιράζεται στο χερσαίο και θαλάσσιο τμήμα της ΖΕΠ. Κατά τον σχεδιασμό του Σχεδίου Φύλαξης το 21% του προϋπολογισμού της φύλαξης σε καύσιμα ορίστηκε για το χερσαίο τμήμα ενώ το υπόλοιπο 79% για το θαλάσσιο τμήμα. Η συγκεκριμένη κατανομή έγινε με τις υπάρχουσες ανάγκες για φύλαξη των ενδιαιτημάτων σε συνδυασμό με την κατανάλωση σε καύσιμα του σκάφους και του οχήματος. Δεδομένου ότι οι ανάγκες μπορεί να μεταβληθούν το επόμενο έτος, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται κατά τον επανασχεδιασμό του Σχεδίου Φύλαξης η δυνατότητα αύξησης ή μείωσης του για το συγκεκριμένο έτος. Επιπρόσθετα εξετάζεται η το ενδεχόμενο εξωτερικής χρηματοδότησης από άλλους φορείς και ιδιώτες. Τα χρηματικά ποσά που συγκεντρώνονται θα πρέπει να αφομοιώνονται από το Πρόγραμμα Φύλαξης και αυτό μπορεί να γίνει κατά τον επανασχεδιασμό του, κάθε έτος. Τα ποσά αυτά θα πρέπει να συγκεντρώνονται και να χρησιμοποιούνται εφόσον έχει γίνει η κατάλληλη αξιολόγηση παραμέτρων κατά τη διαδικασία της προσαρμοστικής διαχείρισης.

Παράμετροι στο πρωτόκολλο καταγραφών

Τα πρωτόκολλα καταγραφής πεδίου παρέχουν πληροφορίες για τις παραμέτρους που θα πρέπει να συμπληρώνονται από το προσωπικό φύλαξης μέσα σε ενημερωτικά πλαίσια. Αυτό θα αποτρέψει την καταγραφή παραμέτρων που δεν σχετίζονται με το παρόν Σχέδιο Φύλαξης και δεν έχουν άμεση ή έμμεση επιρροή στους πληθυσμούς των ειδών προτεραιότητας ενώ αποτελεί έναν οδηγό για το τι θα πρέπει να συμπληρώνεται και τι θα πρέπει να παραβλέπεται. Κατά την διαδικασία την προσαρμοζόμενης διαχείρισης ο επανασχεδιασμός του πρωτοκόλλου είναι απαραίτητος διότι καθορίζει ποιες είναι οι παράμετροι που θα λαμβάνονται υπόψη στην ανατροφοδότηση. Το πρωτόκολλο καταγραφής είναι το βασικό εργαλείο του

μηχανισμού ανατροφοδότησης καθώς οι παράμετροι του είναι αυτές που καθορίζουν το μέτρο σύγκρισης. Εάν μια παράμετρος δεν περιλαμβάνεται στο πρωτόκολλο δεν μπορεί να συσχετιστεί με δεδομένα προηγούμενων ή επόμενων ετών. Γι αυτό το λόγο οι παράμετροι που θα αξιολογηθούν μετά την πάροδο του πρώτου έτους κατά τη διαδικασία της ανατροφοδότησης και κριθεί ότι δεν είναι σημαντικές θα πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στο πρωτόκολλο για να υπάρχει κάποιος συσχετισμός σε μελλοντική βάση. Υπάρχει μεγάλη πιθανότητα μια παράμετρος που δεν κρίνεται ως υψηλής σημασίας να γίνει στο μέλλον λόγω των πολύπλοκων αλληλεπιδράσεων μέσα στο οικοσύστημα της περιοχής προστασίας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αναπτυξιακή Εταιρεία Κυκλάδων Α.Ε. και Σύνδεσμος Δήμων Άνδρου, Αειφορική Ανάπτυξη νήσου Άνδρου, Δεκέμβριος 2003.

Δήμος Κορθίου-ΕΤΒΑ Α.Ε., Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη Περιοχής Διποταμάτων Άνδρου, 2000.

Δίκτυο Αειφόρων Νήσων –ΔΑΦΝΗ, Έρευνα για την αειφόρο ανάπτυξη στην Άνδρο, Νοέμβριος 2006.

Κατσαδωράκης, Γ. & Παραγκαμιάν, Κ. 2007. Απογραφή των υγροτόπων των νησιών του Αιγαίου: Ταυτότητα, οικολογική κατάσταση και απειλές. Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση- WWF Ελλάς, Αθήνα, σσ. 392.

Ταμουραντζή, Α., 2008. Ανάλυση του οικιστικού δικτύου της Νήσου Άνδρου: Διαφοροποιήσεις-Μετασχηματισμοί-Προοπτικές. Σχολή Αγρονόμων και Τοπογράφων Μηχανικών, ΕΜΠ.

Λεγάκης, Α., Απειλούμενα, Προστατευόμενα και Ενδημικά Είδη Ζώων της Ελλάδας. Έκδοση 7.0, Δεκέμβριος 2010. Τμήμα Βιολογίας -Ζωολογικό Μουσείο, Πανεπιστήμιο Αθηνών

Ντάφης, Σ., Παπαστεργιάδου Ε., Γεωργίου Κ., Μπαμπαλώνα Δ., Γεωργιάδης Θ., Παπαγεωργίου Μ., Λαζαρίδου Θ., και Τσιαούση Β.1996: Οδηγία 92/43/Ε.Ο.Κ. Το Έργο των Οικοτόπων στην Ελλάδα. Δίκτυο ΦΥΣΗ 2000. Γενική Διεύθυνση ΧΙ, Επιτροπή Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας,Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων Υγροτόπων, σσ. 932.

Παπανικολάου Δ., 1978. Γεωλογικές Έρευνες στη Νήσο Άνδρο, Διδακτορική Διατριβή, Τμήμα Γεωλογίας Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα.

Πολέμης, Η., 2010. Συμβολή στη γνώση της βιοποικιλότητας των Κυκλάδων (Κεντρικό Αιγαίο): Μελέτη των βασιδομήκυντων στα νησιά Άνδρο, Νάξο και Αμοργό. Τμήμα Βιολογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών.

Λεγάκης, Α. & Μαραγκού, Π. (επιμ. εκδ). 2009. Το Κόκκινο Βιβλίο των Απειλούμενων Ζώων της Ελλάδας. Ελληνική Ζωολογική Εταιρεία, Αθήνα, σσ. 528.

- <http://www.andros.gr> -Δήμος Άνδρου -Δήμος Άνδρου
- <http://www.androsweb.gr> -Δικτυακός τόπος Άνδρου
- <http://www.statistics.gr> -ΕΣΥΕ 2001
- <http://www.ypεka.gr> – Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής
<http://natura2000.eea.europa.eu> – Έντυπα Περιγραφής των περιοχών Natura
- <http://www.et.gr> – Εθνικό Τυπογραφείο -Φύλλο Εφημερίδας της Κυβέρνησης
- <http://filotis.itia.ntua.gr/biotopes> -Βάση Δεδομένων για την Ελληνική Φύση -Ε.Μ.Π.
- <http://natura.minenv.gr/natura> - Δίκτυο Ερευνητών Διαχείρισης Περιβάλλοντος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας Περιεχομένων Παραρτήματος

Παράρτημα 1: Τοπογραφικός χάρτης της Άνδρου. Οικισμοί – οδικό δίκτυο

Παράρτημα 2: Ζώνες Περιπολίας

Παράρτημα 3: Οδηγίες πεδίου και χρήσης εξοπλισμού

Παράρτημα 4: Υπόδειγμα βιβλίου κίνησης οχήματος

Παράρτημα 5: Υπόδειγμα πρωτοκόλλου καταγραφής περιπολιών

Παράρτημα 6: Ζώνες εποπτείας – συγκεντρωτικός πίνακας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΧΑΡΤΕΣ ΑΝΔΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΖΩΝΕΣ ΠΕΡΙΠΟΛΙΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΧΡΗΣΗΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ

Βασικές οδηγίες

- Κατά την επιβίβαση στο όχημα θα πρέπει να ελέγχεται ο απαραίτητος εξοπλισμός καθώς και ότι υπάρχουν τα απαραίτητα μέτρα ασφαλείας
- Πριν ξεκινήσει η περιπολία θα πρέπει η φωτογραφική μηχανή να είναι πλήρως φορτισμένη και η κάρτα μνήμης να έχει επαρκή χώρο.
- Θα πρέπει το φωτογραφικό υλικό από προηγούμενες περιπολίες να έχει αποθηκευτεί στον υπολογιστή και η κάρτα μνήμης να είναι άδεια.
- Το GPS να είναι πλήρως φορτισμένο καθώς επίσης να υπάρχουν εφεδρικές φορτισμένες μπαταρίες
- Πριν ξεκινήσει η περιπολία θα πρέπει να ελέγχεται ότι τα δεδομένα από προηγούμενη περιπολία έχουν αποθηκευτεί στον υπολογιστή και έχουν διαγραφεί από το GPS.
- Οι ρυθμίσεις του GPS δεν θα πρέπει να αλλάχθούν.
- Κάθε σημείο (waypoint) που αποθηκεύεται στο GPS θα πρέπει να βεβαιώνεται ότι υπάρχει αντίστοιχη καταχώρηση στα πρωτόκολλα καταγραφής.
- Το προσωπικό θα πρέπει να φοράει διακριτικά ή στολές του προγράμματος

Οδηγίες πεδίου

- Η ομάδα φύλαξης θα κινείται στο χερσαίο τμήμα οδικώς με το όχημα του προγράμματος.
- Το όχημα θα κινείται σε: Κεντρικό Ασφαλτοστρωμένο Δρόμο, Ασφαλτοστρωμένο Δρόμο, Στρωτό Ασφαλτόδρομο – τσιμεντόδρομο, Χωματόδρομο καλής βατότητας και δύσβατο χωματόδρομο.
- Στις περιπτώσεις που το σημείο παρατήρησης βρίσκεται εκτός δρόμου το προσωπικό θα αφήνει το όχημα και θα μεταβαίνει στο επιθυμητό σημείο.
- Το προσωπικό θα πρέπει να έχει συνεχώς μαζί του κιάλια, φακό, πυξίδα, χάρτη της περιοχής, GPS, ψηφιακή φωτογραφική μηχανή και κουτί πρώτων βοηθειών
- Θα πρέπει να υπάρχουν στο όχημα διαθέσιμα αδιάβροχα ενώ είναι επιθυμητό να εξοπλίζονται με μπουτάκια προστασίας για αποφυγή τυχών τραυματισμών
- Εάν εντοπιστεί τραυματισμένο πτηνό ή θηλαστικό το προσωπικό επικοινωνεί με τις αρμόδιες αρχές για περαιτέρω οδηγίες
- Σε περιπτώσεις που εντοπίζεται παράνομη δραστηριότητα, καταγράφεται στα πρωτόκολλα καταγραφής ενώ εφόσον είναι παρόν αρμόδιο όργανο, αναλαμβάνει να ασκήσει τις απαραίτητες νομικές διαδικασίες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ - ΒΙΒΛΙΟ ΚΙΝΗΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ (1/2)

Α/Α ΚΑΤΑ- ΧΩ- ΡΗΣΗΣ	Έναρξη Κίνησης		Λήξη Κίνησης		ΔΡΑΣΗ	ΤΥΠΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ - ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΠΕΡΙΟΧΗ - ΖΩΝΗ ΔΡΑΣΗΣ
	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΩΡΑ	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ	ΩΡΑ			
	ΠΕΡΙΟΧΗ		ΠΕΡΙΟΧΗ				
(1)	(2)		(3)		(4)	(5)	(6)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ (2/2)

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΟΔΗΓΟΥ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΒΑΙΝΟΝΤΩΝ	ΑΠΟΣΤΑΣΗ ΠΟΥ ΔΙΑΝΥΘΗΚΕ	ΑΠΟΣΤΑΣΗ	ΛΟΙΠΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΟΔΗΓΟΥ
			ΕΝΔΕΙΞΗ ΜΕΤΡΗΤΗ ΠΡΙΝ		
			ΕΝΔΕΙΞΗ ΜΕΤΡΗΤΗ ΜΕΤΑ		
(7)	(8)	(9)	(10)	(11)	(12)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΠΕΡΙΠΟΛΙΩΝ

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ ΧΕΡΣΑΙΩΝ ΠΕΡΙΠΟΛΙΩΝ ΖΕΠ				Ημ./μηνία Ζώνη περιτολίας	Ομάδα Φύλαξης	Αριθμ. Πρωτ.	σελίδα από
No	Waypoint	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΥΨΟΜΕΤΡΟ - ΤΑΧΥΤΗΤΑ ΑΝΕΜΟΥ	ΩΡΑ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΣΧΟΛΙΑ - ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	E00	USR N0					
2	E00	USR N0					
3	E00	USR N0					
4	E00	USR N0					
5	E00	USR N0					
6	E00	USR N0					
7	E00	USR N0					
8	E00	USR N0					
9	E00	USR N0					
10	E00	USR N0					
11	E00	USR N0					
12	E00	USR N0					
13	E00	USR N0					
14	E00	USR N0					
15	E00	USR N0					
16	E00	USR N0					
17	E00	USR N0					
18	E00	USR N0					

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΕΙΔΩΝ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ - ΠΤΗΝΙΑ: ΑΙΓ (Αιγανόγλαρος), ΘΑΛ (Θαλασσοκόρακας), ΜΑΥ (Μαυροπετρίτης), ΣΠ (Σπιζαετός), ΠΕΤ (Πετρίτης), ΒΚΙ (Βραχοκρίνεζο), ΑΓΠ (Αγριοπερίστερο), ΚΟΥ(Κουρούνα) , ΓΕΡ (Γερακίνα), ΔΣΗ (Δσημόγλαρος), ΠΕΡ (Νησιωτική Πέρδικα), ΝΥΧ (Νυχτερίδα), ΜΥΧ (Μύχος), ΑΡΤ Αρτέμις), ΥΔΡ (Υδροβάτης), ΑΕΓ (Αετογερακίνα), ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΕΙΔΩΝ - ΤΡΟΚΤΙΚΑ: ΑΡΜ (Μαύρος Αρουαίος), ΑΡΚ (Καφέ Αρουαίος), ΚΟΥ (Αγριοκούνελο), ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΕΙΔΩΝ - ΆΛΛΑ ΘΗΛΑΣΤΙΚΑ: ΦΩΚ (Φώκια), ΔΕΛ (Δελφίνι)	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ ΕΙΔΩΝ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ - ΑΠΕΙΛΩΝ: ΠΑΡΕΝΟΧΛΗΣΗ ΕΙΔΩΝ άμεση παρατήρηση ΒΟΣΚΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΚΥΛΩΝ ΣΥΛΛΟΓΗ ΑΥΓΩΝ & ΝΕΟΣΣΩΝ ΡΥΠΑΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ: Απόρριψη σκουπιδιών και μπόζων, απόρριψη υγρών αποβλήτων, απόρριψη στερεών και επικινδυνων αποβλήτων, οχλούσες δραστηριότητες - ηχορύπανση ΔΑΦΡΟΘΗΡΙΑ ΦΩΤΙΑ άμεση παρατήρηση, σημαδία φωτιάς
---	---

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6: ΖΩΝΕΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ – ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

Κωδικός Ζώνης	Βαθμός Σημαντικότητας	Περιοχή	Είδη προτεραιότητας	Είδος Ενδιατήματος - Προτεραιότητα	Είδος Περιπολίας	Συχνότητα Περιπολιών	Παράλληλες δράσεις	Απόσταση από βάση (Κόρθι)	Σχόλια
ΘΜ1	ΑΑ	Ν. Θεοτόκος	Μαυροπετρίτης	Αναπαραγωγή	Επιτήρηση	1 φορά / εβδομάδα	Καταγραφές Θαλασσοκόρακα στο τμήμα Κόρθι - Θεοτόκος	20 ναυτικά μίλια (10*2)	Κάποιες καταγραφές και από τη στεριά
ΘΑ1	ΑΑ	Ν. Μανδηλού	Αιγιαόγλαρος	Αναπαραγωγή	Επιτήρηση	1 φορά / εβδομάδα		72 ναυτικά μίλια (36*2)	Θα εξεταστεί η δυνατότητα τοποθέτησης ασύρματης κάμερας στην αποικία
ΘΜ2	ΑΑ	Ν. Δύσβατο & Καλόγεροι	Μαυροπετρίτης, Θαλασσοκόρακας	Αναπαραγωγή	Επιτήρηση	1 φορά / εβδομάδα		18 ναυτικά μίλια (9*2)	Κάποιες καταγραφές και από τη στεριά
ΘΘ1	Α	Ν. Γαυριονήσια	Θαλασσοκόρακας	Αναπαραγωγή	Επιτήρηση	1 φορά / εβδομάδα		68 ναυτικά μίλια (34*2)	Κάποιες καταγραφές και από τη στεριά
ΘΘ1	Α	π. Άχλα, όρμ. Πλανιστού, όρμ. Λεύκων, όρμ. Βιτάλι, όρμ. Ζόρκου, Ακ. Καμπανός,	Θαλασσοκόρακας	Αναπαραγωγή - Τροφοληψία	Εποπτεία	2 φορές / εβδομάδα		21 ναυτικά μίλια	
ΘΘ1	Α	π. Πλάκα, Ζαγανιάρης, όρμ. Παλαιόπολης	Θαλασσοκόρακας	Αναπαραγωγή - Τροφοληψία	Εποπτεία	1 φορά / εβδομάδα		25 ναυτικά μίλια	
ΧΣ4	ΑΑ	Διποτάματα	Σπιζαετός	Αναπαραγωγή - Τροφοληψία	Επιτήρηση	2 φορές / εβδομάδα		57 χιλιόμετρα	
ΧΣ3	ΑΑ	Ορ. Άγιοι Σαράντα	Σπιζαετός	Αναπαραγωγή - Τροφοληψία	Επιτήρηση	2 φορές / εβδομάδα		115 χιλιόμετρα (55+30*2)	Περιοχή Άνω Γαύριο, Βιτάλι, Αγ. Συμεών, Αμμόλοχος, Παλαιστού, Κάτω Βαρίδι, ορμ. Ζορκός, Αγ. Ονούφριος, Καλυβάρι
ΧΣ2	ΑΑ	Ορ. Κουβάρα - Πέταλο	Σπιζαετός	Αναπαραγωγή - Τροφοληψία	Επιτήρηση	1 φορές / εβδομάδα		101 χιλιόμετρα (61+20*2)	Αποικία, Κατακαλαίοι, Βουρκωτή, Αγ. Ιωάννης Πρόδρομος, Αγ. Μάμας, Αγ. Γεώργιος, Αγ. Νικόλαος
ΧΣ1	ΑΑ	Ορ. Ράχη	Σπιζαετός	Αναπαραγωγή	Επιτήρηση	2 φορές / εβδομάδα	Καταγραφές δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο τμήμα: π. Κρεμμύδες, νοτιοδυτικό τμήμα Στενό - π. Πλάκα	56 χιλιόμετρα	Περιοχή Λάφκος, Ξηροκάμπι και Κρεμμύδες, Άγιος Τρύφων, Μ. Ζωοδόχου Πηγής Φλετρών, Αγ. Τριάδα, Άγ. Νικόλαος, Πέρα Χωριό, Μπατσαλιανός, Πίσω Μεριά, Μουσιώνας, Αηδόνια,